UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtationes Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

Dispvtatio XIX. De Eucharistia, vt est Sacrificium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-82340

Visual Library

53. *Communis & vera sententia.*

Communis ergo, & verior sententia concedit posse Religiosos, imo & Sacerdotes etiã seculares ministrare Viaticum, deficiente Parocho: quamuis enim non sit sacramentũ omnino necessarium ad salutẽ, est tamen maximopere vtile, & aliquo modo necessarium ad vires spirituales in illo periculoso agone acquirendas. Solent autem Pontifices ad maiorem claritatem, quando excipiunt Viaticum in Priuilegiis, declarare, exceptionẽ illam non intelligi eo casu, quando propter absentiã Parochi, vel similẽ causam esset necessitas; provt Paulus III. declarauit in facultate data nostræ Societati. Aduertunt tamen Doctores, hoc non procedere in communione Paschali, quãdo deesset Parochus, quia in hoc casu non vrget necessitas, nec multum refert, si expectetur Parochus. Si enim interim communione indigebit aliquis ad suam spiritualem consolationem, poterit ex deuotione communicare, & postea communicare iterum de manu Parochi ad satisfaciendum præcepto annuæ communionis.

De obligatione ministri supra diximus.

Solet etiam in præsenti tractari de obligatione ministri non dandi hoc sacramentum peccatoris de hoc diximus *in tract. de Sacram. in com. disp. 8. sect. 10. & 11.* sicut & *sect. 9.* diximus de obligatione ministrandi in statu gratiæ, an sit, vel non sit sub peccato mortali; de quo etiam aliqui in præsenti agere solent. Alia dubia leuiora circa obligationes ministri videri possunt possunt apud Suarez *sect. 3. & 4.* vbi etiam cum aliis notat, debere Sacerdotem extra Missam habere Stolam, & Superpellicium ad Eucharistiam ministrandam.

DISPVT. XIX.

De Eucharistia, vt est Sacrificium.

Sectio I. *Præmittuntur aliqua de Sacrificio in communi.*

Sectio II. *In Missa offerri verum Sacrificium à Christo institutum.*

Sectio III. *Quo pacto reperiatur in Missa vera ratio Sacrificij. Referuntur variæ sententiæ.*

Sectio IV. *Quomodo consecratio pertineat ad essentiam Sacrificij, varie à Theologis declaratur.*

Sectio V. *Nostra sententia de essentia huius Sacrificij.*

Sectio VI. *Soluuntur aliæ obiectiones, quæ contra dicta possunt fieri.*

Sectio VII. *Infertur, an Christus sit offerens, & tota res oblata in hoc Sacrificio.*

Sectio VIII. *Vtrum ex dispensatione Papæ possit consecrari vnica specie; & vtrum consecratio vtriusque sit de essentia huius Sacrificij.*

Sectio IX. *De effectibus huius Sacrificij.*

Sectio X. *De iis, quibus prouenire possunt effectus huius Sacrificij, quatenus pro ipsis offertur.*

Sectio XI. *De iis, quibus, vt offerentibus proueniat fructus huius Sacrificij.*

Sectio XII. *Vtrum hoc Sacrificium habeat valorem infinitum.*

EGIMVS de Eucharistia, vt sacramentum est; nunc dicemus de ipsa, quatenus est Sacrificium Legis nouæ. Oportebit autem prius præmittere aliquid breuiter de essentia Sacrificij in communi, vt postea facilius possimus rationem huius Sacrificij in particulari explicare.

SECTIO I.

Præmittuntur aliqua de Sacrificio in communi.

OMitto Hæreticos recentiores contendentes, nomine Sacrificij intelligi vere, & proprie quodlibet opus bonum, non solum externum, sed etiam internum: contra quos videatur Cardin. Bellarm. *tom. 2. lib. 1. de Sacrificio, c. 2.* Suarez, & Vasquez *in præsenti.* Inter Catholicos constans est sententia, Sacrificium esse actum peculiarem virtutis Religionis, quo supremum cultum soli Deo debitũ exhibemus. Sed quoniã totum hoc reperitur in aliis actionibus, quæ nõ sunt Sacrificia, quales sunt illæ, quibus cultum latriæ soli Deo debitum præstamus; difficile est explicare, quid sit illud, quo Sacrificium peculiariter differt ab aliis actibus religionis. Varij varias definitiones Sacrificij constituxerunt, quas refert, & impugnat Vasq. *in præsenti disp. 220.* Quidam ita definiunt: *Sacrificium est oblatio externa soli Deo facta, qua ad agnitionem humanæ infirmitatis, & professionem Diuinæ maiestatis à legitimo ministro res aliqua sensibilis, & permanens ritu mystico consecratur, & transmutatur.* Alij breuius: *Est oblatio facta Deo per immutationem alicuius rei in signum legitime institutum Diuinæ excellentiæ, & reuerentiæ.* Vel aliter: *Est externus actus religionis continens supremũ cultum latriæ, soliq; Deo debitũ.* Hæ tamen omnes definitiones videntur etiam conuenire aliis à definito, vt constructioni templi, vel consecrationi altaris; vbi etiam fit cultus latriæ soli Deo debitus in signum reuerentiæ, & excellẽtiæ, & cum transmutatione alicuius rei sensibilis, &c. P. Vasq. *num. 25.* ita definit: *Sacrificium est nota exsistens in re qua profitemur Deum auctorem vitæ, & mortis*: quibus verbis iam videtur addere aliquid peculiare, quod per Sacrificium significetur, scilicet potestas suprema Dei in vitam, & mortem nostram. Adhuc tamen non videtur explicari sufficienter vltima Sacrificij differentia: nam posset etiam assumi aliquid aliud ad significandum supremum Dei dominium in vitam, & mortem, quod non esset Sacrificium: si, v.g. depingeretur in tabula aliqua figura ad hoc significandum, non diceretur illa tabula sacrificari. Aliquid ergo aliud debet in definitione Sacrificij explicari.

1. *Male Hæretici Sacrificia definiunt.* Bellarm. Suarez. Vasquez.

Varia definitiones Sacrificij. Vasquez.

Vasquez.

Suppono igitur, Sacrificium esse in genere oblationis, & in genere etiam signi sacri: quatenus oblatio est, conuenit in primis cum aliis actibus religionis, qui pertinent ad Dei cultũ, qualis est genuflexio, pectoris tonsio, &c. Conuenit item cum aliis oblationibus, quæ non sunt sacrificia, qualis est oblatio calicis, vel cerei, vel pecuniæ, vel aliarũ rerum. Quatenus vero est signum sacrum, conuenit cum Sacramẽtis, quæ regulariter non sunt Sacrificia, sed signa gratiæ, atq; ex hoc capite necesse est, Sacrificium esse signum ad placitum, sicut sacramentum; licet sicut in Sacramentis præcedit aliqua congruitas, & proportio ex parte illius rei, quæ assumitur ad significãdum, v.g. ablutio habet proportionem ad significãdam ablutionem internam; ita etiam in Sacrificio detur aliqua proportio, & congruitas ad significandum id, quod per sacrificium intenditur significari. Difficultas ergo est in explicando, quid sit illud, quod per hanc oblationem; quæ appellatur Sacrificium, intendimus significare, & quomodo significetur. In hoc enim posita est peculiaris Sacrificij differentia à reliquis oblationibus, & signis sacris.

2. *Supponitur Sacrificium esse in genere oblationũ & signi sacri.*

Et in primis certum est, per Sacrificium, sicut per omnes alios cultus, significari internã animi submissionem:

3.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Primo significatur interna submissio & suprema Dei excellentia.

sionem : significari etiam supremam Dei excellentiam. Sed hoc, vt vidimus, non pertinet ad differentiam vltimam Sacrificij. P. Suarez *disp.73.sect.2.* dicit, per Sacrificium significari ex parte Dei supremam excellentiam, & dignitatem primi principij, vltimi finis, & supremi domini rerum omnium : ex parte vero hominis significari subiectionē ad Deum & recognitionem prædictæ excellentiæ ac potestatis P. Vasquez addit, significari potestatem supremam Dei in vitam, & mortem nostram.

Suarez.

Vasquez.

4.

Quomodo Sacrificium significet hanc supremā Dei potestatem.

Ego in primis existimo, Sacrificium institutum esse ad significandam hanc supremam Dei potestatem, non tamen vtcumque ; quia ad hoc ipsum significandum possent institui alia signa, vt dixi, quæ non essent sacrificia ; sed taliter, seu cum tali proportione ex parte ipsius signi, quo significatur. In quo autem consistat hæc proportio, non eodem modo videtur explicari. Multi enim dicunt, significari per Sacrificium, quasi per tributum, quod homines soluunt Deo vt supremo Principi in recognitionem supremæ potestatis ipsius. Hoc tamen in aliis etiam oblationibus reperitur, & in constructione templi, quæ tamen non est sacrificium.

5.

Placet ratio Eusebij.

Eusebius.

Mihi semper placuit ratio, quam insinuauit Eusebius *lib.1.de demonstrat.cap.vlt.* dicens: *Hominem debere vitam suam Deo in sacrificio; quia tamen hoc non expedit, ideo lege naturæ introductum fuisse, vt in sacrificium animalis, vel aliquid eiusmodi commutaretur* : quasi dicat, Sacrificium esse protestationem, qua homo profitetur, se habere totum suum esse à Deo, & ideo dignum esse Deum, in cuius honorem, & cultum, idem esse, & eadem vita consumatur, & destruatur ; quod quia regulariter non licet, offertur pro vita propria, vita, seu entitas alterius rei, protestando, eodem modo nostram vitam oblaturos, si liceret, & oportoret. Quæ protestatio, & significatio dignissima est, & valde conformis lumini naturæ ; & ideo ab omnibus vbique gentibus accepta, vt Deum verum, vel putatiuum supremo cultu venerarentur.

6.

In quo non differat ab aliis Dei cultibus.

Hinc infero primo, Sacrificium non differre præcise ab aliis Dei cultibus, in hoc, quod sit protestatio supremæ Dei excellentiæ, vel ipsius in vitam, & mortem potestatis, vt dicebat P. Vasquez : nam ad hoc ipsum significandum posset homo producere, vel extinguere ignem, v.g. vel aliquid aliud, protestando, se fuisse etiam à Deo productum, & posse à Deo destrui, sicut ille ignis producitur, vel extinguitur : & tamen illa actio procul dubio non esset Sacrificium. Significat ergo Sacrificium aliquid aliud, & alio modo, per quod differt ab omni alio cultu, in primis ex parte rei significatæ, quia significat, dignum esse Deum, in cuius honorem nostra vita consumatur : ex parte vero modi, quia hoc ipsum significat per destructionem alicuius rei, per quam explicamus affectum nostræ destructionis, si ad cultum Dei licita esset, vel necessaria.

7.

Non est de illius essentia quod aliud pro nobis, substituatur.

Aduerte tamē, non esse de essentia Sacrificij, quod fiat per destructionem alterius rei, quæ pro nobis substituatur. Posset enim melius, & verius saluari eius essentia, si nostra ipsa vita sacrificaretur, sicut Christus Dominus in cruce verum sacrificium Deo obtulit per destructionem, & mortem propriam, quæ eamdem Dei excellentiam, & dignitatem protestatus est. Dicimus ergo, de ratione Sacrificij esse, quod sit protestatio illius excellentiæ Diuinæ, qua dignus est, vt in ipsius cultum nostra vita destruatur, siue hæc protestatio fiat per realem destructionem propriæ vitæ, siue per destructionem alterius rei, per quam noster affectus explicetur, quando destructio propria non licet, vel expedit.

Infero secundo, in omni Sacrificio debere interuenire destructionē aliquam rei oblatæ. Ita Bellarm. *vbi supra c.2.* Vasquez *c.2.* Alanus *lib.2. de Euchar. c.3.* P. Henriquez *lib.9. c.1.* Victoria *relect. de Temperant. n.7.* & alij, quos refert, & sequitur Ioan. Malderus 2.2. *titul.10. cap.3. de Sacrificio, dub.1.* Et vi. detur esse expressa sententia S. Thom. 2.2. *quæst.* &. *art.1.* vbi dicit, per Sacrificium fieri rem sacram, non vtcumque, sed consumendo illam in illud finem, quod inde fieri debet. Probatur etiam ex dictis, quia alioquin consecratio Sacerdotis, vel Aræ, per quam illa persona, vel illa res consecratur, & dicatur Deo, esset Sacrificium. Deinde, quia sine aliqua rei destructione non apparet, quæ peculiaris proportio sit in Sacrificio ad significandam illam supremam Dei potestatem, & dignitatem, quam diximus significari apte per Sacrificium : per destructionem vero id aptissime significatur, vt vidimus. Ideo in omnibus Veterū sacrificiis tam sacris, quam profanis, inueniemus interuenisse destructionem rei oblatæ : nam animalia, vel homines occidebantur, ideoque idem erat dicere, mactare, & sacrificare ; cætera vero vel comburebantur, vel, si erant liquida, effundebantur, vt vinum, vel oleum, quod dicebatur, libari, nec vnquam inuenietur Sacrificium per simplicem oblationem : ergo destructio rei sacrificatæ pertinebat omnino ad essentiam cuiuslibet Sacrificij.

P. Suarez *sect.5. §. Dico primo*, dicit hanc occisionem, vel destructionem ideo fuisse vsitatam, quia cum per Sacrificium res Deo offeratur, & quasi donetur ; Deus autem nec rebus nostris indigeat, nec possit de nouo earum dominium acquirere, non potest melius hæc oblatio significari, quam eam rem omnino destruendo in honorem Dei. Sed contra hoc est, quia in primis multo melius, & verius aliquid de nouo in dominio Dei, poneretur cendo illud, quam destruendo. Melius ergo sacrificaretur homo generando illum, in honorem Dei, quam occidendo illum : quis autem conciperet illud habere essentiam, & conceptum Sacrificij? Non ergo destruitur res præcise, vt offeratur Deo, sed vt significetur per ipsam destructionem aliquid, quod aliter non posset ita congrue significari. Deinde scimus, apud Ethnicos olim sacrificatum fuisse non solum Diis, sed etiam Principibus aliquando ex adulatione, quibus sane melius possent offerri res ipsæ sine destructione, vt esset in eorum dominio, quam per occisionem, vel destructionem, & tamen numquam sine destructione iis sacrificabatur : ergo non ideo præcise ponebatur destructio, vt res daretur vel transferretur in dominium illius, cui offerebatur, sed ad aliquid aliud significandum, vt diximus.

Obiicies, aliqua fuisse Sacrificia in Lege scripta, vel etiam in Lege naturæ, quæ non fiebant per destructionem rei, qualis erat oblatio panum propositionis, & aliæ oblationes, quæ fiebant ex pane, vel vino, & sacrificium, quod item obtulit Melchisedech ex pane, & vino, in quo nulla legitur facta destructio. Respondetur, in primis non video, vbi in Scriptura dicatur fuisse verum Sacrificium, & plusquam oblatio sacra, illa, quæ fiebat de panibus propositionis : quare id expresse negat Azor *lib.10. c.17.q.2.* & Malderus *vbi supra.* Deinde, de aliis sacrificiis, quæ fiebant ex farina, vel massa, constat, semper aliquam earum partem debuisse comburi, quod appellatur *adoleri partem illius super altare.* Vinum item offerebatur vt condimentum alterius sacrificij, quod comburebatur, vel destruebatur, & sic iam pertinebat ad illud totum, quod destruebatur.

batur; vel offerebatur seorsim, effundebatur saltem quoad partem, quo ritu libabant cõmuniter Ethnici vinum, effundendo partem illius in cultum suorum Deorum: per hoc enim censebatur iam totum oblatum, & sacrificatum, sicut per hoc, quòd adoleretur pars farinæ, vel panis, censebatur totus panis sacrificatus. Denique de sacrificio Melchisedech, Scriptura solum dicit, obtulisse panem, & vinum, non tamen explicat modum, quo obtulit; fortasse, quia res adeo erat nota, non potuisse sacrificari sine destructione saltem alicuius partis, vt non necesse fuerit illud explicare, sed potuerit relinqui, vt res nota. Vasquez. Aliam solutionem adhibet P. Vasq. *vbi supra n.* 28. circa antiqua sacrificia ex massa, quo scilicet per coctionem ipsam factam in clibano, vel per frixuram in sartagine sacrificabantur, & aliquo modo destruebantur. Verum difficile creditur in clibano fuisse oblatum sacrificium, & non potius in altari, quod erat locus deputatus ad sacrificandum.

10. Suarez. Quæritur qua auctoritate possit institui sacrificium.

Infertur tertio decisio illius quæstionis, quam tractat P. Suarez *in præsenti sect.* 4. an scilicet sit de ratione sacrificij, quod instituatur auctoritate publica, an vero possit institui auctoritate priuata? in quo non quæritur, an fiat licite: certum enim est, posse à Deo saltem prohiberi priuatam Sacrificij institutionem, sicut in Lege noua prohibita sunt omnia Sacrificia præter Eucharistiam; & in Lege scripta prohibita etiam sunt multa. Certum etiam videtur, ex natura rei, non requiri institutionem Diuinam, sed sufficere humanum ad essentiam Sacrificij; quia cum hæc sit significatio ad placitum, potuerunt homines hæc, vel illa signa assumere ad hoc significandum. Nec obstat, Sacramenta non posse ab alio, quam à Deo instituì: est enim discrimen manifestum: nam Sacramentum non est signum vtcumque, sed signum efficax gratiæ; homines autem non possunt facere, vt aliquid efficaciter causet gratiam, quam significat; at vero sacrificium non est necesse quod operetur gratiam, sed quod significet cultum, & protestationem illam hominis erga Deum: quam significationem potest habere Sacrificium ab hominum voluntate, & institutione.

11. Difficultas an fieri possit auctoritate priuata.

Difficultas ergo est, an auctoritate priuata possit quis offerre sacrificium, instituendo aliquid vt signum ad placitum illius protestationis? In quo P. Vasquez *vbi supra n.* 19. impugnat P. Suarez negantem; quia, secluſa prohibitione Diuina, vel humana, vnusquisque posset eligere sibi signum, per quod hoc genere cultus coleret Deum, cum sacrificium iure naturæ introductum sit, sicut & omnis alia Dei reuerentia. Sed tamen verius videtur, illud non futurum vere sacrificium; quia sacrificium (vt vidimus) est signum ad placitum ad significandam talem protestationem per destructionem rei sacrificatæ: & quidem ipsa destructio rei, licet secundum se habeat aliquam congruitatem, vt assumatur ad illud significandum, non tamen est signum naturale, sed omnino indifferens ad significandum hoc, vel illud: quare sicut vox *homo* non potest priuata alicuius voluntate accipere vim significandi hominem, sed necessaria est ad hoc institutio communis, vel alicuius habentis plusquam priuatam auctoritatem: sic occisio ouis v. g. non videtur posse fieri signum sufficienter significans talem, vel talem reuerentiam, ex sola vnius, vel alterius priuata voluntate. Nam si aliquis nunc vellet abscindere arborem, vel putare vites, vt significaret per illam destructionem idem, quod significatur per occisionem ouis, nemo diceret illum vere, & realiter sacrificare; quia illa abscisio arboris non est assumpta publice ad hoc significandum, sicut occisio ouis: non ergo potest reperiri vera, & essentialis ratio sacrificij sine auctoritate publica illud instituente, quia sacrificium in sua essentia, est signum humanum politicum, & in ordine ad commercium humanum, sicut voces; quo homo significet suam protestationem, *&c.* & per cõsequens debet vti signo habenti ex institutione publica, vim & potestatem significandi.

12. *Illatio quarta quid facerent homines si solitarie viuerent.*

Hinc infero quarto; si homines solitariè degerent, & sine humano commercio, nec publica auctoritate Sacrificia instituissent, licet possent vti aliis signis reuerentiæ erga Deum, qualia essent genuflexio, capitis humiliatio, & alia huiusmodi, quæ naturaliter, vel quasi naturaliter significant internam summissionem; non tamen videri, quod possent tunc vti sacrificio, quod esset verum Sacrificium, quia nullum tale signum haberent cum sufficienti vi ad significandum per modum Sacrificij. Dicitur ergo Sacrificium esse de iure naturæ, non quia naturaliter significat, & independenter ab institutione humana; sed quia ipso naturæ lumine inclinantur homines ad assumenda aliqua signa congrua in ordine ad sacrificandum Deo; sicut naturæ lumine mouentur ad instituendas voces in signa conceptuum; non tamen posset homo in syluis degens facere, quod voces haberent eam vim significandi, quæ requiritur ad hoc, vt faciat sermonem, & idioma humanum simpliciter & absolute.

13. *Infertur quinto sacrificium Deo falso oblatũ esse verum sacrificium. Instabis.*

Infero quinto, Sacrificium oblatum Deo falso, esse verum, & essentiale sacrificium; neque ad veritatem sacrificij requiri, quod fiat vero Deo: sicut etiam vera adoratio potest exhiberi Deo falso; vt bene notat P. Vasquez *vbi supra n.* 29. & nos diximus *disp.* 33. *de Incarnat. n.* 14. Dices; Sacrificium est signum significans excellentiam, & potestatem Dei, cui offertur, & submissionem eius, qui offert; ergo si illa excellentia non fuerit vere in eo, cui offertur, non erit verum signum, sed falsum; ergo nec verum Sacrificium. Resp. Distinguendo consequens: non *Respondeo.* erit verum veritate transcendentali, & essentiali, nego; non erit verum veritate formali, concedo. Aliud enim est, quod sit verum signum, id est, habens ea, quæ vere requiruntur ad significandum; aliud, quod significet vere, id est, ea, quæ significat, ita sint à parte rei, potest enim aliquid esse vere, & essentialiter signum, & tamen significare aliquid falsum, sicut hæ voces; *Antichristus exsistit*, vere significant Antichristum exsistere; alioquin vera non esset propositio; sed tamen est propositio falsa; quia id, quod significant, non ita se habet à parte rei. Ita sacrificium vere significat, illum, cui offertur, habere excellentiam: si tamen illa excellentia non sit prout significatur, significabitur falso. Habet igitur tunc Sacrificium veritatem transcendentalem, & essentialem sacrificij; non tamen veritatem formalem, quæ consistit in conformitate cum re significata. Imo eadem ratione, licet ex parte eius, qui offert Sacrificium, non esset affectus interior, quo suam etiam destructionem offerret, si necessaria esset, in cultum Dei, quam voluntatem diximus significari exterius per actionem sacrificandi; adhuc illud esset essentialiter sacrificium; quia esset signum significans illam voluntatem internam, licet ob defectum voluntatis non haberet veritatem formalem in significando, sed solum transcendentalem.

14. *Cur mors martyrum non fuerit verum sacrificium.*

Infero sexto, cur mors Martyrum non fuerit verum, & proprium sacrificium; quia licet ex priuata eorum intentione fuerit in Dei cultum, & in protestationem supremæ Dei potestatis in vitam, & mortem: non tamen fuit ad hoc instituta per aliquam publicam auctoritatem: Mors autem Christi ideo potuit esse verum sacrificium, quia potuit

ex diuina institutione hoc significare : sicut etiam sacrificium Eucharisticum ex publica Christi institutione accepit hanc significationem.

15. *Instantia.* Dices; voluntas sola Christi, quandiu non erat nota hominibus; non videtur sufficiens, vt constitueret illam actionem in ratione signi: non enim poterat illa actio significare, si homines nesciebant, fuisse assumptam ad significandum, & tamen adhuc erat verum sacrificium mors Christi, licet illa significatio ignoretur: ergo mors Martyrum potuit esse verũ sacrificiũ, licet non esset publice assumpta ad significandum. *Respondeo.* Respondetur negando maiorẽ; quia signum de quo loquimur, sufficienter constituitur in ratione signi per ipsam institutionem auctoritate publica factam, antequam aliis patefiat. Nam Adamus imponens nomina cunctis animalibus, antequam formaretur Eua; eo ipso fecit, illas voces esse iam signa illarum rerum: nam statim adiungit Scriptura: *Appellauitque Adam nominibus suis cuncta animantia, & vniuersa volatilia cæli.* Non ergo pendebat à notitia aliorum hominum nomen *leonis*, vt significaret leonem, sed à sola institutione Adami, qui erat caput, & princeps reipublicæ humanæ, & ideo in se censebatur habere hominum voluntates ad institutionem signorum, & gubernationem totius generis humani. Sic etiam Christus princeps Ecclesiæ in se habebat eminenter voluntates totius reipubl. ad instituenda signa; & sacrificia auctoritate publica, quorum institutio etiam antequam veniret in aliorum notitiam, iam erat legitime facta, non priuatim, sed auctoritate legitima, & publica residẽte in Christo, & in capite; quæ auctoritas neq; erat in martyribus, nec si esset, vellent illa vti ad instituendam suam mortem in signum legitimum; quia talis institutio esset contra præceptum Dei.

16. *Aliqua forte fuerunt sacrific. apud Ethnicos qui auctoritate priuata initium habuerunt.* Hinc etiam est, aliqua fortasse fuisse apud Ethnicos sacrificia, quæ à priuata auctoritate initium habuerunt; sed tamen illa vel initio non fuerunt proprie sacrificia, donec paulatim introducta, per vsũ, & consuetudinẽ accepta fuerunt à populo: vel si à principio habuerunt vim sacrificij, id fuit ex eo, quod tantam habebant affinitatem cum aliis sacrificiis iam institutis, vt in ipsis quasi in radice viderentur iam instituta ad significandũ. Quod videmus quotidie in vocibus ipsis contingere: nam sæpe voces de nouo à priuatis introducuntur, vel probante eas paulatim populi vsu, & dante illis vim ad significandum: vel quia deriuantur ab aliis, in quarum significatione, quasi implicite continebatur significatio alterius vocis vicinæ; vt cõtingit in voce *transsubstantiatio*, quæ licet fuerit noua; sed tamen in significatione aliarũ vocum, scilicet, *trans*, & *substantia*: continebatur quasi implicite significatio huius vocis nouæ. Et hoc sufficiat de sacrificio in cõmuni; vt iam in particulari de essentia sacrificij Eucharistici videamus.

SECTIO II.

In Missa offerri verum Sacrificium à Christo institutum.

17. *De nomine Missa.* DE nomine *Missæ* variæ solent assignari etymologiæ : quidam absque fundamento vocem Græcam esse volunt: alij Hebraicã *Missac* seu, *Mizah*, hoc est, *obligationem*. Alij verius dicunt, esse vocem Latinã, quasi *missionem*: vt Tertullianus *lib. 4. contra Marcionem cap.* 18. & Cyprianus *lib. de bono Patientiæ; & epist.* 10. dixerunt, *remissa*, pro *remissio*. Cur autem hoc sacrificium appelletur *missio*, aliqui dicunt, quia per Sacerdotem populus mittit ad Deum sua desideria, & hostiam salutiferam; & ideo in fine dicitur: *Ite missa est*, scilicet obligatio ad Deum. Alij dicunt, quia in hoc sacrificio mittitur Filius Dei, vt sit nobiscum. Alij melius dicunt, quia finito Symbolo dimittebantur Catechumeni; & finito toto Sacrificio, dimittebantur fideles; quod cõsonat moribus Sacerdotum Gentilium, qui peracto Sacrificio, dicebant: *Ilicet*, hoc est, ire licet; vt refert Plutarchus, & Seruius 6. *Æneidos*; & videre licet Calepinum verbo *Ilicet*: sicut etiam Græcorum Sacrificuli Græcos sequuti, finito sacrificio, dicebant: λαοις ἀφεσις id est, *populis missio*, vt notat Beroaldus in Apuleium *lib.* 11. *de asino aureo*. Et in eodem sensu Chrysostomus Missam vocat ἀπόλυσιν id est, solutionem, quia populus soluebatur: & Cassianus *lib. 3. cap.* 7. & S. Benedictus *in Reg. cap.* 17. *Missam* sumunt pro fine, & terminatione alicuius rei. Quia ergo in Missa bis missio fiebat scilicet Catechumenorum dicto Euangelio, & concione; & postea altera omnium in fine Missæ, quæ, priore iam omissa, adhuc retinetur, dum dicitur, *Ite, missa est*; ideo dici solet, in Missarum solemnia, quia in vno sacrificio duæ missæ, seu missiones fiebãt; de quo videri possit Couar. 4. *variarum* cap. 22. Lindanus 4. *Panol. cap.* 37. Torrensis 3. *Confess. August. cap.* 7. Claud. de Sainctes *præfatione in Liturgiam cap.* 4.

Hæc de voce: de re autem ipsa, grauissima fuit cõtra hæreticos nostri temporis controuersia, qui primi omnium contra id, quod omnibus sæculis vniuersi Catholici tenuerunt, & prædicarunt, ausi sunt negare, in Missa offerri verũ, & proprium Sacrificium Deo; sed dicũt vocari improprie, & lato modo sacrificium, sicut omnia opera bona appellari etiam possunt sacrificia, & holocausta Deo gratissima. Contra quos dogma hoc definitum rursus est in Concilio Tridentino *sess.* 22. & docte, ac erudite pugnarunt Controuersistæ Catholici, qui latissime huius dogmatis veritatem comprobarunt: & videri possunt Bellarm. *lib.* 1 *de Missa*; & Valentia *in præsens disp.* 6. quibus fere nihil addendum occurrit: indicabimus breuiter potissima capita, ex quibus hoc dogma solet comprobari.

Primo ex Scriptura: *Malach.* 2. vbi de hoc Sacrificio vaticinium habetur, vt indicat Tridentinum vbi supra: *Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum, & munus non suscipiam de manu vestra: ab ortu enim solis vsque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus; & in omni loco sacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda.* Daniel 12. vbi prædicitur, quod tempore Antichristi auferetur iuge sacrificium. Item ad Hebr. 7. Christus dicitur Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech: cum ergo hic sacrificium obtulerit ex pane, & vino, debuit Christus simile sacrificium offerre. Act. 13. *Ministrantibus illis Domino, & ieiunantibus*: vbi; *ministrare Domino*, Græce λειτουργειν *sacrificare*, significat. Ad Hebr. 13. *Habemus altare, de quo edere non habent facultatem, qui tabernaculo deseruiunt.* Et 1. ad Corinth. 10. *Non potestis mensæ Domini participes esse, & mensæ dæmoniorum*: vbi mensa dæmoniorum accipitur pro altari, in quo illis sacrificabatur; & opponitur mensæ, hoc est, altari nostro: altare autem non est, nisi in ordine ad sacrificium. Verba etiam, quibus Christus hoc sacrificium instituit *hoc facite*, idem significant, cum ram in sacris, quam in profanis, *facere* idem sit ac sacrificare.

Secundo ex Patribus ab initio nascentis Ecclesiæ id testantibus; quorum verba, & loca late videri possunt apud prædictos Auctores. Tertio ex Conciliis, Nizen. 1. *can.* 23. Laodicæno *can.* 19. & 58. Toletan. 1. *can.* 5. Antisiod. *c.* 8. Brachar 3. *can.* 1. Lateranense relato

relato in cap. *Firmiter*. de summa Trinitate. Constantiens. in Bulla Martini V. *post vltimam sess.* & clarius in Trid. *sess.* 22. *cap.* 1. & 2. & *can.* 1. & 2.

21. *Quartò ; ratione.* Quartò, ratione; quia in Ecclesia Christi sunt de facto sacerdotes, vt constat ex Patribus, qui libros integros ediderunt de honore nostri Sacerdotij: Sacerdos autem non est, nisi in ordine ad sacrificium offerendum. Item, quia non posset absque imperfectionis nota grauissima, carere Ecclesia Christi sacrificio aliquo, & cultu illo, quo nulla vnquam barbara gens caruit, ad colendum verum Deum, vel fictos, quos sibi venerandos assumeret. Denique, quia nulla potest assignari indecentia in hoc supremo cultu; quem aliunde lex ipsa naturæ dictat Deo deferendum: quod enim fiat per actionem sensibilem, non obstat; cùm sacramenta etiam, quibus potissime colitur Deus, sint signa sensibilia.

22. *Accedit traditio perpetua.* Accedit vltimò, traditio perpetua Ecclesiæ ab Apostolorum tempore, quæ Missam semper hoc ritu celebrauit, scilicet protestando, quod in ipsa offeratur sacrificium Deo, vt constant ex omnibus Liturgiis Græcis, Hebræis, Syris, Chaldæis, Latinis, & aliis omnibus in quibus nihil aliud nisi oblatio, applicatio, commemoratio sacrificij inuenitur: quare vel fatendum est, Ecclesiam totam in hoc puncto ab initio erasse turpissime, vel concedendum verum & proprium sacrificium Deo offerri, dum Missa celebratur.

23. *Primum fundamentum hæreticorum. Respondetur.* Videamus nunc breuiter potissima fundamenta hæreticorum. Primum est, quia ex Euangelio, aut verbis Christi non habetur, quod obtulerit Sacrificium, sed quod dederit Apostolis corpus, & sanguinem suum. Respondetur, licet id non habeatur expresse ex verbis Christi, haberi tamen implicite in illo verbo, *facite*, & clarius ex aliis locis Scripturæ, adiuncta denique perpetua Ecclesiæ traditione ab ipsis Apostolis deriuata offerendi sacrificium in Missa; non potest dubitari, quin id intenderit Christus. Et certe minus posset ex facto Christi, vel Euangelica historia colligi, ipsum in cruce Sacrificium obtulisse, quam in cœna: nam actio illa consecrandi panem, & vinum cum tali ritu ex se apparebat sacra; mors autem nihil tale præ se ferebat; & tamen hæretici non negant, ibi interuenisse verum, & proprium sacrificium.

24. *Secunda illorum obiectio. Soluitur.* Secundo arguunt: si Missa est sacrificium, quia est commemoratio sacrificij cruenti; ergo festum etiam Natiuitatis est natiuitas proprie, quia est cõmemoratio natiuitatis. Negatur sequela: neque enim ideo solum Missa est sacrificium, quia est commemoratio sacrificij hoc enim etiam fit in Vesperis, vel officio Diuino; sed quia simul est oblatio nouacum cæteris requisitis ad essentiam sacrificij, vt infra videbimus.

Tertio obiicitur. Tertio, Eucharistia est sacramentum, ergo non est sacrificium, quia sacramentum tenet se ex parte Dei, qui per illud significat: Sacrificium tenet se ex parte nostra, qui per illud significamus nostram reuerentiam internam. *Respondetur.* Respondetur negando consequentiam: potest enim idem esse signum Dei & nostrum: sic Circumcisio erat signum, quo circumcisus significabat suam fidem Christi venturi, & quo Deus significabat etiam Christum à se mittendum, & gratiam, si quæ dabatur in illo sacramento.

25. *Quarta obiectio. Respondetur.* Quarto, quia Eucharistia est testamentum, ergo non est sacrificium: nam per testamentum testator largitur; per sacrificium nos offerimus aliquid Deo. Negatur etiam consequentia: sacrificare enim non est aliquid ita offerre Deo, vt ponamus in eius dominio id, quod antea erat nostrum, sed est per immutationem alicuius rei protestari, Deum esse authorem vitæ, & mortis nostræ. Possumus autem simul accipere à Deo victimam, quàm ei offeramus: sicut si aliquis mihi non habenti ouem propriam, permitteret sacrificare eius ouem; tunc ego simul acciperem ouem, & offerrem. Sic Deus nobis victimam non habentibus idoneam, concedit sacrificare eius Filium, quem simul accipimus à Deo, & eidem in sacrificium offerimus, quatenus per immutationem victimæ protestamur cultum Dei, vt authoris vitæ, & mortis. Non repugnat ergo ex hoc capite, quod esset simul testamentum, & sacrificium: alias tamen solutiones huius argumenti vide apud Suar. *sect.* 2. *in fine*, & Coninch in præsenti, *n.* 67. & *seqq.*

26. *Quinto obiicitur. Respondetur.* Quinto, si Missa est sacrificium repræsentatiuum passionis Christi; ergo non offerimus, quomodo Christus obtulit: nam ipse in cœna obtulit se commemorando passionem futurã: nos offerimus commemorando præteritam. Respondetur; etiamsi non sit sacrificium, restat eadem difficultas, nam vt sacramentum etiam debet celebrari in memoriam passionis, iuxta illud Pauli: *Quotiescumque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annunciabitis.* Fatendum ergo est, nos facere, quod Christus fecit commemorando mortem eius præteritam, quam ipse repræsentauit futuram; imo si nos repræsentaremus nunc futuram, non faceremus, quod ipse fecit: nam ipse repræsentauit proxime futuram, nos autem significaremus longe futuram à cœna, si nunc significaremus adhuc futuram: Sicut ergo nos credimus idem, quod crediderunt & prædixerunt Prophetæ, licet ipsi crediderint Christum passurum, & nos credamus iam passum: sic facimus quod Christus fecit, repræsentando mortem eius præteritam, quam ipse repræsentauit futuram.

Sexta obiectio. Soluitur. Sexto, quia sacrificium fit per mactationem, & immutationem victimæ, nihil autem tale fit circa Christum in Missa. Ad hoc argumentum constabit infra *sect.* 5. explicando, quomodo in Missa reperiatur vera definitio sacrificij.

27. *Septima. Diluitur.* Septimo, quia derogatur passioni Christi, & sacrificio cruento crucis, si aliis sacrificiis toties repetitis profitemur illius insufficientiam. Respondetur; idem argumentum fieri potest contra Sacramenta: sicut ergo hæc non derogant passioni Christi, quia per sacramenta Christus non satisfacit, aut meretur, sed applicat merita, & satisfactionem suam præteritam, quæ quidem ex se sufficiunt, sed debent applicari per causas particulares: sic sacrificiũ Missæ non fit, vt suppleat imbecillitatẽ passionis, nec vt Christus nunc mereatur, vel satisfaciat, sed vt per illud applicetur virtus, & satisfactio passionis Christi.

28. *Octaua. Respondetur.* Octauo; quia Christus in cœna per illud sacrificium confecisset redemptionem nostram: superfluum ergo fuit sacrificium cruentum. Respondetur, idem argumentum fieri posse de omnibus meritis, quæ Christus habuit ante passionem: sicut ergo noluit redemptionem nostram dari, nisi omnia merita consummarentur per passionem; sic noluit, sacrificio illo incruento eam obtinere, nisi provt coniuncto cum sacrificio cruento offerendo in cruce.

29. *Nona obiectio.* Hebr. 7. Nono arguunt ex Paulo *ad Hebr.* 7. vbi efficaciam sacrificij cruenti Christi probat ex eo, quod non habeat necesse quotidie offerre sicut Sacerdotes antiqui: *Qui non habet necessitatem quotidie, quemadmodum Sacerdotes prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populi: hoc enim fecit semel seipsum offerendo.* Non ergo restat aliud Sacrificium post oblationem cruentam in cruce factam. Simile argumentum desumi potest ex eodem Paulo *cap.* 10. eiusdem Epistolæ, vbi eandem comparationem prosequitur his verbis:

Et omnis quidem Sacerdos præsto est quotidie ministrans, & easdem sæpe offerens hostias, quæ numquam possunt auferre peccata: hic autem (nempe Christus) *vnam pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedet in dextera Dei, de cætero expectans, donec ponantur inimici eius scabellum pedum eius. Vna enim oblatione consummauit in sempiternum sanctificatos.*

30. *Respondeo.* Ad hoc autem diximus *tom. de Incarnat. disp.29. sect.2.* Paulum ibi non negare repetitionem omnis sacrificij, sed repetitionem talem, qualis fiebat in Lege veteri; in qua propter inefficaciam sacrificij præcedentis oportebat repetere aliud, & aliud, quod adderet nouum meritum, & nouam satisfactionem ad merendum, & satisfaciendum de nouo. Quo sane modo non offertur Missæ sacrificium, sed à Christo non iam stante, sed sedente in dextera Dei, hoc est, non amplius merente, aut satisfaciente, sed applicante merita, & satisfactionem prioris sacrificij, per oblationem quotidianam Sacrificij incruenti: quæ repetitio ostendit maxime efficaciam infinitam præcedentis Sacrificij, cuius virtus exhauriri, vel diminui non potest per tot alias applicationes eiusdem virtutis. Vide, quæ diximus in prædicto loco, ne ea iterum frustra repetamus.

31. *Vltimo argui potest.* Vltimo argui potest, quia sacrificium debet esse cultus externus, & per consequens visibilis, cum sit signum externum, quo protestamur Deum auctorem vitæ, & mortis: in Missa autem nihil tale externum apparet: quia quidquid ibi circa Christum fit, inuisibiliter fit, nec sensibus percipitur; ergo non est aptum ad verum sacrificium. *Respondetur.* Respondetur, sicut ad rationem Sacramenti sufficit esse aliquid sensibile per se, vel per aliud, & ideo corpus Christi est verum Sacramentum, quia fit sensibile per species panis, & verba: sic eius immutatio facta sensibilis per species, & verba, est apta ad significandum sensibiliter cultum Dei, quo protestamur nostrum cultum internum: neque enim minus sensibiliter debet significari gratia per Sacramenta, quam cultus Dei per Sacrificium.

32. *Dubitant aliqui.* Dubitant aliqui, an si Christus hoc sacrificium non instituisset, potuisset adhuc ab Ecclesia institui. Certum est de facto à Christo fuisse institutū per verba illa, *hoc facite*, &c. & testatur Paulus in illis verbis: *Ego enim accepi à Domino, quod & tradidi vobis*, &c. & definitur in Tridentino *sess.22. c.1.* Rursus certum est; si Christus nec Sacrificiū, nec Sacramentum hoc instituisset, Ecclesiam non posse Sacrificium istud instituere, cum eius materia, scilicet, sacramentum, deesset, quod Ecclesia instituere non posset. Deniq; si Christus Sacramentum instituisset, scilicet consecrationem corporis, & sanguinis sui, illamq; nec assumpsisset in Sacrificium, nec etiá assumi prohibuisset; tunc posset Ecclesia ex potestate gubernatiua in hac republica Christiana illā actionem, & materiā assumere in sacrificium, & instituere, vt ministri, dum consecrarent, Sacrificium offerrent, cum actio de se esset apta, vt assumeretur ad significationem Sacrificialem, sicut de facto assumpta est à Christo; & aliunde non deesset potestas in Ecclesia, sicut de iure naturæ quælibet Respublica potest instituere aliquod certum genus Sacrificiorum ad colendum Deum, nisi ab ipso Deo prohibeatur.

33. *Instabis.* Dices, ad offerendum hoc Sacrificium datur de facto Character Sacerdotalis, vt constat ex forma, qua ordinantur: *Accipe potestatem offerendi Sacrificium*, &c. Ecclesia autem non posset dare Characterem. *Respondeo.* Respondetur; potestatem, quam Ecclesia daret, non fore indelebilē, posset tamen idem actus fieri auctoritate humana qui vt modo fiat cōgruentius, auctoritate Diuina, & nomine Christi, datur Character, licet ex natura rei ad illum actū necessarius non sit.

34. Maior difficultas esse potest, an de facto Ecclesia possit aliquod aliud Sacrificiū instituere præter Eucharistiam: hæc enim potestas residet in qualibet republica, vt diximus; & aliūde non apparet prohibitio, qua hoc genus cultus religiosi prohibitum sit Ecclesiæ. Non defuit, qui diceret, de facto in Ecclesia esse alia Sacrificia; idq; colligi ex Canone 3. & 4. Apostolorū, in quibus permittitur oblatio sola thimiamatis, olei, spicarum, & similium in altari; quæ oblationes in Lege veteri erant vera Sacrificia. Sed ibi non est sermo de proprio Sacrificio, sed de simplici oblatione, qualis fieri potest etiā B. Virgini, aut aliis Sanctis, quibus tamen Sacrificium offerri non potest. Afferri etiā solent illa Ecclesiæ verba in benedictione solemni cerei Paschalis, quæ fit Sabbato sancto: *Suscipe, sancte Pater, incensi huius sacrificiū vespertinū*; quibus indicari videtur oblationē illā esse verū sacrificiū; quia ibi (vt fatetur Suar. *sect.4. §. Circa secundā partem*) est oblatio, & benedictio, & consūptio cuiusdam rei creatæ in honorem Dei. Verum ex illis eisdem verbis, ni fallor, argui potest, neque aliarum rerum, quas supra numerauimus, oblationē esse sacrificium. Nam incensum illud proculdubio non consumitur; sed etiā, consumpto cereo, cui affigitur, manet integrum in quinq; granis toto Paschali tēpote: ergo vox, *sacrificium*, non potest ibi intelligi proprie, sed lege, & multo minus alia, quæ non dicuntur sacrificari, sed offerri, erunt propria sacrificia.

35. Hinc iam loquendo de possibili, dicendum videtur nec posse Ecclesiam sacrificium aliud instituere, vel vsurpare, præter illud, quod à Christo institutum est. Ad quod probandum Suarez *dicta sect.4. §. Hinc addo vltimo*, multa adducit argumenta; quibus addo vnum ex Concilio Trident. *Sess.23.* præsertim *can.6.* vbi definitur, Diuina ordinatione institutam esse Ecclesiasticam Hierarchiā, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & ministris. Ex quibus verbis cōstat, Christum instituisse hunc ordinem, & gradus superiores, & inferiores: hoc enim significat ordo Hierarchicus, quo alij aliis subduntur, nempe ministri Sacerdotibus, & Sacerdotes Episcopis. Porro, si Ecclesia posset instituere alia sacrificia, posset etiam creare alios Sacerdotes. Sacrificiū enim est correlatiuum ad Sacerdotium, vt docet idem Tridentinum dicta *Sess.23. cap.1.* Quare ij, qui possent aliqua alia Sacrificia Ecclesiæ auctoritate offerre, essent vere, & proprie Sacerdotes: imo non essent solum Sacerdotes ministeriales, (vt ita dicam) & instrumentales, quales nos sumus, eo quod Christus semper sit principalis Sacerdos, qui per ministros offert Sacrificiū, vt infra videbimus: sed essent Sacerdotes principales. Vnde posset etiam Ecclesia instituere aliud superius genus quasi Episcoporum, scilicet eorum, qui possent prædictos Sacerdotes instituere, & creare. Denique posset instituere alium ordinem ministrorum, quasi Diaconorum, qui Sacerdotibus ministrarent, & quasi Subdiaconorum, qui ministrarent, Diaconis. Ecce iam esset in Ecclesia alia hierarchia, & series diuersa, constans ex Sacerdotibus veris supremis, ac infimis, & ministris, qui Sacerdotes neque essent superiores neque inferiores Diaconis à Christo institutis, atque adeo essent in ordine Hierarchico disparato, & confunderetur hierarchia à Christo relicta. Fateri ergo debemus, Christum eo ipso, quod Sacerdotes instituit, voluisse solos illos esse, & non alios Sacerdotes in Ecclesia sua, ac per consequens illud solum, & non aliud esse Sacrificium.

Dicet aliquis: Stat bene, quod Christus voluerit, illos qui

illos solos esse Sacerdotes, nec vllum alium posse in Ecclesia offerre Sacrificium præter illos; & adhuc liberum sit Ecclesiæ, alia sacrificia instituere, quæ non ab aliis, sed ab illis, qui iam Sacerdotes à Christo instituti sunt, offerri possint. Sed contra hoc est; quia Christus non instituit, vel ordinauit suos Sacerdotes ad omnia sacrificia offerenda, sed ad vnum determinate, dum dixit: *Hoc facite*, &c. & ad hoc idem Sacrificium ordinantur de facto, dum illis dicitur: *Accipe potestatem Missas celebrandi*, &c. Ergo Ecclesia debebat postea eos ordinare, & consecrare ad alia Sacrificia offerenda; alioquin non haberent potestatem ad illa: neque enim potest esse dubium, quod de iure naturæ aliquis posset constitui publica auctoritate Sacerdos ad aliqua Sacrificia, & non ad alia; quia cum totum hoc pendeat ex institutione, qua ille constituitur quasi Legatus publicus populi ad Deum, potest instituí, vt fungatur illo munere per tale sacrificium, & non per aliud: & ita de facto ordinati sunt à Christo Sacerdotes Euangelici, cum solum dederit eis potestatem ad tale Sacrificium corporis, & sanguinis sui tali ritu offerendum. Deberent ergo per nouam ordinationem ab Ecclesia accipere potestatem offerendi alia sacrificia, si alia instituerentur. Hoc autem non potest consequenter noncedi: quia si ex eo, quod Christus constituit illos Sacerdos, colligimus, noluisse, quod sint alij Sacerdotes in Ecclesia præter suos; ergo ex eo, quod constituit, & ordinauit eos ad tale Sacrificium, colligi etiam debet, noluisse ipsum, quod esset alia ordinatio Sacerdotalis, qua fierent Sacerdotes, & ordinarentur ad alia sacrificia præter illud. Cur enim ex illa ordinatione colligemus magis, noluisse ipsum alios Sacerdotes, quam illud Sacerdotium præter illud? Rationes autem, & congruentias, quæ ad hoc ita volendum fuerunt, vide apud Suarez *loco citato*.

Sed contra.

SECTIO III.

Quo pacto reperiatur in Missa vera ratio Sacrificij. Referuntur variæ sententiæ.

37. Difficultas oritur ex dictis *sect.* 1. Cum enim Sacrificium sit consecratio, & oblatio, quæ fit per destructionem alicuius rei, non apparet, quid in Missa sacrificetur, nisi fortasse substantia panis, & vini, quæ per conuersionem destruitur; illud autem esset ignobile sacrificium, & dignitati Christianæ Ecclesiæ non consentaneum.

Prima sententia.

Variæ sunt in hac quæstione sententiæ. Prima docet, oblationem vocalem pertinere ad essentiam huius sacrificij: est autem duplex eiusmodi oblatio; vna fit ante consecrationem, altera post consecrationem; quia sacrificium est essentialiter oblatio, & species oblationis; ergo non potest intelligi sine oblatione; ergo vbi proprie offertur, ibi sacrificatur. Pro hac sententia affertur P. Vasq. *disp.* 222. *c.* 1. Scotum: & Gabrielem. Alij etiam solent citari: sed fortasse in alio sensu loquuntur.

38. Hæc sententia communiter reiicitur, & meritò; quia Sacrificium non tam in verbis quã in actione aliqua consistit: nam cum Abraham sacrificabat filium suum, nihil certe scimus eum loqui voluisse, sed solum occidere filiũ, & comburere; non ergo potest per vocalem illam oblationem fieri verum sacrificium. Explicatur sane melius oblatio illa, & sacrificatio atque offerentis animus per verba; atque adeo conducunt verba illa ad claritatem, & perspicuitatem (vt ita dicam) Sacrificij, non tamen ad essentiam: sicut neque etiam oblatio incensi indiget

Ita communiter reiicitur.

P. Ioan. de Lugo, de Sacramentis.

verbis aliquibus, vt ritè fiat; satis enim erit, illud realiter cremare sine vlla verborum prolatione, per quod patet ad fundamentum illius sententiæ: concedimus enim, sacrificium esse essentialiter oblationem, negamus tamen, oblationem debere necessario fieri per verba, imo oblatio sacrificij debet necessario fieri per aliquam aliam realem actionem diuersam à verbis.

39. Secunda sententia docet, fractionem pertinere ad essentiam huius Sacrificij. Ita Canus *lib.* 12. *de locis Theolog. cap.* 13. Probatur, quia illa est fractio mystica, & non ad distributionem Sacramenti facta; illa significat optime Christi mortem, sicut per mixtionem corporis, & sanguinis significatur eius resurrectio. Item hoc ipsum videntur significare verba Christi: *Hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur*, hoc est, *frangitur*; vt ex textu Græco deduci videtur; vt notauit P. Vasquez *vbi supra*, *n.* 11. ibi autem videtur significari immolatio, quæ pro Apostolis fiebat.

Secunda sententia.

40. Hæc etiam sententia communiter reiicitur; primo, quia, licet illa ceremonia mystica sit, & vsitata, non tamen vniuersaliter. Nam in Liturgia Basilij non fit mentio fractionis. Ita Suarez *dicta sect.* 3. §. *Tertio dicendum*. Sed nescio, quo fundamento id de Liturgia Basilij affirmet, in qua clarissime inuenimus, hostiam consecratam frangi à Sacerdote, eisdem fere verbis, quibus nos vtimur in fractione; vt videre est in eadem Liturgia *tom.* 4. *Biblioth. sacræ*, vel *tom.* 6. *in editione Parisiensi, anni* 1610. Neque ego aliquam adhuc Liturgiam vidi, vbi fractio non præcipiatur. Melius probari potest ex vsu Ecclesiæ Latinæ, in qua si hostia consecrata ante fractionẽ ceciderit in calicem, non frangitur, vt habetur in Missali Romano; non est autem verisimile, quod omitteretur vllo casu fractio, si pertineret ad essentiam sacrificij. Deinde sanguis non minus sacrificatur, quam corpus, & tamen species vini non diuiduntur, sed sumuntur; ergo fractio hostiæ non est necessaria ad sacrificium corporis: est ergo illa fractio mystica, sicut etiam mixtio cum sanguine, sed non essentialis; sicut aliæ multæ actiones mysticæ sunt in Missa, quæ non sunt essentialiter requisitæ, sed ab Ecclesia introductæ ad significanda aliqua mysteria. Restant duæ sententiæ magis communes, & verisimiles, quarum præcipua fundamenta, & probabilitatem proponemus, vt postea inter vtramque facilius possimus aliquod ferre iudicium.

Hæc etiam communiter reiicitur.

41. Tertia ergo sentẽtia satis cõmunis docet, essentiã huius sacrificij reperiri in cõsecratione: reliqua omnia non pertinere ad essentiã. Hanc tenẽt innumeri, quos referunt, & sequuntur Suar. & Vasq. vbi supra Card. Bellarm. Less. *de Iustit. & iure lib.* 2. *c.* 38. *dub.* 2. *& lib.* 10. *de perfectionib. diuin. c.* 13. Seb. Perez *de Euchar. c.* 11. & fere omnes Recẽtiores. Fundatur præcipue testimoniis multorũ Patrum, quorũ potissima hęc sũt. Greg. 4. *Dialog. c.* 36. sic ait: *Quis fideliũ habere dubiũ possit, in ipsa immolationis hora ad sacerdotis voces cælos aperiri; in illo Iesu Christi mysterio Angelorũ choros adesse; sũmis ima sociari, terrena cælestibus iungi, vnũ quoq; ex visibilibus atq; inuisibilibus fieri?* Vocat immolationis horã quando verba proferuntur, & fit consecratio: dicit enim id fieri ad sacerdotis voces Irenæus *lib.* 4. *contra Hæreses, c.* 32.

Tertia sententia. Suarez. Vasquez. Bellarm. Lessius. Perez. *Fundatur in testimoniis PP.* Gregor.

42. *n.* 7. de Christo sic ait: *sed & suis discipulis dans consiliũ, primitias Deo offerre ex suis creaturis, non quasi indigenti, sed vt ipsi nec infructuosi, nec ingrati sint, eum, qui ex creatura panis est, accepit, & gratias egit dicẽs.* Hoc est corpus meũ: *& calicẽ similiter, qui est ex ea creatura, quæ est secundũ nos, suum sanguinem cõfessus est; & noui testamenti nouã docuit oblationẽ.*

Irenæus.

Greg Nyss. Gregorius Nyssenus *Orat.2. de Christi resurrectione, colum.6.* vbi probat, Christum seipsum obtulisse in sacrificium, antequam se Apostolis edendum dedisset, his verbis: *Tunc aperte declarauit, agni sacrificium iam esse perfectum; nam victima corpus non est ad edendum idoneum, si animatum sit. Quare cum corpus edendum, & sanguinem bibendum discipulis exhibuit, iam arcana, & non aspectabili ratione corpus erat immolatum, vt ipsius mysterij peragentis potestati collibuerat.* His verbis clare videtur supponere Irenæus, ante manducationem fuisse iam sacrificatam carnem Christi, tunc scilicet, quando apta reddita fuit, vt comederetur: illa enim est quasi occisio illius corporis; hoc autem certum est, non fieri nisi consecratione. Isidorus. Isidorus *lib.6. Etymolog.c.19. Sacrificium dictum, quasi sacrum factum; quia prece mystica consecratur in memoriam pro nobis Dominicæ passionis.* Ambros. Ambros. Psalm.39. *Tunc ipse Christus offerre manifestatur in nobis, quando sermo eius sanctificat sacrificium, quod offerimus.* Sermo autem Christi non est Cyrillus. alius, nisi verba consecrationis, vt constat. Cyrillus Hierosolymit. *Catech.5. mystag.* sic ait: *Deinde vero, postquam confectum est illud spirituale sacrificium, & ille cultus incruentus, super ipsa propitiationis hostia obsecramus Deum pro communi Ecclesiæ pace, &c.* Et infra: *Cum hoc sacrificium offerimus, postea facimus mentionē etiam eorum, qui ante nos obdormierunt,* &c. Vbi videtur aperte supponere, sacrificium ante consumptionem fuisse ipsa consecratione factum; quia commemoratio pro defunctis post consecrationem fit ante consumptionem. Simeon Thessalon. *lib.2. de myster. Eccles.c.23.* quem affert P. Vasq. ex Francisco Turriano *in c.50. lib.8. Apostolicarum constitutionum Clementis,* vbi quærit, quando munera sacrificentur? respondet autem: *nec ante consecrationem, nec post consecrationem, sed in ipsa consecratione; tunc enim fit mutatio ex pane non mactato in corpus Christi, quod vere fuit mactatum; sicut sacrificium ouis tunc fit, cum in oue fit mutatio ex non mactata in mactatam.* Hoc testimonium valde commendat Vasquez *in præsenti, n.39.* dicens, illud esse omnium præclarissimum: sed immerito; auctor enim ignotus est, vel saltem ignobilis, cum sit modernus; & ad minus schismaticus; vt satis insinuat idem Turrianus *dict. lib.8. cap.12.* vbi eiusdem auctoris mentionem fecerat: locum vero in Turriano, quem citat P. Vasq. inuenire non potui, quia in illo lib.8. non sunt 50. cap. forsitan fuit error calami, vel typographi. Omitto alia testimonia minoris momenti, quæ afferunt Suarez, & Vasq. locis allegatis. Iis addit Dionys. Areopagitam P. Salmer. *tom.9. in Euang. t.29. assert.4.* Sed non inuenio in Dionysio aliquid, quod non possit ad omnes sententias reduci. Melius adduci potest Rupertus *lib.2. in Exod.c.6.* vbi de Christo sic ait: *Prius propriis manibus Deo Patri semetipsum immolauit, accipiens panem, & vinum, mirâ atque ineffabili sanctificans potentia transferens hac in corporis, & sanguinis sui sacramentum.* Ecce, immolationem in ipsa transsubstantiatione videtur constituere. Item ex Concilio Niceno 1. apud Guttebertum *lib.1. de veritate corporis & sanguinis Christi,* & Alfonsum Pisanum Societatis Iesu *lib.3. de Concilio Niceno* in hæc verba: *Quin potius, cogitatione nostra sursum erecta intelligamus fide, positum esse in sacra illa mensa agnum illum Dei, qui tollit peccata mundi incruente à sacerdotibus immolatum.* Non dixit, *immolandum,* sed *immolatum,* iam ante ipsam sumptionem. Idem videtur indicari in Can. Trullano 52. vbi prohibetur in feriis Quadragesimæ, *panem benedictum offerri,* hoc est, consecrari; quasi idem sit *offerre,* & *consecrare.*

Sim. Thessalonic. Dionys. Areop. Rupertus. Conc. Nic. Guttebert. Alfons. Pis. Can. Trull.

43. Secundo probari potest hæc sententia auctoritate etiam eorum, qui dicunt, sacrificium non fieri feria sexta maioris Hebdomadæ, quando non datur consecratio: nam eo ipso significant, cōsecrationem essentialiter requiri ad actionem sacrificandi. Sic loquitur Rupertus *lib.6. de Diuin. Offic.c.3. Hodie,* inquit, *non sacrificamus, dum nobis hostia de manibus tollitur: non sacrificant amici, dum trucidant inimici.* Quę verba eadem omnino habet Hugo de S. Victore *lib.5. ex codice Miscellaneor. c.43. tom.3.* Fortasse illa desumpsit ex Ruperto, qui fuit aliquantulum antiquior; si tamen liber ille sit Hugonis, de quo est dubium. Cæterum idem Hugo alibi, scilicet *lib.3. de Offic. Eccles. c.20.* aperte dicit, illa die Missam non celebrari. Eodem modo loquitur Theodorus Balsam. *in Can.32. Trullanum,* vbi iubetur, ne in Quadragesima consecretur, nisi in Sabbatho, Dominica, & aliquibus festis, sed fiat Sacrum ex præconsecratis, quæ consuetudo seruatur apud Græcos per totam Quadragesimam: sicut apud nos feria sexta in Parasceue Theodorus ergo de illo ritu sic ait: *Sta-tutum est, vt ieiuniorum dies, luctus, & compunctionis dies sint, ad sua vniuscuiusque peccata expianda. Deo autē Sacrificium peragere. est panegyricum agere,* &c. *Cum ergo nemo possit mœrore, & gaudio simul affici, statuerunt Patres, ne conficeretur Sacrificium tota Quadragesima excepto Sabbatho, Dominico, & Annunciationis festo: in iis enim festum agitare, non fleri, aut ieiunare, aut genuflectere iussi sumus.* Ecce, negat aperte, tunc fieri Sacrificium, qua die non consecratur. Eodem modo dicitur in officio de mysteriis anteconsecratis, quod habetur in *tom.4.* vel *6. Bibliotheca Patrum*; vbi ponitur ritus illius Officij, cum autem Sacerdos sumit hostiam præconsecratam ex Sacrario, præscribitur, vt nihil dicat; subditurque ratio his verbis: *nam præsanctificatum, & consummatum est istud Sacrificium.* Hoc etiam modo loquuntur Patres Concilij Tolet. 16. *can.8.* vbi dicitur, *feria sexta in Parasceue nullum omnino Sacerdotem posse Missam celebrare.* Eodem modo loquitur Ordo Romanus antiquus in die Parasceues. Alcuinus *lib. de Diuinis Officiis in eodem die.* Rabanus *lib.2. de Instit. Cleric. cap.37.* & Amalarius Fortunatus Episcopus Treuerensis *lib. de Ecclesiast. Offic. c.13.* iuxta editionem Rom. anni 1591. Sed tamen meritò notatur in margine, illa verba deesse in plerisque exemplaribus: quare credibile est, non esse legitima; quia hic Auctor postea *lib.4. c.20.* expresse asserit, in illa feria sexta esse Missam, sicut illam, quæ erat tempore Apostolorum, licet non cum cæteris, quæ postea sint addita; quare ipse existimat esse veram, & substantialem rationem Missæ in officio illius diei. Alij tamen antiqui fere communiter dicunt, illo die non cantari Missam in Ecclesia. Vnde non video, quo fundamento dixerit Magister Nugnus in præsenti, sensum omnium fidelium esse, illo die celebrari Missam, neque vllum de hoc dubitare. Certe Patres Concilij Toletani fideles erant, & non solum dubitarunt, sed negarunt.

Greg. Nyss. Isidorus. Ambros. Cyrillus. Sim. Thessalonic. Dionys. Areop. Rupertus. Conc. Nic. Guttebert. Alfons. Pis. Can. Trull. Pro hac etiam ratione adducitur Rupertus *lib.2. in Exod.c.6.* Alcuinus *lib.* Rabanus *Amal.lib.* Ordin. Cassa-lens. Zanetin. Suarez.

Tertio probatur, quia Sacerdos in sua Ordinatione solum accipit potestatem ad offerendum Sacrificium: non enim dicitur illi: *Accipe potestatem consecrandi,* sed *offerendi Sacrificiū:* ergo ipsum cōsecrare est offerre; alioquin non apparet, vbi datur ei principalis potestas, quā habet in ordine ad consecrandū.

Quarto, quia certum est, Christum in cœna obtulisse Sacrificium: non est autem æque certum sumpsisse Eucharistiam: ergo ipsa consecratione obtulit: non enim est verisimile Euangelistas omisisse actum potissimum sacrificandi, quem Christus Apostolis præcepit; cum tamen nullus Euangelista referat clare Christum ipsum communicasse.

Quinto

Quinto. Quinto, Christus est nunc principalis offerens vnà cum Sacerdote: non sumit autem Christus corpus suum per Sacerdotem, sicut consecrat illud verbis Sacerdotis: ergo Sacerdos non offert, quando sumit, sed quando consecrat corpus, & sanguinem Christi. Hæc sunt fundamenta potissima huius sententiæ; alia leuiora postea videbimus.

46. Quarta sententia. Quarta sententia docet, sumptionem huius Sacramenti esse id, in quo essentia huius Sacrificij cõsistit. Ita Ledesma & alij, quos refert Suarez *Sect. 5. in principio*; quibus videtur fauere S. Thomas multis in locis infra adducendis. Probatur etiam primò

Augustin. auctoritate, Augustinus *lib. 17. de ciuit. Dei c. 5. tom. 5. Manducare panem, quod est in nouo testamento Sacrificium Christianorum.* P. Salmeron *vbi supra*

Salmeron. *§. An vero.* circa finem paragraphi affert pro hac sententia Concilium Neocæsariense, *can. 13.* & Cõcilium Laodicenum *c. 19.* Sed non video in iis aliquid, quod faciat ad propositum. Afferri etiam solet

Conc. Tolet. Concil. *Tolet. 12. c. 5.* vbi reprehendit eos, qui in Sacrificio non sumebãt corpus, & sanguinem Christi; & addit rationem in hæc verba: *Nam quale erit sacrificium, cui nec ipse sacrificans particeps esse dignoscitur?* Sed ex illo textu magis potest confirmari contraria sententia: nam statim subiungit Concilium hæc alia verba, quibus aperte videtur condistinguere immolationem à sumptione: *Ergo modis*, inquit, *omnibus tenendum est, vt quotiescumque sacrificans corpus, & sanguinem Iesu Christi Domini nostri in altario immolat; toties perceptionis corporis, & sanguinis Christi se participem præbeat.* Sane si pro eodem sumeret sumptionem, & immolationem, hoc præceptum ridiculum esset; nam idem esset, ac dicere; quotiescumque immolat immolet: vel quotiescumque sumpserit, toties sumat corpus, & sanguinem Christi. Ergo fateri debemus, ibi magis probari oppositam sententiam. Potest tamen afferri pro ista Pet. Cluniacensis

Petr. Cluniac. *lib. 1. Epistolarum, cap....* Contra id quod dicunt, *Missam nihil esse, nec celebrari debere*; vbi explicans, quomodo dicatur Christus in altari immolari, sic ait: *Neque enim ibi Christus, vt olim, dolores, aut mortem patitur, cum tamen immolari dicatur. Dicitur autem immolari; cum licet inuiolabiliter in altari frangitur, diuiditur, comeditur, cum his, & quibusdam aliis signis, in quantum fieri potest, mors Domini maxime repræsentatur.*

47. Secundo probari potest præd. sententia. Secundo probari potest prædicta sententia ex aliis, qui loquentes de Officio feriæ sextæ in Parasceue, & de Officio Græcorum in Feriis Quadragesimæ, quando ex præconsecratis celebrant, appellant illud Sacrificium. Sic loquitur Ecclesia Latina in Officio illius diei, dũ orat: *Sic fiat Sacrificiũ nostrũ in cõspectu tuo hodie, vt placeat tibi, Domine Deus.* Et postea dicit Sacerdos: *Orate, fratres, vt meum, ac vestrum Sacrificium acceptabile fiat*, &c. Confirmari potest ex Concilio Laodicen. *can. 49.* vbi præcipitur in Quadragesima fieri Sacrum ex præsanctificatis, exceptis aliquibus diebus; vbi indicat, tunc etiam fieri Sacrificium sine consecratione: nam *facere Sacrum.* & *Sacrificare*, idem videtur.

48. Tertio probatur. Tertio probari potest, quia si Sacrificium consisteret in sola consecratione, frustra applicaretur post consecrationem pro aliquo: nam fructus Sacrificij non potest esse in suspenso. Hoc autem est contra vsum Ecclesiæ, quæ post consecrationem applicat sacrificium pro defunctis; ergo ideo, quia nondum est posita essentia Sacrificij.

Quarto probatur. Quarto probatur ratione à priori, quia per solam consumptionem fit destructio rei oblatæ: consecratio autem magis est adductio, vel productio victimæ, quam eius destructio: Sacrificium vero vt Sacrificium, fit per destructionem, qua res oblata destruitur in Dei cultum, vt supra vidimus; non ergo potest consistere essentia huius Sacrificij in consecratione, sed magis in consumptione.

Quinto, quia si sumptio non esset de essentia Sacrificij, non apparet, cur sit tam stricta obligatio sumendi, quoties consecratur: siquidem iam esset peractum Sacrificium, præsertim si species vini post consecrationẽ effundantur, quo casu necesse est alias consecrare; ergo ideo quia sine sumptione non est Sacrificium; alioquin magis esset repetere sacrificationem nouam, quam perficere illam præcedentem. Hæc sunt fundamenta huius sententiæ. 49. Quinto.

Vides, pro vtraque parte esse rationes difficiles. Pro vtraque etiam videtur esse S. Thomas diuersis in locis: nam quod consecratio sit actio sacrificandi, videtur sentire *q. 82. art. 4. ad 1.* vbi dicit, consecrationem Eucharistiæ non esse sicut consecrationem chrismatis: illa enim consecratio est sacrificium; non autem hæc. Item *q. 83. art. 4. in corpore*, vbi dicit, Sacerdotem post consecrationem petere, vt Sacrificium iam peractum, sit Deo acceptum. Et clarius *q. 82. art. 10. in corpore*, vbi ait, *consecratione huius Sacramenti Sacrificium offertur*; & *in solutione ad 1.* sic ait: *Hoc Sacramentum perficitur in consecratione, in qua Sacrificium Deo offertur.* E contra vero, quod sumptio ipsa pertineat ad essentiam Sacrificij, videtur probari ex eodem S. Thoma *q. 80. art. 12. ad 3.* vbi dicit, Sacerdotem in persona omnium sumere hoc Sacramentum; ergo illa actio non est priuata, sed actio publica, & per consequens oblatio huius Sacrificij. Item *q. 83. art. 6. ad 3.* dicit, si post consecrationem species vini consecratæ nõ possint sumi propter aliquem casum, debere aliud vinum consecrari, & sumi, ne maneat Sacrificium imperfectũ; ergo non perficitur sola consecratione. Potest item adduci sanctus Doctor *art. 2. ad 2.* vbi dicit, feria sexta in Parasceue sumi à Sacerdote corpus Christi præconsecratum, ne careat Ecclesia illa die fructu passionis Christi; vbi videtur sentire per ipsam sumptionem communicari fructum huius Sacrificij, non solum sumenti, sed Ecclesiæ cuius nomine sumit; ergo illa sumptio non est sumptio vtcumque, sed oblatio Sacrificij. Denique *2. 2. q. 85. art. 3. ad 3.* dicit panem in tantum sacrificari, in quantum frangitur, comeditur, & benedicitur; sicut alimalia occisione sacrificabantur. Videtur etiam, pro vtraque parte adduci non improbabiliter S. Thomam. Nunc videamus, quomodo possimus vtramque conciliare. Prius tamen oportet examinare rationes, quibus essentiam Sacrificij in consecratione stare explicant Auctores illius tertiæ sententiæ. 50. *Pro vtraque parte rationes sunt difficiles.* S. Thom.

SECTIO IV.

Quomodo consecratio pertineat ad essentiam Sacrificij, variè à Theologis declaratur.

QVamuis in ea sententia, quæ dicit, substantiam huius sacrificij consistere in consecratione, conueniat maior pars Theologorum; differunt tamen non parum in modo illam defendendi, & declarandi, quomodo consecrare sit formaliter sacrificare, cum per consecrationem non destruatur, sed potius producatur, vel saltem ponatur ibi de nouo corpus, & sanguis Christi. 51.

Primo dicunt aliqui, in consecratione interuenire destructionẽ substantię panis, & vini, quędestructio fit in cultum, & honorẽ Dei. Sed hoc bene impugnant Bellarminus *d. lib. 1. cap. 27. propos. 8.* & Vasq. *in præsenti, n. 51.* quia hoc sensu nõ tã corpus, & sanguis Christi, quàm substantia ipsa panis, & vini *Primò dicunt aliqui consistere in destructione panis & vini.* Bellarm. Vasquez.

Sed bene impugnatur à Bellarmino.

vini sacrificaretur:nam illud sacrificatur,per cuius destructionem Deum colimus;ergo cum solius panis, & vini destructione exhibeatur hic Dei cultus; illa solum sacrificantur.Ex quo fieret, nostrum Sacrificiũ nõ esse excellentius sacrificiis veteris Legis, sed ignobilius,cum nobilior sit ouis,vel vitulus,quã panis,& vinum. Item nostrum Sacrificium non esse vnum , sed plura , contra Chrysostomum Ambrosium,Primasium,& alios *in c.10.ad Hebr.*Denique fieret etiam contra Patres, non esse idem Sacrificiũ Missæ , & Sacrificium Crucis ; neque esse eumdem Sacerdotem,& Sacrificium ; & alia similia absurda.

52. *Secundo dicunt alij non requiri destructionem*

Secundo ergo dicunt alij; quamuis in Sacrificio debeat intercedere mutatio;non tamẽ requiri,quod id,quod offertur,destruatur. Contigit sane plerumque ita esse,vt quando sacrificatur ouis vel vitulus; aliquando tamen non ita;vt quando offerebatur incensum,vel thymiama,vel thus;id quod principaliter offerebatur,non erat substantia thuris, vel thymiamatis,quæ comburebatur,sed suffitus potius,vel odor,qui de nouo producebatur , & qui aptior erat ad cultum Dei, quam destructio præcedens. Ita in Eucharistia est aliquid,quod destruitur , & aliquid, quod producitur;& hoc posterius est, quod principaliter offertur,non illud prius.Regula enim generalis est,vt,quando id quod destruitur,est principalius,& nobilius,illud etiam sit , quod principaliter offertur:secus vero,quando id, quod destruitur, est ignobilius quam id,quod sequitur. Ideo in occisione ouis,quod principaliter offertur , est ouis , non cadauer,quod de nouo producitur,quia cadauer est multo ignobilius : è contra vero in combustione thuris,nobilior est suffitus,qui resultat,quam illud, quod destruitur:ideo suffitus est,quod principaliter offertur. Hunc modum dicendi indicat P.Suar.*sect.* 5. & magis expresse P. Ægidius *in præsenti dub.*5. post Lessium,qui eodem modo loquutus fuerat *lib.* 2.*de Iustit.c.*38.*dub.*2.Sed tamen hic Auctor postea *lib.*12.*de Perfectionib. Diuin. n.*95. magis probat alium modum dicendi postea referendum ; quare videtur ab illo priori tacite recessisse.

Regula generalis.

Suarez. Ægidius. Lessius.

53. *Hæc sententia displicet.*

Hæc tamen sententia displicet , quia est contra communem omnium concipiendi, & loquẽdi modum dicere,rem aliquam quando producitur ; sacrificari; potuisseque offerri Sacrificium Deo generãdo filios , vel applicando alias causas naturales ad similes procreationes,vel productiones efficiendas. Deinde templi constructio,vel alterius rei in cultũ Dei,esset verum Sacrificium , & templum illud de nouo factum diceretur vere sacrificatum:quod sane est omnino mutare conceptum, & vocem sacrificij,vt defendamus,in Missa esse verum,& propriũ sacrificium. Falsum item est , in oblatione thymiamatis odorem,vel suffitum fuisse, quod sacrificabatur;nam si ibi interueniebat verum sacrificium, illud solum sacrificabatur, quod destruebatur. Illud enim sacrificatur,per cuius destructionem protestamur affectum internum nostrum , qui non explicatur bene per productionem, sed per destructionem, vt vidimus.Imo de ratione omnis rei sacrificatæ est, quod sit res permanens , vt aduertunt communiter omnes in definitione sacrificij ; quare ille suffitus, cum esset res valde transiens , non videtur materia apta vt sacrificaretur; erat quidem apta,vt per ipsã coleretur Deus,non tamen per illius sacrificationẽ.

54. *Tertio dicũt alij destructionem non esse de ratione sacrificij commemoratiui.*

Tertio dicunt alij,immutationem rei,quæ sacrificatur, seu eius eius destructionem esse quidem de ratione omnis sacrificij absoluti,non vero de ratione sacrificij commemoratiui. Absolutum vocant, quod independenter ab alio sacrificio , habet in se veram rationem sacrificij.Commemoratiuum vero dicunt , non quod in se non sit verum sacrificium simpliciter, sed quia est sacrificium repræsentatiuũ alterius sacrificij absoluti , quale est sacrificiũ Eucharistiæ,quod in tantum est sacrificium in quantũ præcise repræsentat sacrificium Crucis. Si autẽ petas rationem discriminis, dicunt eam esse, quod sacrificium in ratione sacrificij debet esse signum:sacrificium autem absolutũ non potest significare supremam potestatẽ Dei,vt est dominus vitæ,& mortis,nisi per veram destructionem rei oblatæ:at vero sacrificium commemoratiuum,cum repræsentet sacrificium absolutũ Crucis , v.g. iam significat sufficienter illud idem quod mors Christi significabat, repræsentando ipsam Christi mortem , ac si nunc Christus realiter occideretur ; atque ideo conuenit ei vera ratio sacrificij.Hanc sententiam indicat etiã P.Suar.d.sect. 5.§. *Quarto potest*.Sed clarius, & latius eam docuit P.Vasq.*vbi sup.c.*7.*&* 8.vbi conatur eam probare ex sanctis Patribus : sed frustra:nam ij omnes solum dicunt , hoc sacrificium esse commemoratiuum sacrificij Crucis,quod nemo negat;non autem dicunt,ideo conuenire illi essentiam sacrificij , quia præcise est commemoratiuum alterius sacrificij:imo oppositum insinuant.Nam Aug.*lib.*20. *contra Faustum Manichæum c.*21. adductus ab eodẽ Vasq.*n.*59.æquiparat in ratione cõmemoratiui hoc sacrificium cum sacrificiis veteris legis , his verbis: *Huius sacrificij caro,& sanguis ante aduentum Christi per victimarum similitudinem promittebatur; in passione Christi per ipsam veritatem reddebatur;post ascensum Christi per sacramentum memoriæ celebratur*:& tamen non sentit Augustinus sacrificia veteris legis eo præcise habuisse rationem sacrificij,quod repræsentarent sacrificium Crucis futurum;ergo nec id sentit de sacrificio Missæ,licet dicat esse commemoratiuum.Frustra ergo multiplicantur loca Patrũ ad probandum,hoc sacrificium esse commemoratiuum:de hoc enim nulla est controuersia ; sed difficultas tota est,quomodo in eo reperiatur vera ratio sacrificij. Vnus est Algerus ibi adductus ab eodem Vasq.qui magis ei videtur fauere,his verbis:*Scienũ igitur,quod licet oblatio Christi semel in cruce sit vera,quotidiana autẽ in altari sit figurata,prorsus tamen eadem hic,& ibi nostræ salutis est gratia*:vbi videtur non agnoscere aliã rationẽ sacrificij in Missa, nisi quatenus est oblatio figurata,seu repræsẽtatiua oblationis illius,quæ fuit in cruce.Cæterũ illa verba sano modo intelligẽda sũt, ne faueãt hæreticis negãtibus verã rationẽ Sacrificij in Eucharistia,vel reiicienda,sicut in eodẽ libro sunt aliqua alia improbãda circa hoc sacramẽtũ;vt obseruauit bene Card. Bellar.*lib.de Scriptor. Ecclesiast.*tractãs de Algero.

Vasquez.

Algerus.

Fauere etiam videtur illi sententiæ S.Thomas *in præsenti art.*1.vbi dicit,celebrationem huius sacramẽti appellari Sacrificium & Immolationem;quia imagines rerum solent iisdem nominibus appellari,quibus res ipsæ,quas repræsentant:*Celebratio autem huius sacramenti imago quædam est repræsentatiua passionis Christi,quæ est vera eius immolatio;& ideo celebratio huius sacramenti dicitur Christi immolatio*.Sed hæc verba ita fauent P.Vasquez vt dent illi plusquã volebat:videntur enim probare, in Eucharistia non dari vere,& proprie sacrificium,sed solũ analogicè, quatenus imagines rerum solent appellari ipsarũ nominibus;& imago S.Petri solet appellari S.Petrus. Quare ab omnibus explicãdus erit S. Thom.in alio sensu, ne eiusmodi doctrinã tradiderit. Mihi satis verisimile est, S.Thom. non habuisse pro eodem *sacrificiũ*,& *immolationẽ*,sed tanquã genus,& speciẽ.Sacrificiũ enim latius patet, quã immolatio;& conuenit proprie omnibus cuiuslibet rei sacrifi-

Hæc sententia videtur S.Thomæ.

sacrificiis; immolatio autem proprie & stricte videtur sonare occisionem victimæ, reliquis autem non nisi per aliquam similitudinem solet applicari; nam immolatio realis est sacrificatio cruenta, vt obseruauit ad aliud propositum Malder. *d. tr. 10. de relig. c. 3. dub. 14. §. Vt igitur.* Vnde §. seq. **concludit**, in Missa dari verum, & reale sacrificium, immolationem vero non nisi mysticam, proprie loquendo. Quo sensu loquitur etiam Aug. *epist. 23. tom. 2. & alibi*; dum dicit, Christum semel immolatum fuisse; & alij Patres, ac Theologi, quos refert Bellar. supra *c. 5. §. Alter modus.* Non ergo mirum, quod S. Thomas dicat, in Eucharistia interuenire immolationem, quatenus est imago immolationis factæ in Cruce: ibi enim non docet, quomodo sit proprie sacrificium, sed quomodo appellatur *immolatio*; de quo est diuersa ratio, vt constat ex dictis.

Malderus.

Augustin.

37. Loquendo ergo de re ipsa, ille explicandi modus non sufficit, vt in eo quiescat animus: nam (vt bene aduertit Card. Bellarm. *d. dub. 1. c. 2. §. Tertio mirum est*) ea acceptio sacrificij plane arbitraria, & cõficta est; verum enim, & reale sacrificium veram & realem rei sacrificatæ destructionem desiderat; ergo vbi non est vera destructio, sed sola imago destructionis, nõ dabitur verũ sacrificium, sed sola imago Sacrificij: nec sufficit dicere, non dari verũ sacrificiũ absolutum, dari tamen verum sacrificium cõmemoratiuum: de hoc enim est quæstio, an sacrificium cõmemoratiuum sit verum simpliciter, an solũ secundum quid: non enim sufficit esse commemoratiuum alterius rei, vt aliquid possit dici tale: nam in tragœdia est cõmemoratio, & repræsentatio mortis Cæsaris, & tamen non est mors Cæsaris simpliciter, sed mors repræsentatiue, seu commemoratiue. Item sacrificia veteris legis repræsentabant etiam Christi mortem, & immolationem futuram: non tamen sufficeret hoc, vt illa essent vere sacrificia, nisi in se ipsis continerent realiter destructionem alicuius rei tunc sacrificatæ: ergo quod in Missa detur commemoratio, seu repræsentatio mortis Christi, non erit satis vt dicatur vere, & simpliciter sacrificium, sed solum secundum quid, seu repræsentatiue.

Ergo loquendo de re ipsa illa loquendi modus non sufficit.

38. Respondet P. Vasq. in sacrificiis antiquis, licet daretur repræsentatio mortis Christi, non tamen interuenisse ipsum Christum præsentem; ideo non potuisse tunc illũ sacrificari, nihil enim potest sacrificari, nisi vbi adest: in Eucharistia vero adest realiter ipse Christus, in quo fit repræsentatio suæ mortis præteritæ: ideo potest vere ibi sacrificari. Sed cõtra; quia licet adsit in tragœdia præsens Rex ipse, qui olim vulneratus est, & repræsentatiue vulneraretur; non tamen vere, & realiter diceretur vulnerari: itẽ licet filia Iepte, quæ olim fuit sacrificata, nunc resurgeret, & adesset in tragœdia, qua sua mors repræsentaretur, non diceretur nunc vere, & proprie sacrificari: alioquin sufficeret etiam, quod recitaret suam mortem: iam enim ipsa recitatione commemoraretur illud sacrificium, & illa mors; atque ideo diceretur nunc in illa recitatione vere sacrificari sacrificio non cruento, sed commemoratiuo; quod ridiculũ esset: ergo nec sufficit mera repræsentatio mortis Christi in ipso Christo facta, vt dicatur Christus proprie sacrificari: aliud enim est repræsentari illud prius sacrificium; aliud fieri verum sacrificiũ.

Respondet Vasquez.

Ratio itur.

39. Dices, per meram recitationem non daretur verum sacrificium; quia sacrificium dicit aliquã actionem exercitam circa rem, quæ sacrificatur: verba autem nihil exercent circa illam rem; at vero in Eucharistia ita repræsentatur destructio præterita, vt nunc etiam fiat aliqua actio circa eumdem Christũ, licet non destructiua. Sed contra, quia Sacrificium in suo conceptu tam dicit destructionem, quam actionem, & tamen per te reperitur essentia sacrificij commemoratiui cum sola repræsentatione destructionis: ergo poterit etiam reperiri essentia sacrificij commemoratiui cum sola repræsentatione actionis. Deinde ponamus, aliquem in tragœdia repræsentare thurificationem, quam olim exhibuit Deo, & ad hoc melius repræsentandum assumere nunc thuribulum cum thure, & carbonibus, sed sine igne, & hoc ipso thuribulo repræsentare, quod olim fecit, ac si re ipsa nunc thurificaret: nemo tamen dicet, hunc hominem nunc vere, & proprie thurificare, cum vere non accendatur thus: atque ideo licet non solum verbis, sed actionibus, & motibus circa thus, & thuribulum exhibitis repræsentat thurificationem præteritam; ista tamen thurificatio repræsentatiua non est vera thurificatio simpliciter, sed secundum quid, & analogice; ergo similiter, licet Christus in suo corpore exerceat nunc aliquam actionem, qua repræsentat mortem præteritam, & sacrificationem præteritam: hoc tamen non sufficiet, vt istud dicatur verum, & proprium sacrificium, cum per te non sit destructio, sed repræsentatio destructionis.

Respondeo.

60. Ratio autem à priori, est, quia licet ista repræsentatio significet sufficienter sacrificium præteritum, non tamen significat immediate per hoc præcise id, quod significabat sacrificium illud; sicut licet illa repræsentatio thurificationis significet thurificationem illam præteritam, non tamen est actus adorationis, quia non significat immediate notã summissionis internæ, quæ non potest significari per repræsentationem thurificationis, sed per thurificationẽ: ita similiter repræsentatio sacrificij, licet significet ipsum sacrificium, non tamen significat propterea illud, quod ipsum sacrificium significabat: quia est signum quasi reflexum significans illud aliud sacrificium, quod erat signum directum, signum autem reflexum non potest ex hoc præcise, quod significet aliud signum, participare essentiam illius signi directi, quod per ipsũ significatur; vt cõstat faciendo inductionem per omnia alia signa directa, & reflexa.

Ratio à priori est.

Propterea alij dicunt quarto, consecrationẽ esse veram actionem sacrificatiuam; quia per eam ex vi verborum separatur corpus à sanguine: nam licet per concomitantiam sit idem sub vtraq; specie, hoc tamen est per accidens: nam verba, quantum est de se, separant corpus à sanguine, & dissoluunt illud compositum; atque ideo sacramentaliter mactant illud, & ponunt in altari tanquam victimam occisã, & sacrificatam. Huic modo dicendi acquieuit tandẽ P. Lessius *dicto lib. 12. de Perfectionib. Diuin. n. 95.* & alij, quos commemorat Bellarminus vbi supra, *§. Alij volunt.* Sed ipse merito eos reiicit; quia quantumcũque explicetur *ex vi verborũ* illa mactatio, & separatio, re tamen vera non separatur corpus à sãguine, nec ab anima; sicut si ictu gladij percuteretur ouis in sacrificio, Deus tamen miraculose penetraret gladium cum gutture ouis, ita vt non sequeretur abscisio nec vulneratio, vere non diceretur ouis sacrificata; quia licet de se ictus sufficeret ad occisionem, re tamen vera non fuit sequuta occisio. Sic etiam contingit in præsenti. Adde, hanc concomitantiam non esse miraculosam, sed debitam ad positionem alterius partis, vt supra vidimus; quare neq; etiam possumus hic inuenire ictum, vel actionem tendentem ex natura sua ad separandum vnum ab alio: nam aliud est, quod ex vi verborum non ponatur sanguis cum corpore; aliud vero, quod verba petant, quod non ponatur ibi sanguis: illud primum est verum; hoc secundum falsum: verba enim licet

61. *Alij quarto dicunt consecrationem esse veram actionem sacrificatiuam.*

non

non significent sanguinem,non tamen petunt, non poni ibi sanguinem:imo (si ita fas est dicere)exigẽdo quod ponatur corpus,exigunt quasi mediate, & consequenter,quod ponatur etiam sanguis:tantum abest, quod ex se tendant ad separandum vnum ab alio,& mactandum,quantum est ex se.Rursus iuxta illam sententiam dicendum videtur in triduo,quando iam re ipsa erat separatum corpus à sanguine, si re ipsa fieret cõsecratio,non faciendum Sacrificium per consecrationem Eucharistiæ;quia tunc per verba non separarentur,quæ essent coniũcta,sed ponerentur separata,quæ iam re ipsa erãt separata:quare sicut qui corpus,& sanguinẽ ouis iam occisæ poneret in alio loco,non diceretur sacrificare;ille enim non separaret vnum ab alio:sic in triduo cum iam Christus esset occisus realiter , non censeretur vllo modo occidi per consecrationem , cum per ipsam non separarentur eius partes , quæ iam supponebantur separatæ.

62. *Refertur alius modus dicendi.* Nic. Cabasil. s.

Vltimo loco referri potest alius modus dicendi, quo istam rationem sacrificij explicuit Nicol. Cabasilas Græcus in expositione Liturgiæ *c.*32.4. *vel 6.tom.Bibliothecæ sacræ*; quia scilicet sicut tũc dicitur sacrificari ouis, quando ex non mactata fit ouis mactata;sic etiã illa mutatio est vera,& propria sacrificatio, qua ex pane non mactato fit vere corpus Christi mactatũ,qualiter fit in altari, dũ panis trãsit in corpus Christi , quod pro nobis fuit mactatum.

64. *Hunc modũ dicendi bene impugnat Vasquez.*

Hunc modum dicendi bene impugnat P.Vasquez *c.*6.*n.*43.*& sequentibus*;quia quod res ipsa,in quam aliquid conuertitur,sit iam occisa,non est mactatio ipsius,ergo nec sacrificatio:sicut si panis conuerteretur in ouem,quæ iam erat antea occisa,non daretur tunc mactatio ouis.Item corpus Christi in cœna nondum erat occisum;ergo tunc non conuersus fuit panis in aliquid mactatum:ergo non fuit tunc factum sacrificiũ:quod esset contra Triden.*Sess.*22. *c.*1.Denique nec modò post resurrectionem est vere corpus Christi occisum;sed viuum, ergo modò panis non conuertitur in aliquid mactatum , sed in id , quod aliquando fuit mactatum , & nunc est est viuum:hoc autem non sufficit ad sacrificium;sicut si panis conuerteretur in ouem,quæ anno præterito fuit mortua,& postea surrexit,nemo diceret, sacrificari nunc illam ouem. Denique addi potest, hoc modo non tam sacrificari Christum, quam ipsum panem:illud enim dicitur sacrificari , quod ex non mactato transit in mactatum : cum ergo panis sit,qui non mactatus transit in mactatum, ille erit, qui sacrificatur magis proprie, quã corpus Christi.

SECTIO V.

Nostra sententia de essentia huius sacrificij.

64. *Consecratio & consumptio pertinent ad essentiam huius sacrificij.* Bellarm. Scortia.

FVndamenta tertiæ , & quartæ sententiæ supra posita satis ostendunt probabilitatem vtriusque; quare illa mihi magis placet,quæ vtramque ita cõiungat, vt neutrius fundamenta habeat contra se. Verisimilius ergo existimo , vtramque actionem, consecrationem scilicet, & consumptionem pertinere ad substantiam huius sacrificij;quæ videtur esse sententia communior apud Theologos.Bellarm. *dict.c.*27.*concl.*7.& 8.Sotus,& alij, quos refert , & sequitur P.Ioan.Bapt.Scortia *lib.*1.*de sacrificio,c.*5. Addo tamen ita vtramque actionem pertinere ad substantiam sacrificij,vt posita consecratione, iam sit posita substantialis sacrificatio;adueniente vero sumptione,ponatur etiam aliqua pars eiusdem substantiæ;quod non repugnat : nam etiam Sacerdos, quando sumit dimidiam partem hostiæ, sumit substantialiter hoc sacramentum ; & tamen sumptio alterius dimidiæ partis est etiam aliquid substantiale pertinens ad sumptionem sacramenti.

65. *Vt explicetur hæc sententia.*

Vt autem explicemus , quomodo consecratio sit substantialiter sacrificatio,aduerto.quãdo ad rationem veri sacrificij exigimus destructionem hostiæ, nomine *destructionis* nõ semper intelligi physicam, vel metaphysicam corruptionem substantialem hostię,sed destructionem vel physicam,vel humanam; ita vt ex vi sacrificationis,hostia,provt est in termino illius actionis,habeat statum aliquem decliuiorem,& saltem humano modo desierit.Hæc limitatio videtur esse de mẽte omnium,eorum etiam,qui exigunt destructionem victimæ ad rationem sacrificij:nam certum est,hoc sacramentum non destrui physice etiam per actualem sumptionẽ,donec species corrumpantur in stomacho:sed tamen quia per comestionem videtur humano modo destrui, tunc dicitur vere sacrificari apud illos, qui exigunt destructionem ad essentiam sacrificij:& licet P.Vasquez hoc ipso argumento vtatur , vt probet, sumptionem non pertinere ad substãtiam sacrificij,quia scilicet ipsa sumptione non destruitur victima,donec corrumpantur species:sed tamen immerito ita arguit,quia ipsemet Vasq.*disp.seq.*223.*n.*37. fatetur sacrificium ouis,licet exigat destructionem,non tamen fieri,quando moritur ouis,sed quando iugulatur,vel percutitur,quia scilicet tunc datur actio Sacerdotis,à qua humano modo iam cẽsetur ouis destructa,& occisa;similiter ergo deberet de sumptione fateri,per ipsam posse sufficienter sacrificari etiã ante corruptionem specierum,cum eadem sit ratio vtrobique. Item idem Vasq.*supra disp.*220. *n.*28. dicit,in lege veteri panes solitos sacrificari,quando coquebantur in clibano;& sane coctio illa non videtur esse corruptio substantialis,physice loquẽdo, sed tantum accidentalis:potuit ergo similiter in ipsa comestione agnoscere mutationem sufficientem ad sacrificium ante actualem corruptionem specierum.Denique apud veteres,quibus sicut erat magis frequens,sic etiã erat magis nota essentia sacrificij, inuenimus,aliqua sacrificari solita,per talẽ destructionẽ humanam:v.g.quando vinũ libabatur effundendo illud ex crateribus in terram in honorẽ Dei, illa effusio dicebatur libatio,& sacrificatio:certum autem est,quod per effusionem formaliter non corrumpebatur substantialiter vinũ,donec postea paulatim siccaretur,& consumeretur, sacrificium autẽ in ipsa effusione fiebat; quia nimirum per effusionẽ destruebatur humano modo,quatenus accipiebatia statum aliquẽ inutilem ad priores operationes:iam enim non poterat deseruire ad vsus humanos,sicut antea; quod sufficit , vt dicatur humano modo destrui,& consumi, licet in sua substãtia non patiatur mutationẽ substantialẽ.Quo etiam modo sacrificabãt aliquãdo,proiiciẽdo aliquid in mare,vel in fluuiũ,vt refert Ioan.Guiliel.Stuchius *lib.de sacris,& profanis sacrificiis fol.*130. quia nimirũ per illã sũmersionẽ humano modo destruebatur res proiecta, licet non corrũperetur substãtialiter in sua entitate.

66. *Aliud destructionis genus humano modo.*

67. *Tam sacrificium quam consecratio non destruitur physice.*

Hoc supposito, facile erit explicare, quomodo consecratione ipsa sacrificetur corpus Christi:nam licet ipsa consecratione non destruatur substantialiter,sed tamen destruitur humano modo,quatenus accipit statum decliuiorẽ, & talem, quod reddatur inutile ad vsus humanos corporis humani, & aptũ ad alios diuersos vsus per modum cibi:quare humano modo idẽ est,ac si fieret verus panis,& aptaretur ac condiretur in cibũ;quæ mutatio sufficiens est ad verum sacrificiũ;fieri enim comestibile illud, quod non erat comestibile,& ita fieri comestibile, vt iam non sit vtilę ad alios vsus , nisi per modum cibi

69. *Sacrificium non fit per consumptionem.*

maior

maior mutatio est, quam aliæ, quæ ex communi hominum mente sufficiebant ad verum sacrificium. In quo sensu dixit Greg. Niss. adductus *supra sect. 2.* tunc Christũ sacrificiũ declarasse, cum corpus suum discipulis ad edendum præbuit: nam victimæ corpus non est ad edendum idoneum, si animatum sit: reddere ergo illud corpus ad statum cibi comestibilis, fuit quasi occidere illud, non physice, sed moraliter, seu humano modo. Hac ergo ratione verissime dicunt PP. ipsa consecratione sacrificari, & post consecrationẽ iam esse peractum sacrificium; & hac etiam ratione Sacerdos in sua ordinatione accipit potestatem consecrandi, dum accipit potestatem sacrificandi; est enim vna, & eadem potestas, cum ipsa consecratio sit sacrificatio. Denique in hoc eodem sensu possunt intelligi Patres alij, qui dicũt Christũ se in hoc sacramento quodãmodo occidisse, licet ij etiã de mystica occisione possint intelligi, quę fit per separationem sacramẽtalem corporis, & sanguinis.

68. Cum hoc tamen stat, ipsam sumptionem pertinere ad substantiam, & integritatem huius Sacrificij: nam per ipsam adhuc magis consumitur, & destruitur victima. Nec repugnat, aliquam victimam in eodem sacrificio duplicem destructionem subire: imo in holocausto necesse erat, victimam prius occidi, postea adhuc magis destrui per totalem combustionem, & in aliis sacrificiis, licet non combureretur tota victima, adhuc post occisionem adolebatur in igne aliqua pars illius. Quare Bellarminus *vbi supra cap. 27. concluſ. 7.* bene aduertit, nostrum Sacrificium assimilari holocaustis; atque sumptionem correspondere combustioni; sicut consecratio correspondet occisioni. Ex quo sumitur optima ratio, cur non possit vllo casu consecrari sine sumptione; cuius ratio difficile redditur, si sumptio non pertineat ad ipsam substantiam sacrificationis: in nostra autem sententia facile constat, ideo id esse, quia relinqueretur sacrificium incompletum, & imperfectum; veluti si in holocausto occideretur victima, & non combureretur: ideo si moriatur Sacerdos ante sumptionem, debet subrogari alius Sacerdos, qui sumat; ne maneat Sacrificium imperfectum, hoc est, vt perficiatur, & compleatur sacrificatio, & destructio victimæ. Hoc etiam sensu dixit Aug. adductus sect. 2. *Manducare panem, esse sacrificium Christianorum*, hoc est, non totale, sed partiale. Denique in hoc eodem sensu officium Feriæ sextæ in Parasceue dicitur sacrificium, vt vidimus, non quod sit Missa integra, & totalis; sed tamen sit sacrificium partiale, & completiuum sacrificij præcedentis diei, & non mera communio sacramentalis; vt volunt auctores tertiæ sententiæ; sed aliquid, quod habeat etiam effectum per modum Sacrificij, vt postea videbimus. Et videtur esse de mente S. Thomæ *in præsenti hac q. 83. art. 2. ad 2.* vbi ait, licet illa die non consecretur hoc sacramentum, ne tamen Ecclesia sit ea die sine fructu Passionis, sumi hac die corpus Christi præcedenti die consecratum. Sentit ergo, illam sumptionem prodesse Ecclesiæ, & per consequens per modum Sacrificij. Nam sumptio mere sacramentalis solum prodest sumenti, non Ecclesiæ: nec ad hoc requireretur sumptio à Sacerdote, sed sufficeret, si Laicus sumeret Eucharistiam. Illa ergo communio Sacerdotis, plus habet, quam simplex communio.

69. Dices, hanc secundam partem repugnare primæ parti nostræ sententiæ: si enim ipsa sumptio est sacrificium; ergo illa Feria sexta vere datur Sacrificium; ergo vere celebratur Missa: ergo falso negant Concilia, & Patres, dum simpliciter negant, illa die celebrari Missam in Ecclesia. Respondeo sacrificium illius diei non esse sacrificium integrum, sed complemẽtum Sacrificij: ideo verissime negari, illo die fieri sacrificium: cæterum propter illud etiam complementum sacrificij, quod tunc fit, potest Ecclesia petere à Deo, vt acceptabile sit illud Sacrificium, nomine *sacrificij* intelligendo ipsam victimam iam præsacrificatam die præcedenti, quam iterum præsentat in altari, & cuius oblationẽ consummat, sicut in holocausto posset idem dici de victima occisa, & nondum cõbusta: adhuc enim per cõbustionẽ offertur, & possumus petere, vt illa victima sit acceptabilis, atque illa vltima oblatio; quæ licet non sit completa, sed partialis, est tamen aliquo modo oblatio.

Sed contra vrgebis, esse discrimen magnum ab holocausto; quia in holocausto ante combustionem non præsupponitur Sacrificium consummatum: at vero in nostro Sacrificio ante sumptionem iam præsupponitur consummatum: ideo enim videtur dici in Liturgia Græcorum supra adducta, quando fit Sacrum ex præsanctificatis die præcedenti; iam *illud Sacrificium fuisse prius præsanctificatum, & consummatum*. Resp. ante communionem non esse consummatum: illo autem casu dicitur vere iam præconsummatum; quia die præcedenti non solum præcessit consecratio, sed etiam sumptio, qua fuit completum illud Sacrificium: cum hoc tamen stat, adhuc quoad partem nondum sumptam posse iterum consummari, & perfici idem Sacrificium die sequenti: sicut nunc, quando Sacerdos sumpsit dimidiam partem hostiæ, vere iam perfecit substantialiter Sacrificium; sed tamen dum postea sumit alteram dimidiam partem, adhuc illa sumptio pertinet ad illud sacrificium, vt complementum illius, non essentiale, sed integrale, quia re vera etiam illa sumptio est destructio partialis victimæ oblatæ: alioquin sola sumptio primæ particulæ pertineret ad sacrificium; sumptio autem aliarum partium esset communio mere Laica, & priuata; quod ridiculum esset.

70. *Vrgebis.*

Respondeo.

Ex hoc tamen insurgit dubium, quomodo possit sumptio illius diei sequentis applicari per modum sacrificij: nam si illud sacrificium iam fuit perfectum, & consummatum die præcedenti, ergo iam habuit totum suum effectum die præcedenti; ergo iam non potest de nouo applicari pro alio fructu, cum non sit aliud sacrificium, sed solum consummatio quædam partialis, & integralis prioris Sacrificij: vel si adhuc potest applicari, & extendi ad alios fructus; ergo per priorem consumptionem non fuit habitus integer fructus illius sacrificij. Quod à fortiori dicendum erit, post consecrationem ante sumptionem, nondum haberi fructum Sacrificij; nam videmus, post consecrationem adhuc applicari illud Sacrificium pro defunctis, & pro aliis necessitatibus: ergo non habuit suum effectum ante sumptionem.

71. *Insurgens dubium.*

Ex huius dubij declaratione constabit magis, quomodo sumptio pertineat ad substantiam Sacrificij, ita tamen vt ante sumptionem iam posita sit essentia sacrificij, licet non integri, & completi. Pro cuius explicatione repetendum est, quod diximus *supra disp. 12. sect. 2.* de effectu Eucharistiæ, vt sacramentum est, scilicet haberi per sumptionem primæ particulæ; ita tamen vt possit augeri, & extendi effectus ille, quamdiu sumuntur aliæ particulæ, vel etiam quamdiu species sunt in stomacho, si adsit maior, vel melior dispositio, quia in toto illo tempore dat eum effectum, quem daret ab initio, si totam illam dispositionem in principio inuenisset: sic etiam de sacrificio dicendum, habere suum effectum, quando primo ponitur substantia Sacrificij; augeri tamen, vel extendi eumdem effectum, quamdiu durat integritas, & completio eiusdem Sacrificij, ita vt per omnes sui partes simul sumptas causet effectus, quos posset etiam

72. *Ex declaratione huius dubij magis constabit quo modo sumptio pertineat ad substantiam Sacrificij.*

etiam causare ab initio, si totam illam dispositionem inuenisset positam: hæc autem dispositio in ordine ad sacrificium magna ex parte est applicatio offerentis pro isto, vel illo effectu, maxime in ordine ad impetrandum; hinc est, posse habuisse effectum die præcedenti, & tamen propter nouam applicationem extendi ad nouos effectus, quando consumitur alia pars eiusdem sacramenti; non enim est minoris efficaciæ hæc pars; siquidem hos etiam effectus potuisset causare ab initio, si ab initio posita fuisset eadem applicatio: non enim causat hunc effectum per modum noui Sacrificij, sed per modum nouæ partis eiusdem Sacrificij, quæ nondum consumpta erat. Hinc etiam est, quomodo possit post consecrationem applicari, quia re vera Sacrificium durat in ratione Sacrificij vsque ad consumptionem, sicut re vera Sacrificia durabant post occisionem vsque ad combustionem; atque ideo ante combustionem potuissent iterum applicari; & licet concederetur, effectum principaliorem sacrificij statim haberi post consecrationem, & quod ille non possit iam variari; sed tamen quamdiu durat consummatio illius Sacrificij, potest adhuc iterum, atque iterum applicari, saltem impetratorie: nam in hoc genere non habet limitem, sed pro maiori, & maiori applicatione potest extendi ad plures effectus idem Sacrificium, licet non infallibiliter habendo; & hoc saltem modo potest applicari de nouo sumptio sacramenti illius Feriæ sextæ, si iam totus effectus satisfactorius illius Sacrificij fuit expletus, & applicatus die præcedēti.

73. *Tres compositiones diuersæ. Prima.*

Possumus ergo considerare in hoc Sacrificio tres compositiones diuersas; prima, quæ complectitur consecrationem illius duplicis speciei corporis, & sanguinis; de qua compositione dicemus *sect.* 8. an requiratur ad essentiam Sacrificij, an verò in singulis speciebus seorsim reperiatur verum Sacrificium.

Secunda.

Secunda compositio est, quæ componitur ex consecratione, & sumptione, & hæc est quasi ex partibus integrantibus heterogeneis; vt homo componitur ex capite, manibus, & c quare sicut homo sine manibus esset essentialiter homo, sed incompletus, ita hoc sacrificium in consecratione est essentialiter sacrificium, sed adhuc incompletum, donec integretur, & compleatur per sumptionem.

Tertia.

Tertia denique compositio est ex partibus ipsis specierum, quæ consecrantur, vel sumuntur; consecratio enim, vel sumptio tot habet partes, quot sunt partes in hostia, quæ consecratur, vel sumitur; & hæc compositio est etiam ex partibus integrantibus, sed homogeneis; quare in consecratione, & sumptione dimidiæ hostiæ inuenitur sacrificium, non solum essentiale, sed integrum; sicut homo, antequam augeatur, est homo integer, licet per ipsum augmentum acquirat aliquam partem nouam, & homogeneam cum præcedentibus. In consecratione ergo datur essentia sacrificij, sed non datur integritas sacrificij: per consumptionem vero, iam fit integrum sacrificium: cæterum, si augeatur sumptio per sumptionem homogeneam plurium hostiarum, sicut, durante illa sumptione, durat extensiue actio sacrificandi, potest etiam durare extensio in effectu, si adsit noua dispositio, & applicatio, maxime in ordine ad impetrationem: & hoc modo facile concordantur, qui dicunt, sine consecratione non dari Missam; & qui dicunt, illa Feria sexta dari sacrificium; quod Ecclesia applicat pro illis, pro quibus illa die specialiter orat.

74. *Quæsitum.*

Petes; siquidem in consecratione inuenitur sufficienter essentia Sacrificij, vnde habemus, sumptionem ipsam esse partem Sacrificij? potuit enim adhiberi solum vt comestio hostiæ sacrificatæ, quam certum est, non fuisse semper partem Sacrificij, sed potius participationem rei sacrificatæ. Resp. colligi hoc *Sacrific.* in primis à posteriori, ex mente Ecclesiæ appellantis illam Sacrificium in die Parasceues; item ex eo, quod nunquam liceat vllo casu, vel necessitate relinquere cōsecrationem sine sumptione, sed necesse est, aliam etiam hostiam consecrare, si illa prior non potest sumi; quod si sacrificium iam fuisset integrum, non fuisset necesse aliam hostiam consecrare: nam sumptio huius secundæ hostiæ non esset participare de primo illo sacrificio, quod iam fuerat completum, sed de alio facto de nouo per secundam consecrationem. Deinde colligitur ex modo, quo fit hoc sacrificium, scilicet sub speciebus panis, & vini; quare debuit imitari sacrificia antiqua panis, & vini: ideo enim potissime dicitur Christus Sacerdos secundùm ordinem Melchisedech, qui sacrificauit in pane, & vino: vnde sicut in eiusmodi Sacrificiis panis ipse, & vinum destruebatur, ita etiam ad hoc sacrificium debuit pertinere destructio ipsa panis, & vini sacramētalis, quæ fit per consumptionē; & licet olim destructio panis, & vini fieret fortasse alio modo per combustionem, vel effusionem; hoc tamen non decebat fieri in hoc sacramento propter eius reuerentiam, sed solum per comestionem, & potum, qui erat modus nobis vtilior, & magis decens ipsi sacramēto. Differt tamen hoc Sacrificium à Sacrificio Melchisedech, quod in illo tota essentia sacrificij erat in destructione panis, & vini; in hoc autem sacrificio, cum non solum detur panis, sed caro, & sanguis; imo non sit vere panis, sed homo viuus, qui sacrificatur, debuit etiam imitari sacrificia vetera, quibus oues, & boues mactabantur, & consistere saltem partialiter in ipsa mactatione, & quasi destructione Christi, quæ prius fit per verba consecrationis; vt *eis comp.* appareat, quam ingenioſe Diuina sapientia in hoc *eius vt ea-* vno Sacrificio complexa fuerit antiquorum Sacrificiorum differentias; & quam vere Ecclesia dicat in Oratione Dominicæ sextæ post Pentecosten: *Deus, qui legalium differentiam hostiarum vnius Sacrificij perfectione sanxisti*, &c. Nam hic inuenimus sacrificium simile illis, quæ de agnis, & ouibus offerebantur, cum offeratur Christus ipse, verus Dei agnus; inuenimus etiam sacrificium libamenti, & immolationis, simile iis, quæ in pane, & vino fiebant; inuenimus holocaustum, cum tota hostia tandem in Dei honorem consumatur; inuenimus denique sacrificium pacificum, de quo non solum Sacerdos, sed alij etiam participare possint; nec mirum, cum illis omnibus sacrificiis hoc vnum nostrum succesſerit, illorum differentias excellentissimo gradu superaturum.

Ingenioſa Deus sit in vnus Sacrif. ritum in ordinem differentia.

75. *Infamia.*

Dices, ex doctrina tradita videri fieri, posse aliquando ex rationabili saltem causa omitti sumptionem post factam consecrationem; quia sumptio requiritur tantum ad integritatem, non ad essentiam sacrificij; ergo sicut aliquando licet prætermittere satisfactionem, quæ est pars integralis sacramenti Pœnitentiæ, quia sine illa datur essentia sacramenti; sic etiam aliquando licebit prætermittere sumptionem, sine qua datur essentia Sacrificij. Resp. negando sequelam: ratio autem discriminis inter satisfactionem, & sumptionem ea est, quod satisfactio est pars non solum integrans, sed leuis in ratione partis: ordinatur enim ad effectum minus principalem, nempe ad solam remissionem pœnæ temporalis; & quidē cum ille effectus non sit sæpe necessarius, vel etiā possibilis; non mirū quod aliquando ex leuitate materiæ possit sine culpa graui prætermitti illa pars: at vero sūptio est pars grauissima huius holocausti, & ordinata ad effectum eiusdē rationis, & ad cultum Dei, qui fit per completam destructionem victimæ; quare

Diuina

quare non potest omitti sine grauissima culpa, licet solum sit pars: neque enim omissio omnium partium habet parem indecentiam: pars quippe hominis est manus, & pars etiam sunt capilli; & tamen non ita necessarij sunt capilli ad integritatem, & perfectionem hominis, sicut manus: illi enim pertinent ad quandam decentiam, & finem secundarium: manus vero ad operationes, & finem primarium. Sic etiam ordinatio Sacerdotum habet duas partes: prior dat potestatem consecrandi; posterior dat potestatem absoluendi: & licet prior possit esse essentialiter sine posteriori, nunquam tamen potest dari vna, quin teneatur Episcopus dare postea aliâ; quod si moriatur Episcopus, debet substitui alius, qui compleat ordinationem ne maneat incompleta.

Denique ex his infertur, minus Theologice loquutos Henriq. lib. 9. de sacrif. c. 9. §. 2. & Fagundez lib. 3. de 1. præcepto Ecclesiæ c. 4. n. 26. & c. 5. n. 20. qui dicunt, posse Sacerdotem in Missa non sumere quidquam ex hostia, quam consecrauit; sed illam in Sacrario seruare, & sumere solam hostiam, quæ antea in Sacrario erat: quod quidem absque vllius auctoritate dixerunt, afferentes solum vsum (melius dixissent abusum) ex ignorantia quorundam parochorum, qui ita faciunt. Hoc tamen est contra sensum Ecclesiæ, & omnium Doctorum. Nam in primis Ecclesia in Rubrica Missalis sæpius admonet, si post consecrationem contigerit, species sanguinis omnino effundi, aut in ipsis, vel in hostia venenum apparere; debere Sacerdotem aliud vinum, vel aliam hostiam consecrare, quam sumat. Hoc autem nec esset necessarium, nec licitum, si doctrina illorum Auctorum vera esset: si enim ad Missæ integritatem sufficit cõsecratio, & sumptio vtriusque speciei, siue sumantur, quæ tunc consecrata sunt, siue quæ in alia Missa fuerũt consecrata: non oporteret in illis casibus aliam hostiam consecrare, sed sufficeret sumere vnam particulã consecratam ex Sacrario, vel etiam (si sanguis effusus fuisset) sufficeret ex alio altari accipere ab alio Sacerdote celebrante partem ex calice, & cum illo prosequi Missam inceptam, & consummare Sacrificium, ad quod per te sufficit consecratio, & sumptio sacramenti aliàs consecrati. Vnde infertur, nec posse in illo casu adhiberi secundam consecrationem: hæc enim non potest absque ingenti Sacrilegio adhiberi, nisi necessaria sit ad perfectionẽ sacrificij. Sicut ergo non posset absq; sacrilegio iterum consecrare Sacerdos, quando ex calice dimidia pars effusa esset, & dimidia remaneret; quia illa sufficit ad perficiendum Sacrificium: ita nec posset absque sacrilegio consecrare, cui tota hostia cõsecrata ablata fuisset, vel appareret venenata, si potest ex sacrario aliã accipere, vel facere, vt afferatur sibi ex alio altari; cum æque bene per te perficiatur idem sacrificium sumendo illam hostiam antea consecratam, ac si acciperetur dimidium hostiæ tunc consecratæ. Male ergo præcipit Ecclesia, vt in iis casibus iterum consecretur? quod idem omnes Theologi, nemine dempto, necessarium esse dicunt propter perfectionem debitam sacrificij. Ratio autem sumitur ex dictis, quia debet eadem victima consumi, & ideo iura non dicunt solum, sacerdotem debere participare in Missa de hoc sacramento; sed debere participare de eodem sacrificio: sic enim dicitur in Conc. Tolet. 12. c. 5. relato in c. *Relatum* 11. de consecrat. dist. 2. *Nam quale* (inquit) *erit illud sacrificium, cui nec ipse sacrificans particeps esse cognoscitur?* Meritò ergo illam sententiam improbabilem omnino esse, dixit Ioan. Præpositus in præsenti, q. 83. art. 1. dub. 7. n. 50. & nostram vt certam omnino supponit Gasp. Hurt. disp. 6. de Euch. diff. 9. in fine.

P. Ioan. de Lugo, de Sacramentis.

Henriq. Fagundez. Quam parum hi Auctores Theologicè sint locuti.

SECTIO VI.

Soluuntur aliæ obiectiones, quæ contra prædicta possunt fieri.

REstant adhuc aliæ obiectiones, quæ partim fiunt ab Auctoribus, partim fieri possunt contra nostram doctrinam. Prima obiectio sit ex P. Vasquez, quia sacrificium Missæ repræsentat sacrificium factum in cruce; hoc autem non per sumptionem, sed per consecrationem repræsentatur, vbi corpus consecratur seorsim à sanguine; ergo sumptio non est sacrificium, sed sola consecratio. Respondeo, consecratione quidem repræsentari sacrificium crucis, sed sumptione etiam partialiter repræsentari. Nam sicut in cruce Christus cruente occisus est, ita in altari incruente sub speciebus consumitur: quare in Tridentino *sess.* 13. *c.* 2. dicitur, Christum præcepisse, vt huius sacramenti sũptione coleremus eius memoriam, & annunciaremus eius mortem. 77. *Primo obiicitur.* *Respondeo.* Conc. Trid.

Secunda obiectio ex eodem Vasquez: per sumptionem destruuntur ad summum species, non vero corpus, aut sanguis Christi; ergo destructio, quæ fit per sumptionem, non refert, vt dicamus, per ipsam sacrificari corpus, & sanguinem Christi. Respondeo negando consequentiam: nam in primis non requiritur ad sacrificium, quod destruatur quælibet pars rei oblatæ: satis est destrui totum vt singulæ etiam partes dicantur oblatæ. Sicut in cruce materia Christi, vel eius anima non sunt destructæ, sed sola humanitas; & tamen eo ipso dicuntur oblatæ eius partes: sic etiam in præsenti res oblata est panis cœlestis, constans ex corpore Christi, & speciebus, qui destruitur per sumptionem; quod sufficit, vt Christus etiam in eo contentus dicatur offerri, & sacrificari. Deinde, non vtcumque destruitur illud totum, sed ita vt substantia illius eximatur etiam humanis vsibus, quibus antea erat apta; quod sufficit, vt ipsa etiam substantia per illam destructionem sacrificari dicatur. 78. *Secundo obiicitur.* *Respondeo.*

Tertia obiectio ex eodem Vasquez: si sumptione sacrificaretur; ergo dum laici communicant, sacrificant etiam. Negatur consequentia; quia non quæuis sumptio sufficit, sed quæ fit à legitimo ministro, & hac intentione sacrificandi. Quo etiam soluitur similis obiectio facta à Suarez, quod scilicet sacerdos, quoties communicat de manu alterius, posset sacrificare. Respondemus enim; si haberet animum sacrificandi posset sacrificare, non completè, sed incompletè eo modo, quo sacrificat feria sexta in Parasceue: ad hoc enim parum refert propria, vel aliena manu communicari: cæterum peccaret grauiter Sacerdos, qui talem animum haberet. 79. *Tertia obiectio.*

Quarta obiectio: in hoc sacrificio Christus est principalis offerens: Christus autem non se manducat in altari; ergo manducatio non est oblatio, sed aliquid omnino consequens. Respondeo; etiam in cruce Christus fuit offerens, & tamen non se occidit, sed exhibuit occidendum: sic etiam in altari se exhibet manducandum, quod sufficit, vt manducatio ipsa tribuatur Christo magis proprie, quam eius occisio: illa enim fuit solùm permissiue: sumptio vero sit etiam ex eius præcepto. Adde, antiquos sacerdotes apud Gentiles non semper manu propria occidisse victimas, sed aliorum ministerio, quibus signum occidendi dabatur: quare poterit se Christus sacrificare, dum alius ex eius commissione illum sacrificat, vt videbimus *sect.* 7. 80. *Quarto obiicitur.* *Respondeo.*

Quinta obiectio: certum est, Christum in cœna sacrificasse; non tamen est certum, sumpsisse hoc Sacramentum; ergo sumptio non est oblatio. 81. *Quinto obiicitur.*

Respondeo. Respondeo, licet non sit æque certum, Christum communicasse, ac est, obtulisse, est tamen satis certum ex Patribus, & omnium Theologorum consensu comprobatum, teste Vasq. *supra, q. 81. art. 1. n. 83.* Addo, non requiri, habere vtrumque æquale m gradum certitudinis: nos enim non asserimus vt certum, quod sumptio sit oblatio, sed solum vt verisimilius; qua etiam verisimilitudine credimus, Christum eodem modo sacrificasse per consecrationem, & sumptionem.

Vasquez.

82. *Sexto obiicitur. Respondeo.* Sexta obiectio, si sumptione sacrificatur, ergo illa hostia, quam Laicus sumit, nondum est sacrificata: ergo Laici non participant de hoc Sacrificio. Nego primam consequentiam; ad hoc enim, quod illa particula sit sacrificata, non requiritur, illam esse sumptam: sicut olim, vt totum vinum conseretur sacrificatum, non oportebat totum effundi, sed, aliqua parte effusa, totum sacrificabatur; ita etiam de hoc pane, & vino cœlesti dicendum est, sumpta aliqua parte à Sacerdote, totum esse sacrificatum. Adde, totum, Christum in illo contentum esse sacrificatum, & in illa etiam particula, quam Laicus sumit, positum per consecrationem, quæ est essentialiter sacrificatio, vt diximus.

83. *Septimo obiici potest. Respondetur.* Septimo potest obiici: si consecratio, & sumptio sunt partes ex æquo huius Sacrificij, ergo sicut saluatur eius essentia in consecratione ante sumptionem, ita in sola sumptione sine consecratione inuenitur essentia sacrificij, & per consequens in die Parasceues datur simpliciter Missæ Sacrificium. Resp. non esse partes eodem modo: nam consecratio est prima, & præcipua pars, & quæ potest aliquo modo reperiri sine secunda; quia quando est consecratio, nondum est sumptio: at vero sumptio semper præsupponit essentialiter consecrationem iam factam, siue tunc, siue altera die; atque ideo semper est consummatio sacrificij iam facti: ex quo fit, sumptionem seorsim non dici simpliciter sacrificium, sed consummationem sacrificij: sicut in holocausto combustio victimę post occisionem melius diceretur consummatio sacrificij facti, quam sacrificium simpliciter: supponit enim iam rem destructam, & solum tendit ad maiorem destructionem; quare sicut per augmentationem non dicitur produci equus, sed augeri; quia licet pars, quæ aduenit, habeat eandem essentiam equi, sed tamen supponit iam essentiam productam in partibus præcedentibus: ita secunda pars sacrificij, quæ supponit necessario destructionē, licet non integram, non tam dicitur sacrificiū, quam integritas, vel perfectio sacrificij. Quod si velis, illā etiam partem sacrificium appellare, erit quæstio de nomine, & dicam, ideo Patres negare communiter illa feria sexta fieri sacrificium, quia loquuntur de sacrificio integro, non de incompleto, & partiali.

84. *Octauo obiicitur.* Sed contra potest adhuc esse octaua obiectio; quia posset contingere, sumptionem esse primam, & vnicam destructionem victimæ; ergo in ipsa potest consistere tota essentia huius sacrificij. Probatur antecedens, casu quo in triduo mortis Christi consecraretur: tunc enim iam præsupponebatur Christus mortuus, ac per consequens per consecrationem non destrueretur: solum ergo sacrificaretur tunc per sumptionem. In quo videtur esse discrimen huius sacrificij ab holocausto veteri; nam in illo semper victima supponebatur viua, vt offerretur, atque ideo prima pars sacrificij erat occisio: in nostro autē sacrificio potest victima præsupponi iam mortua, & per consequens solum capax secundæ destructionis, quæ fit per sumptionem; ergo non potest essentia huius sacrificij includere destructionem, quæ fiat per consecrationem: nam eiusdem rationis esset hoc sacrificium oblatum in triduo ac est nunc; tunc autem non includeret consecrationem in ratione Sacrificij; ergo nec modo illam includit.

Hac occasione posset in præsenti inquiri, an ex vi præsentis institutionis requiratur semper ad oblationem huius Sacrificij, quod præsupponatur Christus viuus. Videtur enim id non requiri, quia Apostoli acceperunt potestatem offerendi sine vlla limitatione, quando in cœna audierunt: *hoc facite in meam commemorationem*; ergo potuerunt valide offerre illud sacrificium in triduo: imo ita videtur communiter supponi à Theologis cum S. Thoma *supra q. 76. art. 1. in corpore. & art. 2. etiam in corpore*, vbi dicitur, si in triduo fuisset hoc sacramentum celebratum, sub speciebus panis futurum corpus sine sanguine: quod videntur etiam passim supponere Theologi ad plures quæstiones de hac materia.

Aliunde vero posset videri non data ex vi huius institutionis potestas ad offerēdum illo triduo: quia Apostoli acceperunt potestatem solum ad offerendum, & consecrandum nomine Christi, non vt successores eius, sed vt substituti, & mandatarij ipsius, per quos, vt per organa, & instrumenta sua, Christus loqueretur, & offerret: numquam enim potuerunt ipsi offerre seorsim, sed simul cum Christo offerente cum ipsis vt principali Sacerdote: ideo enim Christus dicitur Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech, iuxta cōmunem Theologorum sententiam, quam videtur approbare Trid. *sess. 22. cā.* vbi dicitur, Christum Dominum, quia Sacerdotium eius extinguendū non erat, vt se declararet Sacerdotem in æternum institutum secundum ordinem Melchisedech, ideo corpus & sanguinem suum obtulisse, & Apostolis præcepisse vt offerrent. Vbi apette indicatur ideo Christi Sacerdotium dici æternum, quia Christo nullus Sacerdos succedit, sed ipse est principalis Sacerdos, qui in omnibus, & per omnes Sacerdotes noui testamenti offert; ideo enim, quia erat Sacerdos in æternum, instituit Apostolos Sacerdotes, vt per ipsos suum Sacerdotium exequeretur. Ideo etiam dixit Chrys. *hom. 17. in epist. ad Hebraeos*, in hoc sacrificio eamdem semper esse hostiam, & eundem Pontificem: & eodem modo loquuntur alij patres, quorum, & Conciliorum loca congerit Scortia *lib. 1. de Sacrific. c. 3.* Si ergo hoc sacrificium non potuit ex vi huius institutionis offerri, nisi à Christo, vt principali Sacerdote, & à Sacerdotibus vt secundariis ministris, & Christi nomine loquentibus, consequēs videtur, non potuisse in triduo offerri, quando Christus homo non erat, Christus enim vt Deus, non erat Sacerdos, neque etiam anima Christi erat in rigore Sacerdos: nam licet anima in nobis retineat characterem Sacerdotij, non tamen est Sacerdos, vt fatetur aperte S. Bonau. *in 3. d. 22. q. 1.* dicens, Christum in triduo non fuisse Sacerdotem; & S. Thomas *ibi in 2. scripto sententiar. ill. d. 22. q. vnica, art. 1. ad 3. tom. 17.* docet, in illo triduo Christum non potuisse exercere munus Sacerdotij, quantū ad oblationem sacrificij, licet retinuerit spirituale potestatem Sacerdotij. Si ergo Christus in triduo non poterat offerre, ergo nec Apostoli; quia Apostoli non poterant offerre, quin simul offerret Christus.

Hoc etiam probari videtur ex ipso modo offerēdi: non enim acceperunt potestatem consecrandi, nisi per verba Christi, hoc est, per verba, quibus ipse Christus loqueretur per Sacerdotis os: non enim dicitur, *Hoc est corpus Christi*, sed, *Hoc est corpus meum*: quando autem ille homo Christus non existit, non videtur posse ille homo loqui: cū ergo in triduo ille homo non existeret, non videtur posse consecratio fieri

fieri nomine ipsius vt loquentis,& affirmantis,illud esse corpus suum.

88. Confirmatur. Confirmari potest rursus ex vsu antiquissimo Ecclesiæ non consecrandi illo biduo, donec Christus resurgat;cuius consuetudinis illa videtur esse ratio, vt significetur, mortuo Christo, non potuisse hoc sacrificium celebrari,donec resurgeret: quare dum eius mors singulis annis repræsentatur, cessat etiam celebratio Eucharistiæ. Hanc rationem insinuasse videtur Guil. Durandus *in Rationali Diuin. lib. 6. c.77.*vbi,inter alias rationes,cur non celebretur illa feria sexta, hanc etiam adducit *n.* 37. quia scilicet *recessit, & sublatus est verus Sacerdos, id est, Christus.* Quò etiam videntur alludere Rupertus,& Richardus de S. Victore supra adduct. *sect.* 3. dum dicunt,illo die non sacrificari,quia non adest victima sacrificanda; quasi velint in triduo mortis Christi non fuisse Christum in statu, in quo posset offerri in hoc sacrificio. Hoc ipsum videtur indicare P. Ægid.*in præsenti art.1.dub.4. n.79.* vbi dicit, *Christum nunquam voluisse hoc Sacrificium celebrari, quin sub vtraque specie totus poneretur*: constat autem,in triduo non potuisse poni totum sub vtraque specie. Sed clariùs expressit vtrumq; Glossa in c. *Timorem*,de consec.*dist.*2.verbo *Corpus*;vbi proposito dubio hoc in terminis,respondet his verbis: *Respondeo;nemo potuit ante resurrectionem conficere verum corpus Christi,nisi Christus. Sic ergo data est forma, vt post resurrectionem hoc fieret,per illud*:hoc facite in meam commemorationem. *Ideo enim non cantatur Missa in illo triduo.* Hæc sunt verba Glossæ, cuius doctrinam refert etiam, & approbat Franc. de Rouere Minorita(postea Sixtus quartus)in tractatu de sanguine Christi,quem obtulit Pio II.qui manuscriptus seruatur in Bibliotheca nostri Collegij Romani;& videtur fauere Ledesma *q.17.art.1. dub.5.* & alij,quos tacite refert Suarez *disp.47.sect.2.circa finem.* Quod si hoc ita est,posset ad rationem contrariam responderi,Apostolos accepisse potestatem consecrandi; sed tamen consecrandi nomine Christi,ac per consequens eo solum tempore,quo Christus homo exsisteret, sine quo vt principali sacrificante,non poterant offerre.Ad S.Thomam vero dici posset,cum non affirmare,illo triduo potuisse celebrari hoc sacramentum, sed solum loqui conditionaliter, si celebraretur, ponendum fore corpus sine sanguine sub speciebus panis: de qua conditionali non est dubium.Quo etiam sensu possunt intelligi alij Theologi, cum vtuntur illo exemplo ad aliquas quæstiones huius materiæ; non enim definiunt absolute, an potuerit tunc offerri, sed solum dicunt,quid fieret,si offerretur, vel si conseruaretur illo triduo aliqua particula cõsecrata in cœna:quod vltimum fieri etiam potuit absque vlla controuersia;& sufficeret hoc ad omnes illas quæstiones examinandas, & inquirendum, quid tunc esset in illa particula,an corpus exsangue, an anima, an forma cadaueris, &c. De illo autem alto exemplo fortasse non curât,nisi per modum exempli ad declarandũ.

89. In hoc puncto primò desinere volumus. Hæc non dicta sunt à me eo animo, vt aliquid in hoc puncto velim definire: video enim,modum communem loquendi in contrarium tendere,à quo non est facile recedendum. Quare alio modo respondere possumus ad difficultatem supra positam, etiam dato eo casu, quod celebraretur in triduo, non fore solam sumptionem totam essentiam huius sacrificij: nam licet per consecrationem non destrueretur aliquid viuum,destruebatur tamen illud corpus;destruebatur, inquam destructione humana supra explicata, quatenus reducebatur ad statum illum Sacramentalem, in quo reddebatur inutile ad vsus humanos corporis, & sanguinis; quare sicut Christus viuus per illam mutationem, & destructionem humanam sacrificatur, licet physice, & substantialiter non destruatur; ita illud corpus per similem mutationem,& destructionem sibi proportionatam posset tunc sufficienter sacrificare in ipsa consecratione.

P. Ioann. de Lugo, de Sacramentis.

SECTIO VII.

Infertur, an Christus sit offerens, & tota res oblata in hoc Sacrificio.

90. INfertur primo ex proxime dictis decisio illius quæstionis,quæ hic solet controuerti,an,& quomodo Christus sit principalis offerens in hoc Sacrificio. Certum est, Christum esse offerentem, vt definitur in Trid.*sess.22.c.2.*& ex aliis Conciliis,& Patribus probat late P. Suarez *disp.77. sect.* 1. & P. Vasq.*disp.225.c.1.*& Scortia *lib.2. de Sacrificio c.3.* Dubium est,quomodo ipsi competat nunc offerre. P.Vasq.*c.3.*cum quibusdam aliis dicit,id esse ratione institutionis,quatenus Christus instituit hoc Sacrificium,vt eius nomine offerretur,& applicuit ei sua merita,vt haberet efficaciam:quare Christus solum remote;Sacerdotes vero proxime, & actu offerunt: nam si Christus actu offerret, sicut alij Sacerdotes, Christus actu oraret,actu mereretur; quorum neutrum in præsenti statu potest ei competere.Ad quod confirmandum affert testimonium Simeonis Thessalonic. dicentis, plenum esse blasphemia dicere Christum per preces, quæ in Missa dicuntur, semper mediatorem agere.Sed certe,vt iam iterum monui, P.Vasq.non videtur agnouisse,qualis fuerit Simeon ille,scilicet modernus quidam Schismaticus, quem vt Ecclesiæ hostem acriter insectantur, qui controuersias contra Orientalium errores ediderũt.

Conc. Trid. Suarez. Vasquez. *Quomodo Christo competat nunc esse offerentem.*

91. P. Suarez è contra cum communi docet, Christum actu offerre,non solum quia instituit, vel quia applicuit efficaciam meritorum suorum ad hoc Sacrificium, vel quia voluerit in sui memoriam celebrari; hoc enim solũ denotat causam exemplarem; sed quia actu offerat cum ipso Sacerdote, vt cum ministro suo,sicut Rex, qui per Legatum osculatur pedes Pontificis, dicitur actu præstare reuerentiam Pontifici; quia quod facit per alium operantem ex delegatione sua,vere dicitur ipse facere.Alioquin si oblatio actualis esset actio solius Sacerdotis, sæpe esset mala, & insufficiens ad placandum Deum,vel vt placeret ipsi.Addit etiam,Christum actu concurrere physice cum Sacerdote ad effectum consecrationis, licet vere fateatur, hoc non requiri ad hoc, vt actu Christus offerat cum Sacerdote.

Pater Suarez dicit Christum actu offerre.

92. In hac controuersia vix potest esse quæstio de re: nam vtraque pars concedit,non requiri,quod Christus cõcurrat physice ad actionem oblationis:item non requiri,quod actu habeat Christus aliquam voluntatem actualem physice exsistentem, quia nunc offerat:nam licet Christus nunc attenderet,nec sciret, imo licet per possibile, vel impossibile dormiret,quando offertur hoc sacrificium, adhuc diceretur offerri à Christo,sicut dicitur Rex præstare obedientiam Pontifici,quando eam præstat Legatus,licet tunc Rex dormiat,vel non cogitet de hoc.Item vtraque pars admittit, non sufficere ad hoc meram institutionem, sed talem, qua voluerit offerri suo nomine: & multo minus sufficere applicationem meritorum suorum;potuit enim hęc applicatio fieri ad sacrificium, quod nullo modo offerretur nomine Christi. Vere ergo nunc offert Christus,quia Sacerdos ex Christi institutione offert nomine Christi: quod sufficit,vt hæc actio, moraliter loquendo, dicatur

Vix in hoc potest esse quæstio de re.

catur actio Christi, sicut reuerentia, quam Legatus Regius exhibet Pontifici, est moraliter reuerentia Regis erga Pontificem. Sic etiam Christus per Sacerdotem, quem sibi vt Legatum, & ministrum substituit, exercet hunc actum reuerentiæ, & cultus erga Deum, qui consistit in oblatione sacrificij; & ideo hæc oblatio censetur moraliter actio Christi colentis Deum per suum ministrum. An vero hæc actio, licet sit mala prout à ministro, possit provt à Christo esse bona, est quæstio de nomine. Qui enim dicit, esse bonam, non dicit, habere bonitatem formalem, sed solùm denominatiuam, ortam ex voluntate bona Christi, non quidem quam tunc habet, sed quam habuit in institutione huius Sacramenti; nam ratione illius voluntatis moraliter perseuerantis, censetur moraliter actio Christi, quam iste minister ex eius delegatione modo operatur: sicut etiam censetur petere nomine Ecclesiæ, quia ab Ecclesia ad hoc munus deputatur; & ideo oratio Sacerdotis est oratio Ecclesiæ denominatiue ab illa voluntate, quia Ecclesia hunc ministrum deputauit ad orandum publice nomine suo.

94. *Quæritur an hæc actio sit à Christo vt Sacerdote. Vasquez.*

Restat solum controuersia aliqua de re, an hæc actio, & oblatio eo modo, quo est à Christo sit à Christo vt Sacerdote: si enim non est ab ipso vt Sacerdote, non potest denominare eum sacrificantem. Et quidem P. Vasq. c. 4. insinuat, Sacerdotium fuisse in Christo necessarium, quando instituit hoc Sacramentum, & ordinauit Apostolos, vt nomine suo offerrent; tunc autem licet Christus vere maneat Sacerdos, non tamen vti iam munere Sacerdotali, sed tunc vsum fuisse; & hoc sufficere, vt dicatur offerre.

95. *Refutatur Vasquez.*

Ego in primis non video, quomodo in sententia P. Vasquez ratione solius institutionis possit dici Christus, vt Sacerdos, nunc offerre: quia Sacerdos vt Sacerdos non habet instituere sacrificia, sed offerre illa; institutio autem pertinet ad Legislatorem; & licet in Christo fuerit de facto vtraque potestas; sed tamen vt legislator, & princeps potuit instituere Sacrificium: vt Sacerdos vero offerre illud; ergo ratione solius institutionis non dicitur Christus nunc exercere officium Sacerdotis, sed aliquid aliud addendum est, nimirum delegasse sibi ministros, per quorum manus ipse suum sacerdotium exsequeretur. Deinde verius videtur, ad hoc quod Christus nunc offerat vt Sacerdos, non se habere per accidens, sed per se, quod nunc etiam sit ipse Sacerdos: vtrumque enim requiritur, scilicet, quod fuerit Sacerdos, quo tempore delegauit sibi ministros; & quod nunc etiam sit Sacerdos; nam hæc oblatio, vt tribuatur Christo, pendet à voluntate, quam tunc habuit, & ab eadem voluntate provt nunc moraliter perseuerante. Si enim nunc illam retractaret, quantumuis voluisset prius nos eius nomine offerre, non tamen offerret ipse nunc, moraliter loquendo; ergo nunc debet esse in statu, in quo possit habere voluntatem offerendi: ad hoc autem requiritur, quod nunc sit Sacerdos, & ideo dicitur Sacerdos in æternum, id est, in sæculum; quia semper exercet actu munus Sacerdotij, quod nunc habet, non quidem immediate per se, sed per suos ministros.

96. *Ostenditur quomodo hæc oblatio provt est à Christo, sit bona.*

Hinc intelliges, quomodo hæc oblatio provt à Christo sit bona; est enim bona bonitate deriuata ab illa voluntate, qua præcepit aliis, vt suo nomine offerrent, à qua etiam voluntate habet esse actum religionis, & cultus Diuini; non tamen dicitur nunc Christus mereri, aut satisfacere per oblationem, quia iam non est in statu merendi, nec satisfaciendi. An vero dicatur nunc impetrare, vel orare in hoc sacrificio; pendet ex alio dubio, quod solet tractari *supra, quæst.* 21. an Christus nunc possit orare; de quo diximus *disp.* 27. *de Incarnat. sect.* 4. Certum videtur, posse intimare Deo suam voluntatem de aliquo obiecto creato habendo; quæ intimatio potest etiam fieri per ministrum, sicut per seipsum; & siue dicatur oratio, siue non, ratione potestatis, quam Christus iam habet in cœlo, & in terra, habet tamen illa manifestatio efficaciam ad obtinendum quodcunque obiectum; & ideo illa actio etiam provt à Christo potest dici impetratoria: provt ab aliis vero ministris, est meritoria, & satisfactoria, & impetratoria. Cæterùm, cum dicimus, prout à Christo non esse satisfactoriam, non intelligas, non habere ex meritis Christi virtutem, & efficaciam ad satisfaciendum pro peccatis: habet enim vtique, licet non infinitam, sed in determinata mensura; hoc tamen non est, quia Christus nunc offerendo satisfaciat, sed quia satisfactionem, quam in cruce exhibuit applicat per hoc medium secundùm partem, quam alligauit huic oblationi pro sua libera voluntate, vt postea videbimus. Per quod patet ad fundamentum P. Vasquez.

Secundo colligi potest decisio alterius quæstionis: an in Missa offeratur solum corpus, & sanguis Christi; an etiam species sacramentales, vt pars rei sacrificatæ. Communis sententia affirmat, quam sequitur Suarez *disp.* 75. *sect.* 1. *concl.* 4. Alij dicunt, victimam esse solum Christum cum ordine ad species; ipsas tamen species non pertinere intrinsece vt partem rei oblatæ. Ita P. Ægid. *in præsenti art.* 1. *dub.* 4. & Lessius etiam *loco supra citato* dicit, non sacrificari species. Ratio autem est, quia species non destruuntur: non ergo pertinent ad rem oblatam, hoc enim Sacrificium est holocaustum perfectum, in quo omnes partes debent destrui, vel saltem produci. Hoc argumentum probaret, nullum vnquam fuisse verum holocaustum, quia oues non ita destruebantur, vt materia etiam prima destrueretur per combustionem; nec homo potest ita destrui, vt destruatur anima, & tamen Abrahamo præcipit Deus, vt offerret illi filium suum in holocaustum: multo ergo minus necesse erit perire omnia accidentia in holocausto.

97. *An etiam Missa sit sacrificium? Suarez. Ægidius. Lessius.*

In nostris principiis si consideremus hoc sacrificium prout per ipsum sacrificatur Christus in consecratione; dicendum est, species se habere vt aliquid tenens se ex parte termini *ad quem*: si vero provt sacrificatur, vel consummatur per sumptionem; tunc species se habere vt partem rei sacrificatæ. Itaque species se habent, sicut olim se habebat forma cadaueris; nam per iugulationem immolabatur ouis; & quidem forma cadaueris habebat se vt requisitum ex parte termini, ad quem transibat ouis per iugulationem: deinde vero ipsum cadauer comburebatur; & tunc forma cadaueris erat pars illius hostiæ, quæ per ignem offerebatur. Ita in consecratione corpus Christi immolatur, cum ponitur sub speciebus, & in forma cibi: hoc enim est quasi ipsum occidi, & mactari; deinde ille panis cœlestis, qui resultat ex speciebus, & corpore Christi consumitur, & consummatur sacrificium: & ideo Augustin. in c. *Hoc est*, de consecrat. *d.* 2. dixit, nostrum sacrificium constare ex speciebus, & corpore, & sanguine Christi; quo etiam modo loquuntur alij Patres.

98. *Quid sit species ex parte termini rei sacrificatæ. Augustinus.*

99. *Suarez.*

Dixi autem, species in consecratione se habere ex parte termini *ad quem* rei sacrificatæ, si consideretur hoc sacrificium prout per ipsum Christus sacrificatur: potest enim aliter considerari, quatenus per ipsum aliquo etiam modo sacrificatur panis, & vinum, vt volunt Bellarminus *in præsenti cap.* 27. *propositi.* 1. & Suar. *disp.* 75. *sect.* 1. *concl. vlt.* & alij quia

quia panis, & vinum vere destruuntur in honorem Dei; & ideo secundario, & minus principaliter sacrificantur; quia non ita principaliter intenditur Dei cultus per eorum destructionem: hoc ergo supposito, species etiam per consecrationem se habent vt pars intrinseca rei, quæ desinit; desinit enim compositum ex pane, & speciebus; atque ideo pertinet ad materiam Sacrificij eo sensu, quo accidentia ouis pertinent ad materiam rei, quæ sacrificatur.

SECTIO VIII.

Vtrum ex dispensatione Papæ possit consecrari vnica species; & vtrum consecratio vtriusque sit de essentia huius sacrificij.

100. *Infertur ex dictis resolutio alterius dubij. Volaterr. Innoc VIII. Panuinus. Sanctes.*

EX dictis infertur resolutio huius dubij: in quo plures affirmant, fieri posse, imo addunt de facto dispensatum fuisse: nam Raphaël Volaterran. *lib. 7. Geographiæ c. 4.* refert, Innocent. VIII. cum Nortuegis dispensasse, vt in vna tantum specie panis consecrarent. Quod idem refert Onuphrius Panuinus *in Chronic. an. 1490.* & Claudius Sainctes ex eodem Volaterr. refert *repetit. 10. de Euchar. c. 3.* Innoc. IV. dispensasse. Auctores vero huius sententiæ late congerit Vasq. *disp. 223. c. 1.* Fatétur autē ij, absq; grauissima causa non posse id fieri sine grauissimo peccato. Difficultas solum est, quando occurreret casus in quo aliqua prouincia tota careret vino, nec in eam posset asportari, vel etiamsi asportaretur, statim acescret; in quo casu dicunt, quod posset Papa dispensare, vt celebraretur in vnica specie panis.

101. *Fundamentum præcipuum est.*

Fundamentum præcipuum est, quia licet Papa non possit dispensare in iure Diuino naturali, neque etiã in iure Diuino arbitrario, & positiuo pertinente ad essentiam Sacramentorum, quia eorum essentiam mutare non potest, sicut nec potest dispensare, vt aliquod Sacramentum penitus relinquatur; quia hoc esset in Ecclesiæ destructionem; neque etiam in aliis, in quibus nulla potest occurrere causa adeo vrgés, quæ præponderet obseruationi præcepti, v.g. in sigilio Confessionis, cuius dispensatio labefactaret sacramentum Pœnitentiæ: aliquando tamen potest dispensare etiam in iure Diuino, quando dispensatio est in ædificationem Ecclesiæ, prout de facto dispensat in votis, & iuramentis, in matrimonio rato, in residentia Episcoporum, *&c.* in nostro autem casu dispensatio esset salua essentia, & substantia Sacramenti, & non ad abrogandum, sed ad conseruandum eius vsum, & in ædificationem Ecclesiæ: imo ad vitandam ruinam spiritualem vnius Regni, quod dum Eucharistia careret, careret vtique sole, careret solatio, nutrimento, viatico, sacrificio; cessaret Clerus, cessaret magna ex parte Confessionis frequentia, communione cessante; tolleretur frænum, quo à peccatis homines cohibentur, cessarent fidelium conuentus, & ecclesiarum cultus: credibile ergo est, Pontificem à Christo potestatem accepisse ad impedienda tot mala in Christiana Republica. Confirmatur, quia Ecclesia, pro diuersitate, & ratione temporum, potest in Sacramentorum dispensatione mutare ea, quæ expediunt, salua Sacramentorum substantia, materia, & forma: in hoc autem casu salua manet Eucharistiæ substantia, & aliunde expediret illa mutatio, ergo. Maior habetur in Concilio Constant. *sess. 13.* & in Trid. *sess. 21. c. 2.*

102. *Alij ad contrarium extremum declinantes, dixerunt, &c.*

Alij ad contrarium extremum declinantes, dixerunt, non solum non posse dispensari, sed tunc consecrationem ipsam vnius speciei fore inualidam. Quam sententiam refert Innoc. IV. *de Officio Missæ cap. 25.* & omnes reiiciunt, quia absque vllo fundamento, contra veritatem verborum id asserit: cum enim consecratio cuiuslibet speciei sit absoluta, statim habet suum effectum, ante consecrationem alterius speciei: alioquin quando per errorem apposita fuit aqua in calice loco vini, non fuisset consecrata hostia; quod dici non potest.

103. *Hæc sententia in debito modo explicata non est absurda.*

Cæterum sententia hæc, si debito modo explicetur, prout ab eius Auctoribus fortasse intelligebatur, non est absurda, sed vera. Suppono enim id, quod communiter nostri Theologi supponunt, & docent, Christum scilicet ita instituisse hoc Sacramentum, vt simul instituerit illud in ratione Sacrificij, nec voluerit fieri Sacramentum sine Sacrificio, nec Sacrificium sine Sacramento; nec Sacerdotibus dederit duas potestates disparatas, sed vnicam ad sacrificandum, & consecrandum; ita vt neque extra Sacrificium consecrare possint, neque absque consecratione possint sacrificium offerre, vt probat cum aliis Suarez *disp. 43. sect. 3. § Dico primo.* Hinc autem fit, vt si Sacerdos vellet consecrare, non tamen offerre sacrificium, ita vt voluntas non offerendi sacrificium præualeret, & esset magis efficax, tunc nihil prorsus efficeret: sicut dici solet iuxta communem sententiam multorum de homine baptizato, qui vellet matrimonium cõtrahere, non tamen recipere Sacramentum; aut de eo, qui vellet emittere professionem Religiosam, non tamen obligare se in perpetuum, & aliis casibus similibus, in quibus dantur intentiones contrariæ, & ideo actio fit irrita, nisi secunda intentio sit minus efficax, vt explicuimus supra in tract. de sacrament. in com. *disp sect. 8.* Si ergo Christus voluit, hæc duo esse connexa, nec posse separari consecrationem Sacramenti ab oblatione sacrificij; consequens est, vt qui vellet consecrare Eucharistiam, nullo tamē modo offerre sacrificium, nihil faceret, quia vellet aliquid, ad quod non accepit potestatem à Christo. Vnde si consecratio vtriusque speciei sit de essentia huius sacrificij, vt mox dicemus, & admittunt recentiores Theologi communiter, consequens est, vt qui vult consecrare hostiam solam, & non offerre sacrificium, sed excludendo oblationem sacrificij, nihil faceret, quia non habet potestatem ad consecrandum, nisi per modum sacrificij. De facto tamen omnes Sacerdotes consecrantes siue per errorem, siue ex industria, vnam speciem sine alia, valide consecrant; quia non excludunt omnino efficaciter intentionem sacrificãdi, sed volunt consecrare meliori modo, quo possunt, atque ideo volunt saltem implicite per consecrationem hostiæ, v.g. inchoare sacrificiũ taliter, vt quantum est ex se, possit compleri per consecrationem calicis, si apponatur: vnde iam habent tunc aliquam intentionem offerendi partialiter in consecratione hostiæ. Cæterum si Sacerdos aduertens, non posse offerri sacrificium absque consecratione vtriusque speciei, & præuidens, non posse consecrari vtramque, vellet consecrare vnam, excludens omnino intentionem offerendi etiam partialiter: vel inchoandi sacrificium per illam consecrationem, per voluntatem omnino efficacem modo explicato; tunc dicimus, quod non consecraret, quia voluntas consecrandi debet esse ad minus voluntas implicita offerendi partialiter, seu inchoandi oblationem sacrificij: & in hoc sensu prædicta sententia vera esset.

104.

105. *Dicimus tamen cum communiori sententia licite fieri non posse etiam cum dispensatione.*

Sed quidquid sit de hoc, & respondendo ad dubiũ propositum, dicimus cum communiori sententia, ita esse necessariam vtriusque speciei consecrationẽ ad valorem huius Sacrificij, vt neque ex dispensatione Põtificis possit licite vna species absque altera consecrari. Hanc tenent communiter recentiores Theologi: Suar. *d. disp. 43. sect. 4.* Vasq. *in præsenti disp. 223. cap. 3.*

P. Ioan. de Lugo, de Sacramentis.

*cap.*3.& alij fere omnes. Et quidem in primis non videntur satis consequenter sentire, qui dicunt, id aliquando posse fieri, dispensante Pontifice, numquam tamen absque eius dispensatione. Nam si reuera necessitas Ecclesiæ facit, quod præceptum Diuinum abrogari possit pro eo casu, non apparet, cur eadem, vel maior necessitas non posset reddere licitam consecrationem vnius speciei absque dispensatione Pontificis, maximè vbi non esset recursus ad illum. Sic enim videmus, alia præcepta Diuina, vrgente necessitate, etiam absque dispensatione, non obligare, vt constat in præcepto Diuino de integritate Confessionis, & de non communicando absque præuia confessione: imo idem apparet in præcepto hoc de consecratione vtriusque speciei: nam si Sacerdos post consecratam hostiam non posset habere vinum absque maximo detrimento, & periculo posset omittere absque dispensatione consecrationem calicis. Cur ergo non posset ob maximum detrimentum vitandum consecrari vna sola species in aliquo casu absque dispensatione?

106. *Ratio cur dispensari non possit.* Absolute ergo dispensari non posse, probatur, quia Christus præcipit hoc sacrificium offerri tali ritu, scilicet consecratione vtriusque speciei, per quam repræsentaretur eius passio, & mors; oblatio ergo facta alio ritu, esset contra Christi institutionem. Antecedens probatur ex Tridentino *sess.*22. *c.*1. vbi dicitur, quod Christus, *vt Ecclesia relinqueret Sacrificium, quo cruentum illud semel in cruce peragendum repræsentaretur, & c. corpus, & sanguinem suum sub speciebus panis, & vini Deo Patri obtulit, ac sub earumdem rerum symbolis, Apostolis, quos tũc noui Testamenti Sacerdotes constituebat, vt sumerent, tradidit, & eisdem, eorumque in Sacerdotio successoribus, vt offerrent, præcipit per hæc verba*: Hoc facite in meam commemorationem. Et paulo post: *se ipsum ab Ecclesia per Sacerdotes sub signis visibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui sanguinis effusionem redemit, instituit, & c.* Fuit ergo institutũ hoc Sacrificium à Christo sub vtraque specie ad repræsentandam suam passionem, & mortem: cũ enim non morbo, aut suffocatione mortuus fuerit, sed effusione sanguinis sui, debuit hoc genus mortis, & hæc effusio sanguinis exprimi per Sacrificium, in quo corpus, & sanguis seorsim constituerentur; quod non fit, nisi per vtriusque speciei consecrationem, per quas constituitur in altari, sanguis ex vi verborum in calice, & corpus ex vi verborum sub speciebus panis, quæ est quasi pictura exprimens, quomodo in cruce separatus fuerit sanguis à corpore, & per illam effusionem Christus mortuus fuerit.

107. *Instabis.* Dices: hoc ipsũ potest exprimi per consecrationẽ vnius speciei: nam eo ipso, quod ponatur corpus ex vi verborum absque sanguine, vel è contra, iam significatur sanguis effusus, & separatus fuisse à corpore.

Respondet Vasquez. Respondet P. Vasq. *n.*46. consecrationem corporis, licet solum significet corpus ex vi verborum, non tamen significare positiue separationem sanguinis à corpore: aliud enim est, non significare sanguinem, aliud significare sanguinem separatum à corpore, quod non habetur nisi per consecrationem vtriusque speciei. Vnde nec per consecrationem corporis solius significaretur, vel constitueretur vi verborum corpus exsangue; quia cum reuera ponatur ibi sanguis, falsa esset significatio: sicut posita anima, non potest ex vi verborum significari, & constitui corpus mortuum.

108. *Refutatur.* Sed contra hoc est, quia si poni sanguinem per concomitantiam, facit, quod consecratio hostiæ non significet sufficienter separationem corporis à sanguine, nec corpus significetur exsangue: ergo etiamsi consecretur vtraque species, non poterit illa separatio significari, cum reuera sub vtraque specie sit corpus cum sanguine, nam sicut *corpus xe sangue* inuoluit carẽtiam realem sanguinis; ita separatio à sanguine exigit, quod realiter non sit sanguis cum corpore. Sicut ergo consecratio vtriusque speciei significat separationẽ corporis, & sanguinis, quia ex vi verborum non est sanguis cum corpore, neque è cõtra; si consecratio solius hostiæ poterit eamdem separationem significare, quatenus ex vi verborum est corpus, & ex vi verborum non est ibi sanguis.

Confirmatur, & explicatur, quia ad repræsentandam separationem corporis à capite, non exigeretur omnino depingere corpus hic, & alibi caput: sufficeret enim depingere corpus non depicto capite: ergo similiter, si separatio realis præterita corporis à sanguine repræsentatur ponendo, seu exprimendo in hostia corpus ex vi verborum, & in calice sanguinem, sufficiet etiam exprimere in hostia corpus ex vi verborum, non significato ibi sanguine: iam enim per hanc carentiam sanguinis significati repræsentatur carentia realis, quia in passione mnasit absque sanguine. 109. *Confirmatur & explicatur.*

Facilius ergo ad obiectionem respondetur concedendo, in consecratione vnius speciei potuisse etiam esse aliquam proportionem ad repræsentandam Christi passionem, etiamsi per concomitantiã ibi esset totus Christus: illa tamen fuisset repræsentatio minus clara: quia, posito solo corpore in hostia ex vi verborum, non exprimeretur clare mors illius corporis per effusionem sanguinis; potuisset enim mori per defectum intrinsecum sanguinis absque eo, quod effunderetur. Similiter si solus sanguis poneretur in calice ex vi verborum, non exprimeretur clare, quod corpus manserit absque sanguine: nam de facto posito in hostia ex vi verborum corpore in cœna, non posito ex vi verborum eius temperamento, vel saliua aut cibo, quem habebat in stomacho, non tamen ideo significabatur, in cruce separandum corpus ab omni temperamento, saliua, aut cibo, vel quod temperamentum aut saliua deberent manere absque corpore per separationem ab ipso; ergo similiter per hoc præcise, quod sanguis solus poneretur ex vi verborum in calice non exprimeretur clare separatio, qua corpus debebat manere absque sanguine. Merito itaque Christus voluit per consecrationem vtriusque speciei repræsentari clarius illam realem separationem: nam eo ipso, quod in vno loco appareat corpus, non apparente ibi sanguine, (scilicet ex vi verborum (& in alio loco appareat sanguis, non apparente ibi similiter corpore, apparet in imagine depicta separatio realis corporis, & sanguinis; quæ facta est in cruce. 110. *Respondetur ergo facile.*

Vnde non videtur contemnenda ratio, qua P. Suarez in præsenti disp.75. sect.6. §. *Secundo probari potest*, hoc ipsum confirmat exemplo Baptismi, in quo non sufficit dicere: *Ego te baptizo in nomine Trinitatis*; quia illa verba significant minus expresse, & clare Diuinas Personas: Christus autem voluit, vt clarius exprimerentur: sic ergo non possumus in hoc sacrificio adhibere illud solũ signũ, quo minus distinctè repræsentatur Christi mors, quam ipse voluit magis expresse repræsentari. Quam rationem reiicit P. Vasq. *loco citato n.*48. quia, si potuit mors Christi per consecrationem vnius speciei repræsentari, non est vt dicamus Christum de facto voluisse repræsentationem illam magis expressam: sicut id habemus in Baptismo, in quo habemus expressam Christi voluntatem, cum *Matth.* 111. 112. 113. 114.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

vltim. præcepit Apostolis, vt baptizarent *in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Propter hoc tamẽ ratio illa non videtur reiicienda: nam si ex eo, quod Christus præceperit baptizare in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, colligimus, nõ sufficere alia verba, licet possent minus explicite idem mysteriũ significare, sed voluisse Christum verba illa, quibus clarius significaretur: ergo cum Christus etiam præceperit Apostolis offerre sacrificium eodem ritu, quo ipse offerebat, & facere illud, quod ipse faciebat, cum dixit: *Hoc facite*, &c. colligere debemus, quod licet consecratio vnius speciei posset minus clare Christi mortem repræsentare; de facto tamen non sufficiat, quia Christus illam magis claram, & expressam repræsentationem præcepit: neque enim aliter præcepit expressionem claram Trinitatis in Baptismo, quam consecrationem vtriusque speciei: imo clarius præcepisse videtur consecrationem vtriusque speciei, quam verba illa formæ Baptismi, in quo non dixit: *Proferte hæc verba, Ego te baptizo in nomine Patris & Filij, & Spiritus sancti*; sed solũ dixit: Baptizate in nomine Patris, &c. At vero in nostro casu non dixit solum: *representate meam mortem*, sed dixit clare: *Facite in mei memoriam hoc ipsum, quod ego facio*, scilicet cõsecrationem vtriusque speciei ad repræsentandam eius mortem.

112. *Tota ratio conclusionis desumi debet ex Christi voluntate.*

Ratio ergo à priori conclusionis, & solutio argumentorum contrariæ sententiæ tota desumi debet ex Christi voluntate, qui talem ritum sacrificandi instituit, quo clare repræsentaretur eius mors. Vnde arguere possumus retorquendo argumentum quod pro se vrgebant: quia Ecclesia circa administrationem & vsum Sacramentorum statuere, & variare potest, salua eorum substantia: si autẽ dispẽsaret in oblatione Sacrificij sub vnica specie, non maneret salua substantia sacrificij à Christo institutij; ergo in hoc non potest dispẽsare. Minor, quæ sola ab aduersariis negatur, probari potest ex dictis; quia ad substantiã sacrificij maxime spectat significatio: ergo si Ecclesia dispẽsaret, vt offerretur hoc sacrificiũ in vnica specie, mutaret substantiã sacrificij; à Christo enim non fuit instituta vna species, sed vtraque ad significandam expressius suam passionem. Cum ergo Ecclesia non possit instituere signum aliquod à Christo non institutum, consequens est, vt salua substantia sacrificij, non possit facere, quod offeratur in vnica specie.

113. *Hæc ratio primò enervari debet.*

Dupliciter potest enervari hæc ratio; primò dicẽdo, à Christo fuisse institutam vtramque speciẽ ad significandum cõplete; singulas tamen species fuisse etiam institutas cũ sua significatione saltem partiali. Sicut in ratione sacramenti vtraq; species fuit instituta ad significandum conuiuiũ integrum, & refectionem completã; singulæ tamen species institutæ fuerunt ad significãdam refectionem partialem, & ideo Ecclesia potest dare vnam speciem sine altera.

114. *Trinitatis exemplum.*

Sed contra hoc est; quia in primis quod singulæ species seorsim causent gratiam, habetur ex verbis eiusdem Christi, qui, vt supra vidimus; manducanti solam speciem panis promisit gratiam, cum dixit, *Qui manducat hunc panem, viuet in æternum.* Quare merito ex verbis Christi collegit Ecclesia sẽsum institutionis, vt non solum vtriq; speciei, sed singulis corresponderet sua significatio. At vero in ratione Sacrificij nullũ est vestigium talis voluntatis in Christo, sed contraria colligitur ex modo instituẽdi: qui enim præscribit modum sacrificãdi, & dicit: hoc ritu debetis sacrificium offerre ad repræsentandam meã passionem, & ad hoc instituit separationẽ mysticam corporis, & sanguinis sui per cõsecrationẽ vtriusque speciei; satis aperte indicat, se totã illã actionem per modum totius assumere ad repræsentandã suam passionem, & offerendum sacrificiũ.

115. *Hinc apparet alia differentia inter institutionem Sacrificij & Sacramenti.*

Vnde apparet differentia alia inter institutionem sacramenti, & sacrificij; quod sacramentum hoc institutum est ad modum cibi, & potus ad nutriendam animam sumentis: cibus autem licet non sit integrũ, & completum nutrimentum absque potu, nutrit tamen: similiter ergo corpus Christi sub speciebus panis, qui est cibus sacramẽtalis, debet significare nutritionem aliquam, licet non integri cõuiuij. Vt sacrificium autem repræsentatiũ Sacrificij cruenti non habet hoc, quia corpus sub speciebus panis nõ repræsentat, vt vidimus, expresse separationem corporis, & sanguinis Christi; ergo ex ipsa institutione, licet potuerit colligi partialis significatio singularum specierum in ratione sacramenti, non tamen in ratione Sacrificij.

116. *Secundo responderi posset.*

Secundo responderi posset, non posse quidẽ Ecclesiam facere, vt hoc Sacrificiũ offeratur in consecratione vnius speciei, quia non potest dare vnicæ speciei significationẽ, quã Christus non dedit, posse tamen in illo casu propter grauissimã necessitatem dispensare, vt consecretur vnica species absque eo, quod offerretur Sacrificiũ: cũ enim coniunctio Sacrificij cũ consecratione sacramenti sit ex præcepto Christi; credibile est eũ reliquisse Ecclesiæ potestatẽ ad dispensandũ in hoc præcepto, quando illa grauissima inconuenientia supra posita id exigerent.

Hoc effugium non subsistit.

Hoc etiam effugium non subsistit; quia, vt supra vidimus, adeo est connexa consecratio sacramenti cum oblatione Sacrificij, vt si Sacerdos vellet consecrare excludendo omnino intentionem sacrificãdi, nihil efficeret, cũ solũ acceperit potestatẽ consecrandi eo modo, quo Christus consecrauit, scilicet offerendo sacrificiũ. Si ergo Ecclesia vellet, quod aliquis consecraret absque omni intentione Sacrificij, mutaret substantiam sacramenti à Christo institutã, scilicet consecrationem, quæ sit oblatio Sacrificij.

117. *Instabis.*

Dices; ille, qui ex ignorantia, vel malitia vellet consecrare in vna specie, adhuc consecraret valide, vt supra concessimus, quia haberet aliqualem intẽtionem Sacrificij, scilicet inchoandi actionẽ Sacrificandi taliter, vt quantum est ex se, possit compleri per consecrationẽ alterius speciei, & facere sacrificium perfectum; quæ intentio potest stare cũ animo non consecrandi alteram speciẽ. Posset ergo Ecclesia dispensare, non vt consecraretur hostia, v.g. absque omni intentione Sacrificij, sed vt consecraretur cum sola illa intentione, quã explicuimus, & cum intentione absoluta non consecrandi calicem: quo posito, non variaretur substantia consecrationis, sed solũ dispensaretur in præcepto Christi, quo præcepit, ne consecretur hoc sacramentum absque intentione absoluta perficiendi Sacrificium.

118. *Respondet.*

Respondetur, nec hoc modo posse Ecclesiã dispẽsare: quia hoc esset non solum dispensare in præcepto Christi, sed etiam in præcepto naturali, in quo certũ est, non posse dispensari, cũ nec Deus ipse possit, loquendo de propria dispensatione, quãuis possit in aliquibus per mutationem materiæ reddere licitum, quod antea erat prohibitum iure naturæ. Porro in eo casu debuisse dispensari in præcepto naturali, probatur, quia hoc quod est inchoare sacrificiũ Missæ in iis circumstantiis, in quibus non potest fieri verũ Sacrificium, & absque vlla spe veri Sacrificij conficiendi, non est malũ, quia prohibitũ sit præcepto positiuo à Christo, sed quia de se, & iure naturæ supposita institutione Sacrificij, est intrinsece turpe, & malũ. Nã sicut proferre verba cõsecrationis super materiã ineptã, vt super panem hordeaceũ, vel vinũ ex pomis, esset intrinsece malum de

iure naturæ, & non solum præcepto positiuo; atque ideo non posset dari Ecclesiæ potestas ad dispensandum in hoc, quia fit irreuerētia grauis sacramento, vsurpando formam sacramentalem, & proferendo illā nomine Christi irrisorie, & omnino frustra: quæ irreuerentia iure naturæ est prohibita: sic esset irreuerentia grauis, velle, & inchoare hoc sacrificiū in materia inepta, vt in aceto, vel oleo, quia esset assumere personam Christi, qui est principalis Sacerdos offerens per suos ministros, & eius nomine offerre, seu facere, quod Christus per actionem nostrā incipiat offerre Deo sacrificium in materia inepta, atq; adeo irrisorie: quæ esset grauissima irreuerentia contra Christū, qui offert, & contra Deum, cui offertur. Similiter ergo esset irreuerentia grauissima inchoare nomine Christi, seu facere, quod ipse per nostrā actionem incipiat offerre Sacrificiū Deo, quando illud Sacrificium offerri non potest: quod enim illa impossibilitas proueniat ex ineptitudine materiæ, vel ex incomplemento, aut defectu materiæ completæ, parum refert, cum in vtroq; casu actio illa æque inutiliter, & absque spe Sacrificij offerendi fieret, atque adeo esset inchoatio Sacrificij irrisoria & vana; in quo etiam malitia intrinseca constitit, non tolum contra præceptum Diuinum positiuum, sed contra naturale, in quo procul dubio Ecclesia dispensare non potest.

119. *Hinc respondetur ad fundamentum contrariæ sententiæ.*

Hinc ergo iam ad fundamentum contrariæ sententiæ facile respondetur. Dicimus enim, quidquid sit, an Ecclesia possit aliquando dispensare in præcepto Diuino positiuo; numquam tamen posse in præcepto de iure naturali Diuino, quale est, non exercendi nomine Christi actionem sacrificādi vanam, & frustratoriam, prout fieret in hoc casu, cum non posset Sacerdos valide consecrare sine aliqua intentione implicita sacrificandi, vt diximus. Illa vero inconuenientia, & detrimenta, quæ sequerentur, si non posset in illa necessitate dispensari, præuidit optime Christus, qui tamen hoc sacrificium ita instituit. Et certe in tot sæculis eiusmodi necessitas adhuc non occurrit, & credibile est, nunquam futuram; quia in remotissimis Indiæ regionibus, in quibus vini penuria est, imo in aliquibus etiam tritici, vt in Insulis Philippinis, vt triticum non generatur, experientia docet, asportatione non solum ad sacrificium, sed etiam ad potum communem abunde suppleri. Vnde falsitatis aperte conuincitur, quod ex vno Volaterrano alij retulerunt, dispensatum cum Noruegis, vt consecrarent in vna sola specie panis, cum constet, apud illos vinum ad sacrificium, & ad potum non deesse: & ipsa historia falsitatem suam prodit; dicit enim, concessum illis fuisse, *vt calicem sine vino sacrificarent*; quod absque manifesto errore concedi non potuit, vt constat. Quod autem Claudius Sainctes dicit, Innocentium quartum cum Noruegis dispensasse, constat fuisse errorem, dum pro Innocentio octauo, quem Volaterranus refert, dixit Innocentium quartum, de quo nullus vnquam historicus talē dispensationē retulit.

120. *Ad confirmationem Respondetur.*

Ad confirmationem, Respondetur, Ecclesiam, si id faceret, dispensaturam non solum quoad vsum, sed etiam in substantia sacrificij, quia, vt probatum est, vel deberet facere, quod vna species significaret id, ad quod significandum non est à Christo instituta, vel quod Sacerdos consecrare posset absq; vlla sacrificandi intentione, quæ omnia variarent substantiam institutionis Christi, vt explicuimus.

121. *Obiicitur vltimò.*

Obiicies vltimò; ergo Ecclesia non potest feria sexta in Parasceue offerre sacrificiū sub vnica specie. Mag. Nugnus *in præsenti art. 1. in 1. p. tract. paulo ante dub. 3.* concedit, id non potuisse fieri sine dispensatione in iure Diuino, quam Ecclesia peculiariter habuit à Christo ad illum diem, vt celebraret contra legitimum, & cōmunem ritum huius sacrificij. Hoc tamen sine fundamento sufficienti dicitur, & cum aliqua iniuria Ecclesiæ Græcæ, & eius sanctorum Patrum, & Conciliorum, quæ statuerunt per totam fere Quadragesimā eodem ritu celebrari ex speciebus panis præconsecratis sine speciebus vini; & quidem Concilia non curarunt de obtinenda prius aliqua dispensatione Diuina, vt liceret sacrificare in vna specie. Ad obiectionem ergo respondetur ex dictis, illo die non fieri sacrificiū nouum, sed consummari adhuc in parte specierum asseruata sacrificium præcedenti die factum, & consummatum, quoad aliam hostiam: quia illa sumptio sequentis diei pertinet ad idem Sacrificium diei præcedentis, & extendit consummationem illius, vt supra dictum est.

SECTIO IX.

De effectibus huius Sacrificij.

SVppono ex dictis, & dicendis, plures esse personas offerentes hoc sacrificium, scilicet Christum qui est principalis Sacerdos; ministrū item, seu Sacerdotem celebrantem; Ecclesiā, quæ eum designat, vt eius nomine offerat; circumstantes, dātes stipem; & alios cōcurrentes: in ordine ad quos omnes possunt effectus sacrificij considerari; atq; ideo possumus inuenire in eodem sacrificio meritum, impetrationem, & satisfactionem. Et quidem meritum non habet hoc sacrificium, prout offertur à Christo, qui iam nunc non est in statu merendi, licet per hoc sacrificium, sicut etiam per sacramenta applicet merita sua præterita. Oritur quidem hoc sacrificium ex voluntate illa bona, & meritoria, qua illud instituit, & delegauit alios, vt offerrēt eius nomine; nunc tamen per hanc actionem non denominatur de nouo mereri. Ecclesia item, licet sit offerens, non tamen meretur proprie, quando hoc sacrificium offertur, quia licet voluntas, qua Sacerdotem designauit, vt eius nomine offerret, fuerit honesta, & meritoria, nunc tamen illa voluntas non exsistit, nisi habitualiter: nemo autem potest actu mereri, nisi quando actu operatur. Solus ergo Sacerdos celebrans, aut alij immediate offerentes merentur, dum offerunt; & hoc quidem meritum erit de condigno, si adsit cæteræ conditiones requisitæ, cum sit opus bonum factum in statu gratiæ: erit autem ex opere operantis: nam condignitas meriti debet tota fundari in opere ipso, & dignitate personæ. Vnde etsi per errorem apponeretur panis ex hordeo, & vinum ex pomis, adhuc meritum offerentis esset æquale; sicut si aliquis volens dare pauperi monetam auream, daret per errorem æream, non minus mereretur, cum tota mensura meriti ex voluntate desumatur. An vero sacrificium ipsum vltra meritum operantis augeat gratiam habitualem, dicemus postea.

Impetratio considerari potest in ordine ad proxime offerentes, vel in ordine Ecclesiam, quæ remotè offert, vel in ordine ad Christum, qui etiam principaliter offert per suum ministrum. Et quidem de proximè offerentibus non est dubium, quin per hoc Sacrificium, sicut per alia bona opera, possint impetrare. De Ecclesia posset magis dubitari: sicut enim ob defectum voluntatis actualis, diximus, ipsam non mereri; videtur etiam, quod nec possit impetrare: nam ille solus impetrat, qui orat; oratio autem debet oriri à voluntate.

Ad hoc tamen facile respondetur; ad orandū vel impetrandum sufficere, quod aliquis oret, vel per se, vel

vel per alium. Sicut ergo Princeps apud Pontificem per suum Legatum orat, qui idcirco Orator Regius appellari consueuit, & impetrat per illam orationem: sic Ecclesia orare, & impetrare potest per Sacerdotem, quem quasi Legatum destinat ad Deum, vt Ecclesiæ preces offerat.

125. *An hic valor impetrationis sit ex opere operato.*

Vtrum vero hic valor, quem Missa habet ad impetrandum nomine Ecclesiæ, & eius effectus dicendus sit ex opere operato, vel ex opere operantis; est quæstio de nomine. Certum est, hunc valorem non inniti in bonitate, aut meritis ipsius Sacerdotis offerentis; quare potest esse, quod Sacerdos iniquus sit, & sacrilege offerat, ipsa tamen oblatio provt ab Ecclesia offertur, sit bona & impetratoria: hoc tamē non videtur extrahere ab opere operantis; quia licet respectu Sacerdotis videatur esse ex opere operato, & vltra meritum ipsius: respectu tamen ipsius Ecclesiæ, cui conceditur ille fructus, non est vltra valorem operis ab Ecclesia exhibiti: sicut si Dominus per famulum iniquum eleemosynam daret ad impetrandum aliquid, tunc licet famulus peccaret ex iniqua intentione exsequendo iussa Domini, ipse tamen Dominus impetraret non ex opere operato, sed operantis, vt constat.

126. *Hinc fit Sacerdotem excommunicatum non posse nomine Ecclesiæ impetrare.*

Hinc fit primo, Sacerdotem excommunicatum, & præcisum, cui Ecclesia aufert potestatem offerendi eius nomine, non posse nomine Ecclesiæ impetrare; quia Ecclesia non vult per illum ministrum offerre, vel orare. Secundo fit, valorem hunc crescere, vel decrescere posse pro maiori, vel minori sanctitate ipsius Ecclesiæ, quidquid subdubitet Vasquez *disp.* 229. *n.* 10. Sicut enim Orator Reipublicæ eo facilius impetrabit apud Pontificem, quo personæ illius Reipublicæ gratiores ipsi, meliusque de ipso meritæ fuerint: sic orator Ecclesiæ plus ponderis habebit ad impetrandum Ecclesiæ nomine, si Ecclesia gratior Deo fuerit.

127. *Obiabis.*

Dices, Ecclesia est collectio fidelium, qui quotidie moriuntur, & nascuntur: hi autem, qui nunc sunt, nō designarunt hunc Sacerdotem, vt pro iis oraret; hi enim non orant, quādo hic factus est Sacerdos: quid ergo refert maior sanctitas horum ad impetrādum? ille enim solus impetrat, qui suam voluntatem Deo per Sacerdotem vult manifestare: hic autem iustus numquam habuit voluntatem orandi per hunc Sacerdotem; quomodo ergo impetrare potest per ipsū, cùm nihil voluerit per ipsum petere? *Respondetur.* Respondetur, Sacerdotem semper orare nomine Ecclesiæ præsentis, non nomine Ecclesiæ præteritæ, quæ iam non est in statu offerendi sacrificium: hi autem fideles, qui nunc sunt, habent voluntatem sufficientem orandi, & offerendi per hunc Sacerdotem. Nam sicut fideles, qui nunc sunt dicuntur omnes designare hunc Sacerdotem, qui modò cōsecratur, vt pro ipsis oret, & offerat, licet eum non viderint; quatenus scilicet volunt esse membra Ecclesiæ, & subdi Prælatis, ratumque habere, quod ipsi totius communitatis nomine decreuerint. Sic etiam fideles, qui postea aduenient, per eamdem voluntatem, qua volunt esse Ecclesiæ membra, & viuere eius legibus, volunt etiam implicite ratum habere, quidquid ab Ecclesiæ Prælatis omnium fidelium nomine ad communem vtilitatem factum est, & per consequens ratam habent designationem oratorum, & ministrorum factam ad communem omnium causam apud Deum perorandam. Potest ergo Deus acceptare has preces, tamquam preces singulorum fidelium, qui nunc sunt, & eas per suum Oratorem Deo offerunt.

128. *Sacrificium ex se offerri à Christo habet vim impetrandi.*

Denique cum Christus etiam sit principaliter offerens, consequens est, vt hoc Sacrificium provt ab ipso etiam habeat vim impetrandi apud Deum; quæ virtus nec dependeat à bonitate, aut meritis Sacerdotis proxime celebrantis, nec à meritis Ecclesiæ, cum fundetur in meritis Christi volentis offerre per hūc ministrum: quare quantumcumque minister sit excommunicatus, & præcisus ab Ecclesia, semper retinet hanc potestatem offerendi, atque ideo & impetrādi nomine Christi: & ideo merito dicitur à Trid. sess. 22. c. 1. *Oblatio munda, quæ nulla indignitate aut malitia offerentium inquinari potest*; quatenus scilicet à Christo offertur; nam provt à ministro immediato, certum est aliquando inquinatam esse, & peccaminosam oblationem, quæ vt sic non placet, sed displicet Deo. Conc. Trid.

Porro Sacrificium hoc habere valorem, & virtutem impetrandi, etiam provt offertur, nomine Christi, probari potest ex institutione ipsius: fuit enim institutum à Christo hoc Sacrificium, vt succederet omnibus antiquis Sacrificiis, eorumque omnium virtutem, & perfectionem in se vno superabundanter complecteretur, vt definit Concilium Trident. *dicto cap.* 1. *in fine* dicens, quod hæc oblatio *per varias sacrificiorum, naturæ, & legis tempore, similitudines figurabatur, vt pote quæ bona omnia per illa significata, velut illorum omnium consummatio, & perfectio complectitur.* Cum ergo in lege antiqua reperirentur victimæ, non solum pro peccatis, & in gratiarum actionem, sed etiam pacificæ, seu ad impetrandum; ad hunc etiam effectum debuit hoc Sacrificium institui. Non potuit autem Sacrificium impetratorium institui, quo principalis offerens, qui est Christus, impetrare non posset: nam esse impetratorium, est posse offerri ad impetrandum. Si ergo Christus non potest illud offerre ad impetrandum; ergo nec Sacerdos immediatus minister poterit; quia ipse non offert, nisi nomine Christi: ergo si nomine Christi non potest offerre ad impetrandum, non poterit illud vllo modo ad impetrandum offerre. 129. *Hoc probatur ex ipsius institutione.*

Nec obstat, Christum non esse nunc in statu orandi, atq; adeo neque impetrandi: ad hoc enim constat ex iis, quæ diximus *disp.* 27. *de Incarnat. sect.* 4. Christum, licet nunc in cœlo non oret, quatenus oratio videtur importare defectū potestatis in eo, qui orat, vere tamen repræsentare Deo suam voluntatem circa ea, quæ vult concedi hominibus; quæ repræsentatio potest dici oratio late sumpta, & minus proprie: hæc autem sufficit ad nostrum propositum: sicut enim potest Christus per semetipsum, ita potest per Legatum, vel ministrum suum, qualis est Sacerdos, repræsentare Deo voluntatem suam de donis concedendis, quæ per oblationem huius Sacrificij ab hominibus postulantur. Poterit ergo Christus, dum offert, impetrare eo modo, quo offert, scilicet per ministrum, vel Legatum suum. 130 *Nec obstat Christum non esse nunc in statu orandi.*

Hinc tamen oritur difficultas, quia, si hoc Sacrificium, provt offertur etiam à Christo, est impetratorium; oportet, eum effectum esse omnino infallibilem. Cum enim Christus habeat plenam potestatem, neque oret quasi ex potestatis defectu, vt diximus, sed ad repræsentandā suam voluntatem Patri, à quo accepit omnem potestatem in cœlo, & in terra, necesse est, quod fiant ea omnia, quæ per oblationē Sacrificij vult impetrare. Cum ergo effectus hic, sicut & alij, applicetur determinate à ministro, qui applicat Sacrificium ad impetrandam hanc, vel illā gratiam, quam applicationem facit, vt minister est Christi; ergo Sacerdos nomine Christi offert hoc Sacrificium ad impetrandum hoc beneficiū; ergo id petit, vt minister, & legatus Christi; ergo necesse est, quod illud impetret: nam Christo petenti siue per se, siue per alium Legatum, Deus nihil negat. 131. *Hinc tamen oritur difficultas.*

Respondeo, effectum hunc debito modo, eo scilicet, quo à Christo institutus est, esse infallibilem; quoties 132. *Respondetur.*

quoties enim Sacerdos vt minister Christi offert ad impetrandum aliquid iuxta ipsius Christi intentionem, infallibiliter impetrabitur, vt argumẽtum probat. Debet tamen hæc delegatio Sacerdotis intelligi, sicut verba illa Christi Ioan. 16. *Amen dico vobis; si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*; quæ promissio, licet appareat vniuersalis; debet tamen intelligi cum debitis circumstantiis, quæ quia sæpe desunt, oratio non impetrat id, quod petimus. In eodem ergo sensu intelligenda est potestas impetrandi nomine Christi in hoc Sacrificio. Sicut si Rex mittat Legatum ad Põtificem cum commissione, vt petat ipsius Regis nomine; scit tamen aliunde Pontifex, aliqua non peti iuxta intentionem, & voluntatem Regis, quam sibi compertam habet; tunc Legatus non impetrat, quia obstat voluntas eiusdem Regis. Sic aliquando Sacerdos non impetrat, licet offerat nomine Christi, quia obstat voluntas eiusdẽ Christi nolentis impetrare hic, & nunc: nec expediebat illam facultatem adeo amplam dari hominibus absque limitatione debita; cum partim ex ignorantia, partim ex affectu inordinato, impetrare vellent nomine Christi, quæ iuxta regulam Diuinæ sapientiæ concedi non deberent. An vero hic effectus impetrationis, quatenus in Christo offerẽte nititur, dicendus sit ex opere operato, negat Suarez *disp.* 79. *sect.* 2. §. *Dico secundo.* Affirmat vero Vasq. *disp.* 229. *c.* 2. *n.* 12. de omnibus effectibus, etiam iis, qui non certa lege, sed aliquando conceduntur; quia quod non datur propter merita, vel operationem nostram, sed independenter ab eius bonitate, vt contingit in præsenti, non datur propter opus operantis, sed propter opus operatum, sine respectu ad operantem; qui modus loquendi facile admitti potest: de re enim non potest esse dissensio.

Ioan. 16.

Suarez. Vasquez.

133. *Restat difficultas de eodem sacrificio prout est satisfactorium.* Suarez. Vasquez. Corinth. Conc. Trid.

Restat difficultas de tertio modo operandi quatenus hoc sacrificium est etiam satisfactoriũ, seu propitiatorium; quod in aliquo sensu ei negari non posse, probãt late Theologi contra hæreticos nostri tẽporis. Videatur Suarez *dicta disp.* 79. Vasq. *disp.* 228. & Coninch: *q.* 83. *art.* 1. *dub.* 7. & constat clare ex Tridentino *sess.* 22. *c.* 2. his verbis: *Docet sancta Synodus, Sacrificium istud vere propitiatorium esse, per ipsumque fieri, vt si cum vero corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti ac pœnitentes ad Deum accedamus misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno,* & can. 3. *Si quis dixerit, Missæ Sacrificium tantum esse laudis, & gratiarũ actionis, aut nudam commemorationem sacrificij in cruce peracti, non autem propitiatorium, &c. anathema sit.* Cõstat enim ex ritu, & verbis, quibus in oblatione vtimur, dicendo: *Offero pro peccatis, & offensionibus,* &c. *Qui tibi offerunt pro redẽptione animarum suarum, &c.* Denique, quia ad hunc effectum offertur pro animabus Purgatorij, vt *his sacrificiis purgatæ* liberentur à pœnis, quas pro peccatis patiuntur. Difficultas tamen est, quo pacto hoc sacrificium conferat hunc effectum, & liberet à debito pro peccatis: aliqui enim nimium extendunt, alij nimium restringunt hanc efficacitatem.

134. *Aliqui agnoscunt in hoc efficaciã quandã vniuersalem.* s. Thomas. Ruardus.

Aliqui ergo videntur in hoc sacrificio agnoscere efficaciam quamdam vniuersalem, qua concurrat ex opere operato ad omnes effectus gratiæ, quos Christus per passionem suam meruit nobis, quacumque ratione illi fiant. Pro qua sententia Suarez *sect.* 1. *in princ.* affert S. Thom. *sect.* 6. *in* 6. *Ioan.* & Ruardum art. 16. §. *Manifesta est.* Sed in alio sensu loquuntur, & quidem vero; scilicet, in hoc sacrificio esse aptitudinem vniuersalem, qua possit ad omnes gratias, & effectus applicari, neque eius virtutem alligari ad vnũ, vel alterum genus, sed esse indifferentẽ ad omnes morbos, necessitates, gratias, &c. Difficilius, loquitur Catherinus, quem affert idem Suarez, dum Christus infert, virtutem huius Sacrificij non nisi in Sacrificio crucis, neq; ab illo pendere, quia infinitum est, sicut illud. Hoc tamen non potest stare cum verbis Tridentini *illa sess.* 22. *c.* 2. vbi probatur non derogari passioni Christi per hoc sacrificium, quia per hoc cõmunicantur fructus illius. *Cuius quidem* (inquit) *oblationis cruentæ fructus per hanc vberrime percipiuntur: tantũ abest, vt illi per hanc quouis modo derogetur.* Alioquin fructus illi, & salus nostra inde prouenies non esset fructus passionis Christi, nec redemptionis in sanguine ipsius. Denique quia cum in hac oblatione incruenta Christus nunc non mereatur; vel satisfaciat; debet eius efficacia fundari in meritis, & satisfactionibus præcedentibus, quæ per hoc medium nobis applicentur. Cum autem hæc applicatio fiat per hoc sacrificium in ordine ad ponẽdos cum effectu fructus passionis Christi, nõ potest esse ita vniuersalis ad omnes effectus: non enim ponuntur omnes, sed aliqui determinati: non est ergo hoc Sacrificium in actu secundo causa vniuersalis, præsertim cum Christus voluerit eius reiterationem, & frequentiam; quare non expediebat propter primam oblationem concedere totum, quod per omnes sequentes concedendum erat; iam enim aliæ omnes essent superfluæ.

Alij indicant, huic sacrificio de Diuina promissione, seu ex opere operatio nullum effectum correspondere: hoc enim non posset nisi ex promissione colligi, quæ tamen nulla reperitur, sicut reperitur facta sacramentis. Pro hac Suarez loco citato affert Sotum, & Cordubam.

Cõmunis Theologorũ sentẽtia docet, hoc sacrificiũ habere aliquẽ effectũ determinatũ, & legestabili definitum, quem confert ex opere operato, alios item non ita determinatos, sed qui propter circumstantias variari possint: oportet igitur singulos breuiter percurrere, de quibus magis controuertitur.

Primo itaque dubitari solet, an hoc sacrificiũ conferat ex opere operato primam gratiam, & remissionem peccati mortalis: fermo autem est de sacrificio, vt sacrificium, non vt sacramentum est: de hoc enim iam egimus *supra disp.* 12. *sect.* 1. an possit aliquando sumenti conferre primam gratiam. Non defuerunt, qui dicerent, hoc sacrificium immediate conferre primam gratiam, & remissionem peccati mortalis, si ablatus sit obex per attritionem; quos referunt Suarez *sect.* 3. & Vasq. *disp.* 228. *c.* 1. pro quo afferuntur verba supra adducta Tridentini *sess.* 22. *c.* 2. vbi docet, *sacrificium istud vere propitiatorium esse, &c.* cuius rationem reddit, *quia nimirum huius oblatione placatus Dominus ingentia quoque peccata, & crimina dimittit.* Quæ verba desumpta videtur ex Alexandro primo, *epist.* 1. *c.* 4. cui consentit Iulius Papa relatus in *c. cum omne crimen,* de consecrat. *d.* 2. qui dicit, *omne crimen, atque peccatum, oblatis Deo sacrificiis, deleri.* Afferuntur etiam alia Patrum loca, qui dicunt, hoc sacrificium offerri pro expiandis peccatis; quæ videri possunt apud prædictos Auctores.

Communis, & vera sententia Theologorum omniũ negat talẽ efficaciam immediatã in hoc sacrificio: Auctores congerunt, & sequuntur Suar. & Vasq. locis citatis. Probatur primo, ex verbis eiusdẽ Tridentini supra relatis: cũ enim ibi definitum esset, hoc sacrificium esse vere propitiatorium, & per eius oblationẽ deleri peccata, statim declarat modum, quo id fiat: *Huius quippe* (inquit) *oblatione placatus Dominus gratiã, & donũ pœnitentiæ concedens, scrimina, & peccata etiã ingẽtia dimittit.* Non ergo dimittuntur, supposita sola attritione ante sacrificium, sed adueniente pœnitentia, quæ conceditur intuitu eiusdem Sacrificij. Nec obstant verba præcedentia: *per hoc*

Sacrifi

Sacrificium fieri, vt si cum vero corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti, & pœnitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. Sensus enim debet esse (vt notauit Vasq. *n.* 24.) accedentem cum attritione, postea ipsamet oblatione consequi auxilium, vt disponatur ad contritionem, & veniam suorum peccatorum.

138. *Secundo probatur.* Secundo probatur, quia si Sacrificium cum attritione delet ex opere operato culpam mortalem; ergo posset aliquis cum attritione sola nota, faciendo sibi applicari Missam, absq; vlla alia contritione accipere omnia Sacramenta, saltem præter Eucharistiam; posset item Sacramenta omnia ministrare, posset (si in Missa, quando confiteri non potest, recordetur sui peccati) cum sola attritione prosequi: nam ipsamet consecratione, & oblatione iustificaretur. Sequeretur item, quando moribundus confiteri non potest, vel propter distantiam Confessarij, vel propter impotentiam dandi signum, debere pro ipso Sacrificium offerri, vt si attritus sit, virtute sacrificij iustificetur. Quæ omnia clare sunt contra omnium fidelium sensum.

139. *Tertio arguitur.* Tertio arguitur, quia si Sacrificium haberet eam efficaciam in iis, pro quibus offertur, posset Sacerdos offerre vnam Missam pro omnibus, qui sunt in peccato mortali cum attritione, & tunc iustificarentur. Si enim ea efficacia arguitur ex eo, quod hoc Sacrificium offeratur pro peccatis, hinc argueretur, posse per vnã Missam iustificari omnes peccatores; quia pro eorum omnium peccatis offerri potest, & de facto offertur. Quod argumentum magis vrgeri potest contra aduersarios, qui illam efficaciam ad iustificandum colligunt ex verbis illis consecrationis, *qui pro vobis effundetur*, vel *effunditur in remissionem peccatorum*; quæ non de effusione in cruce, sed de sacramentali intelligunt. Illa autem verba in cœna dicta fuerunt à Christo ad plures, nempe ad Apostolos omnes: ergo hoc Sacrificiũ ex sua institutione non alligaretur ad causandum illum effectũ in vno, vel duobus, sed extendi posset ad plures & plures; atque adeo ad omnes peccatores attritos.

Hic argumentum magis vrgeri potest contra aduersarios.

Vasquez. Obiter autem aduerte cum Vasq. *n.* 23. verba Alex. Papæ supra allegati, quæ ab aduersariis afferuntur, probantis, hoc Sacrificio crimina, & peccata deleri, ideoque in consecratione calicis dici, *qui pro vobis effundetur in remissionem peccatorum*, hæc (inquam) Alexandri verba non habere eum sensum, nec ibi probari remissionem peccatorum ex verbis consecrationis, sed potius remissionem illam peccatorum, quæ fit per hoc Sacrificium, afferri vt rationem non verborum consecrationis, sed superioris sententiæ, quod scilicet Christus nos docuit oblationem huius Sacrificij per verba illa, *Accipite*, &c. & postea subiungit rationem, *quia crimina, atque peccata oblatis hiis Domino Sacrificiis delentur.* Videatur Vasquez, qui id bene ex contextu probat.

140. *Huc vsque conuenio cũ Suarez, & alijs.* Huc vsque conuenio libenter cum Suarez, Vasq. & aliis recentioribus, qui illam efficaciã ad immediate iustificandum negant huic Sacrificio: cæterum non omnino placet, quod addunt, negari quidem non posse virtutem ad delenda pecata etiam mortalia; hanc tamen solum esse, quatenus impetrat auxilia ad pœnitentiam, vel contritionem, qua peccata proxime deleantur. Hoc, inquã, non videtur satis explicare virtutem, quã Concilia, & Patres in hoc Sacrificio agnoscunt. Aliud enim est, quod potest operari hoc Sacrificiũ, quatenus impetratoriũ est; aliud vero, quod operatur, quatenus est propitiatoriũ, seu expiatoriũ; quæ duo distinguenda maxime sunt. Nã, vt supra diximus, & probauimus ex Tridentin. *dicto c.* 1. *in fine*, debemus in hoc Sacrificio agnoscere in gradu excellenti, quæ in variis Legis veteris sacrificiis dispersa erant; quare cum in lege alia essent sacrificia ad impetrandũ, alia ad gratiarum actionem, alia ad expiandũ, & purgandum peccatum; debemus fateri, hoc Sacrificium non esse solum hostiam laudis, aut pacificam, & impetratoriam, sed etiam propitiatoriã *pro peccatis*: quo nomine fatentur Recentiores omnes Theologi, non intelligi solum pœnas, sed culpas etiã, quæ proprie dicuntur *peccata*; & ideo in Trident. *can.* 3. distincte, & seorsum positũ esse, quod hoc Sacrificium sit propitiatorium, & *pro peccatis, pœnis, & satisfactionibus offerri debere.* Non debemus ergo confundere virtutem, quam habet ad expiandum, & purgandum à peccatis, cum virtute ad mere impetrandum: iam enim hoc Sacrificium non aliter haberet virtutẽ ad expiandum, quã in ordine ad alias necessitates, aut dona spiritualia; quia sicut possumus petere alia dona, possumus petere auxilia ad contritionẽm habendam de peccatis.

141. *Terminus impetrationis est diuersus à termino satisfactionis.* Vt hoc igitur clarius intelligatur, aduertẽdum est, virtutem illam ad impetrandum habere terminum formaliter diuersum ab eo, quem habet virtus ad satisfaciendum, vel expiandũ: nam illa prior tradit ad mouendã liberalitatem Dei, à qua impetrat bona; hæc vero posterior tendit ad clementiã, seu ad placandum Deum, ne irascatur, indignetur, & inferat malum. Aliud itaq; est, mouere Deum, vt concedat bona; aliud vero placare illũ, ne inferat mala: prius pertinet ad sacrificium, vt est impetratorium; secundum ad idem, vt est propitiatorium, seu expiatoriũ. Vnde Patres Concilij Trident. *dicto c.* 2. dum de Sacrificio hoc, vt propitiatorio loquerentur, notanter dixerunt: *Huius quippe oblatione placatus Dominus, gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata dimittit.* Placatur enim Deus sacrificio non vt impetratorio, sed vt propitiatorio; prout sic enim tendit ad placandum. Fatemur ergo, Deum concedentem, auxilium ad contritionem, moueri etiam à Sacrificio, vt impetratorium est: dicimus tamen, aliquem effectum interuenire ibi, qui correspõdeat eidem Sacrificio, vt propitiatoriũ est: propter peccata enim Deus iustam indignationem, & auersionẽ retinens, meritò negabat auxilia illa saltem vberiora ad contritionem; oblato tamen Sacrificio placatur, & deposita per clementiã indignatione, concedit ex liberalitate auxilia, quæ implacatus negaret: vnde Sacrificium vt propitiatorium indirecte confert ad obtinenda auxilia, quatenus directe aufert indignationis obicem, qui obstabat, ne concederentur. Non ergo confert ad delenda peccata impetrando solum, sed propitiando, & placando, qui est proprius effectus sacrificij, vt propitiatorium est.

142. *Infertur quid respondendum sit ad dubium. Vasquez.* Hinc infero primo, quid dicendũ sit ad aliud dubium, an hic effectus delendi peccata mortalia sit infallibilis. P. Vasquez *n.* 21. non solum collationem auxilij efficacis, sed neque etiã auxilij ad contritionem dicit esse effectum infallibilem huius sacrificij: quia, vt impetratorium est, non habet infallibilitatem in operãdo; habet ergo virtutem ad impetrandũ non solum auxilium sufficiens, sed etiam efficax ad contritionẽ; non tamen habet permissionem infallibilẽ Dei, sicut nec ad alia dona quæ similiter potest impetrare; quod etiam docuerat Suar. *sect.* 3. *in fine.*

143. *Distinguẽdus est effectus quem habet sacrificiũ vt propitiatoriũ est ab eo quẽ* Ego iuxta supradicta distinguendum censeo: nam vel loquimur de effectu, quem habet sacrificium præcise, vt propitiatorium est, vel de eo, quem habet, vt est impetratorium; primum existimo infallibilem esse eo modo, & ea mensura, qua alligatus est ex Diuina institutione; secundum vero esse infallibilem cum iis limitationibus, & conditionibus, quas impetra

habet vt impetratorium.

impetratio habet, atque ideo posse plerumque non sequi. Prima pars probatur, quia effectus, quem hoc sacrificium, vt propitiatorium, habet in ordine ad remissionem pœnæ iuxta mensuram suæ institutionis, est semper infallibilis, si non detur obex, vt infra videbimus, & concedunt Suarez, Vasquez, & alij Theologi communiter. Cur ergo non dicemus idem de effectu in ordine ad remissionem culpæ, cum vterque procedat ab eadem virtute expiandi, & propitiandi? Confirmatur, quia sacrificia expiatoria antiqua infallibiliter conferebant suum effectum expiandi, & purgandi à maculis eo modo, quo ex sua institutione illum habebant: cum ergo hoc sacrificium in gradu excellenti illis sacrificiis, etiam vt propitiatoriis, & expiatoriis successerit, atque adeo debeat in se habere perfectiones illorum; vt dixit Trid. illo c. 2. cõsequens est, vt debeat hanc etiã virtutẽ habere ad cõferendum infallibiliter suũ effectũ.

144. *Hic effectus consequitur infallibiliter suo modo.*

Dixi tamen, hunc effectum infallibiliter consequi eo modo, & ea mensura, qua ex Diuina institutione alligatus est: non habet enim hoc sacrificium ex Diuina institutione vim certam ad afferendam semper contritionem, sed ad placandum Deum; imo nec ad placandum omnino Deum, sed aliquando omnino, aliquando solum ex parte. Nam sicut in ordine ad pœnam non habet ex Diuina institutione virtutem ad placandum omnino Deum, vt, vna Missa oblata; nullam omnino pœnam temporalem exigat, sed solum vt placetur quoad partem pœnæ, si non adsit obex: sic in ordine ad placandum pro culpa nondum remissa, non videtur concedenda virtus illimitata, vt quantacumque peccata præcesserint, statim, vna Missa oblata, placetur omnino Deus, & non neget auxilia ad contritionem propter peccata præterita: potest enim hæc virtus esse limitata, vt præcedente tanto reatu culpæ, Deus placetur vna vel duplici oblatione sacrificij; præcedenti autem maiori reatu, opus sit pluribus oblationibus: ita tamen, vt sicut vna oblatio, licet non auferat totam pœnam, auferat partem; sic vna oblatio licet non reddat omnino placatum Deum, reddat ex parte placatum. Quę partialis placatio potest explicari vel dicendo positum iam esse titulum sufficientem, vt, si offeratur adhuc iterum, aut ter sacrificium, placetur omnino Deus, vel dicendo, Deum esse ex parte placatũ, quatenus, si prius, v.g. ob iustam indignationẽm negabat auxilia intensa vt octo, & vt quatuor; postea oblato semel sacrificio neget quidem auxilia vt octo, non tamen vt quatuor, & sic de aliis beneficiis: nam licet reatus directus pœnæ non remittatur etiam ex parte, nondum remissa culpa, potest autem Deus alicuius precibus, & à fortiori intuitu sacrificij, retinendo ius ad totam pœnam exigendam, non vti iure, quod ex peccato habebat, ad negandum aliquod beneficium peccatori; qua ratione possumus congruentius explicare proprium effectum huius sacrificij, vt propitiatoriũ est, in ordine ad peccata mortalia tollenda.

145. *Quid dicendum sit quãdo Missa offertur pro multis.*

Vnde obiter infero, quando Missa offertur pro multis personis, sicut effectus remissionis pœnæ temporalis diuiditur inter omnes illas, ita vt omnes simul habeant, quod haberet vnus solus, si pro eo solo offerretur: sic hunc alium effectum in ordine ad mortalia, quem diximus cõpetere sacrificio, vt propitiatorium est, diuidi inter omnes, ita vt in ordine ad singulos minus placetur Deus, quàm si pro singulis solis oblata esset Missa; quę diuisio iuxta suprà dicta facile intelligi potest: nam licet remissio culpę non sit diuisibilis, atque ideo, si per hoc sacrificium immediatè remitteretur culpa, deberet remitti totaliter in omnibus, pro quibus offertur, vt supra dicebamus: placatio tamen Dei in ordine ad non negãda auxilia ad contritionẽ, vel pœnitentiã, diuisibilis est, cum possit Deus manere respectu singulorũ ex parte maiori, vel minori placatus, vel implacat' iuxta duplicẽ cõsiderationem assignatã numero præcedenti.

Addo denique, hunc ipsum effectum placandi Deum, quem diximus Sacrificio huic, vt propitiatorio, infallibiliter competere, probabile tamen mihi esse, posse impediri per obicem: nam sicut effectus remissionis pœnę, licet certus sit, impeditur per obicem, nimirum si culpa non sit remissa; sic hic alius effectus placationis Dei supra explicatus potest habere obicem, v.gr. si homo pro quo Missa offertur, habeat actualem affectum ad ipsum peccatum, vel etiam fortasse, si non habeat dolorẽ de illo. Sic enim Patres Trid. *illo c. 2.* declarantes hũc effectum, apposuerunt ex parte subiecti conditionem illam doloris de peccato, dicentes: *sacrificium istud vere propitiatoriũ esse, per ipsumque fieri, vt si cũ vero corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti ac pœnitentes ad Deũ accedamus, misericordiam consequamur, & gratiã inueniamus in auxilio opportuno. Huius quippe oblatione placatus Dominus gratiam, & donũ pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata etiam ingentia dimittit.* In quibus verbis cõtineri videtur modus, quo diximus, Sacrificiũ hoc vt propitiatoriũ concurrere ad hunc effectum; & simul dispositio requisita ad illum, quod scilicet præcedat dolor aliquis de peccato. Frustra enim videtur velle Deum placare, qui adhuc effectu obstinatus adhæret peccato, vel de eo non dolet.

Concludimus ergo ex dictis, hunc effectum, quod attinet ad placandum Deum modo explicato, esse infallibilem, saltem quoad partialem placationem, nisi adsit obex: quoad remissionem vero ipsius peccati cum effectu habẽdam, non semper poni; primo, quia licet Deus virtute Sacrificij placetur, vt non neget vberiora auxilia ad contritionem, propter indignationem ex peccato, potest tamen ea negare propter alias rationes suæ Diuinæ prouidentiæ; vel etiam quia subiectum de se non est physice capax, vt si non sit iam sui compos, vel non attendat, nec consideret ea motiua, sed sit omnino distractus ad alia: & licet hoc sacrificium vt impetratorium possit impetrare eiusmodi auxilia, hoc tamen sæpe impediturq; quia impetratio semper inuoluit conditiones multas, quæ faciunt effectum non esse infallibilem, vt dicemus. Denique licet dentur auxilia vberiora, illa tamen ex libertate ipsius hominis possunt non habere effectum, & reddi inefficacia; atque ideo non sequitur remissio peccati.

Dices: hoc Sacrificium non solum offertur pro auxilio sufficienti, sed etiam pro efficaci, scilicet vt Deus conuertat cum effectu peccatores, ergo habet valorem ad obtinendum auxilium efficax. Resp. per modum impetrationis habere quidem valorem ad illud obtinendum, sicut & alia beneficia, & dona Dei, hoc tamen non affert infallibilitatem, quia licut orationis impetratio impeditur ex multis capitibus, præsertim quando iuxta ordinem rectæ gubernationis non expedit id concedi: sic & impetratio huius Sacrificij. Et certe non expediebat, impetrationem auxilij efficacis esse infallibilem, quia iam donum ipsum perseuerantiæ haberetur ex lege Dei infallibili, oblato hoc sacrificio; vnde magna securitas, & libertas peccandi daretur hominibus scientibus, postea habituros se infallibiliter, medio hoc Sacrificio, auxilium efficax ad iustificationem, & donum perseuerantiæ per alia auxilia efficacia. Sicut ergo noluit Deus, auxilium efficax, vel perseuerantiæ donum alligare alicui Sacramento, tanquam effectum certum, sed relinquere nos cum timore, & dubio, ad maiorem cautelam; sic noluit illud

obligare

obligare tanquam effectum certum huic Sacrificio licet aliquando per Sacrificium possimus illud cum effectu impetrare.

149. Obiicit iterum.

Dices iterum; effectus huius Sacrificij, vt propitiatorij, infallibilis est, vt diximus: sed hoc Sacrificium vt propitiatorium confert ad habendum auxilium efficax; placat enim Deum, ne neget auxilium efficax, quod merito negaret indignatus, & implacatus; ergo etiam effectus erit infallibilis, saltem non existente obice. Respondeo, esse quidem infallibilem eum effectum; eo tamen modo, quo correspondet Sacrificio vt propitiatorio, habet enim Sacrificium virtutem certam ad placandum Deum totaliter, vel partialiter modo supra explicato, ne propter peccatum præteritum neget auxilium efficax ad conuersionem. Cæterum, posita ista placatione, non sequitur certo collatio auxilij efficacis: quia sicut ipsis iustis Deus non semper cõfert auxilia efficacia ad seruanda præcepta: sic peccatori continget, sæpe non dari auxilia efficacia ad conuersionem, licet id non proueniat ex indignatione Dei propter peccata præterita; confert tamen multum Sacrificij oblatio ad auxilium efficax; tum quia per impetrationem potest illud directe, & positiue obtinere; tum quia indirecte cõducit placando Deum, ne saltem propter indignationem retardetur à procurando homini auxilium efficax ad conuersionem.

Respondetur.

150. Ex dictis facile resoluuntur dubia. Primum dubium soluitur.

Ex dictis facile iam resoluemus dubia, quæ fieri solent circa alios effectus. Secundo ergo dubitari solet, an hoc Sacrificium conferat ex opere operato augmentum gratiæ, non solum vt Sacramẽtum, sed etiam vt Sacrificium. Affirmant aliqui apud Suarez *sect.* 4. & Vasquez *cap.* 3. Communis tamen, & vera sententia negat, quam tenent prædicti Auctores, & alij omnes Recentiores; tum quia absque fundamento promissionis Diuinæ talem effectum daremus Sacrificio: tum etiam, quia si eum effectum haberet, possemus vtiliter Sacrificium offerre pro augmento gratiæ paruulorum, præsertim quando sunt in mortis periculo, vt eo pacto haberet maiorem gloriam in cœlo; quod tamen est contra sensum, & praxim fidelium. An vero possit hoc Sacrificium impetrare auxilium ad actus bonos, quibus gratia augeatur? certum est, posse; & ad eum finem sæpe offertur; ille tamen effectus erit certus, vel incertus, sicut de aliis effectibus, qui impetrari possũt diximus & iterũ dicemus.

151. Tertium dubium.

Tertio dubitatur, an saltem per accidens possit hoc Sacrificium aliquando conferre primam gratiam, sicut solent de Sacramento Eucharistiæ, & aliis concedi. Respondetur negatiue; quod cum aliis docent Suarez, & Vasquez locis citatis: & quidem in nostra sẽtentia negante id Sacramentis, necesse est idem dicere de Sacrificio: sed licet de Sacramentis concederetur, non esset de Sacrificio concedendum, vt notant prædicti Auctores, quia non potest dare primam gratiam per accidens id, quod per se non potest dare vllum gradum gratiæ, provt de Sacrificio diximus non posse.

152. Quartum dubium. Suarez. Vasquez.

Quarto dubitatur, an virtute huius Sacrificij possit immediate haberi remissio peccatorum venialium. Certum est, conferre ad remissionem venialium, eo saltem modo, quo confert ad remissionem mortalium: quod ad minus probant loca Tridentini, & Patrum. Dubium est, an conferat etiam immediate. Communis sententia negat, quam sequitur Suarez *sect.* 5. & Vasquez *dict. cap.* 3. cum aliis Recentioribus; quam ego etiam veram existimo: sed eius probatio pendet ex quæstione illa, an de facto remittatur in hac vita culpa venialis absque infusione gratiæ: in qua partem negantem, quæ communis est, probare, pertinet ad tractatum de Pœnitentia, vbi (Deo dante) id ex professo probabimus.

P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

Quomodo causet effectum remissionis pœnæ,

153. *Quinto dubitatur de remissione pœnæ temporalis* Suar. Vasq. *Affirmans cõmunis & vera sententia.*

Quinto dubitatur de remissione pœnæ tẽporalis debitæ propter culpas remissas an sit affectus immediatus huius Sacrificij. Affirmat cõmunis sentẽtia Theolog. quos referunt, & sequuntur Suar. *sect.* 6. & Vasq. *c.* 4. qui probat ex Trid. illa *sess.* 22. *c.* 2. in illis verbis: *Quare non solum pro fidelium viuorũ peccatis, pœnis, satisfactionibus, sed & pro defunctis in Christo nondum ad plenum purgatis rite iuxta Apostolorum traditionem offertur.* Quod habetur etiam *can.* 3. Sed melius fortasse probatur ex *sess.* 25. decreto de Purgatorio in principio, vbi definitur, *Purgatorium esse, animasq; ibi detentas, fidelium suffragiis, potissimum vero acceptabili Altaris sacrificio iuuari.* Ex quibus verbis constat à fortiori, non certius iuuari animas defunctorum per eleemosynas, & alia viuorum suffragia, quam per Missæ Sacrificium non enim iuuarentur *potissimum* hoc Sacrificio, si certius aliis viis iuuarentur. Certum est autem apud omnes, animas non solum iuuari viuorum suffragiis per modum impetrationis, & mediate, sed immediate etiam, quatenus satisfactio operi correspondens illis applicatur, sicut & satisfactiones Sanctorum, quæ sunt in Ecclesiæ thesauro, applicantur per Indulgentias: de hac enim mutua satisfactionis communicatione inter iustos loquitur Cathechismus Romanus titulo *de sacramento Pœnitentiæ, num.* 61. dum dicit: *Qui Diuina gratia præditi sunt, alterius nomine possunt, quod Deo debetur, persoluere.* Et subdit: *Nec de hoc cuiquam fidelium dubitandi locus relictus est.* Certum ergo à fortiori erit, sacrificium Missæ prodesse per modum solutionis immediatæ, & non solum per modum impetrationis, qui modus non esset æquè vtilis, cum nõ esset æquè certus.

Catechis. Rom.

154. *Hic effectus nisi obstet ob ex est infallibilis.*

Hinc infertur, effectum hunc, si non adsit obex in eo, pro quo offertur, esse infallibilem, quod docent Theologi communiter, quos refert Vasq. *n.* 29. qui id probat ex illis verbis Trid. *sess.* 22. *c.* 1. quibus dicitur hoc sacrificium institutum esse, vt per illud sacrificij cruenti *salutaris virtus in remissionem eorũ quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur*, & *c.* 2. *Oblationis cruentæ fructus per hanc vberrime percipiuntur.* Vnde *num.* 31. dicit, negari iam nulla ratione posse, hunc effectum infallibilem esse respectu viuorum, pro quibus offertur; ex hoc autem sequi manifeste, idem esse respectu defunctorum, cum ad vtrosque æque se extendat potestas Christi, qui hoc sacrificium instituit.

155. *Additur ratio ex ipsa institutione sacrificij.*

Addere possumus rationem à priori ex ipsa institutione sacrificij; quod, vt sæpe diximus, institutum est, vt succederet sacrificiis omnibus legis antiquæ, in quibus aliqua erant propitiatoria pro peccatis, & quæ effectũ suũ purgandi immediate, & infallibiliter operabantur, expiando sordibus illis, & immunditia legali, quæcũq; illa esset: debuit ergo hoc sacrificiũ iuxta doctrinam Trid. *illo c.* 1. *in fine*, habere hanc perfectionem, & virtutem purgandi etiam independenter ab impetratione, & omnino certo, vt illa vetera sacrificia faciebant. Rursus hoc sacrificium ex sua institutione habet quod debeat semper offerri à Christo, vel immediate, vt in cœna; vel mediate per ministros eius nomine offerentes. Debuit ergo, provt est à Christo offerente, habere virtutem satisfaciendi immediate, & soluendi: alioquin vtilius esset ad satisfactionem nobis sacrificium oblatum ab homine puro iusto; quod quidem

nobis applicatum afferet immediate,& infallibiliter satisfactionem pro parte pœnæ temporalis,sicut alia opera satisfactoria.Fatendum ergo est obligationem à Christo factam & nobis applicatam, habere etiam,provt à Christo est, hanc virtutem auferendi partem pœnæ.Quia vero nō potuit hoc habere ex eo,quod modo Christus satisfaciat,cum Christus non sit iā in statu satisfaciendi; oportuit, hoc esse p opter alligationem satisfactionis præteritæ,quæ quoad paitē saltē determinatā ex Christi institutione annexa sit oblationi præsēti,vt nō minus offerat Christus nunc sacrificium propitiatorium,quam in cœna,quando vere satisfaciebat per illam oblationem.Porro si habet hæc oblatio Christi annexam satisfactionem præteritam,quoad partem,necesse est,quod eius effectum conferat immediate,& infal ibiliter; quia debet illum conferre ad modum,quo eum conferrent sacrificia hominibus iustis oblata,& quo cōferret oblatio, qua ipse Christus viator immediate offerret; in quibus casibus effectus immediate,& infallibiliter conferretur,si non esset obex in subiecto,pro quo offertur.

156. *Instabis.* Dices;sicut hoc sacrificium provt est à Christo, est propitiatorium,& satisfactorium,sic etiam provt à Christo est impetratorium:ergo sicut provt à Christo,habet infallibiliter suum effectum satisfactionis,sic etiam provt est à Christo debet habere infallibiliter effectum impetrationis.Respondeo negando consequentiam.Ratio differentiæ est duplex:prima est quia sacrificia legis veteris, quibus hoc sacrificium in gradu excellenti successit,habebant quidem infallibiliter expiationem,seu purgationem à reatu saltem legali,non tamen habebant impetrationem infallibilem: hoc ergo sacrificium debuit habere satisfactionē & expiationē infallibilē in genere superiori,debuit etiā habere maiorē multo virtutē ad impetrādū,nō tamē infallibilē.Similiter sactificiū oblatum ab homine iusto habet de se virtutē ad satisfactionem infallibiliter conferendā, vel offerenti,vel illi,cui offerens applicat suam satisfactionem;non tamen habet infallibilem impetrationem;sic ergo sacrificium oblatum à Christo debuit habere infallibilem virtutem ad satisfaciēdum;maximam etiam,sed non infallibilem ad impetrandum.Secunda ratio differentiæ est quod certitudo satisfactionis nullum offerat inconueniēs, qualia afferret multa,& magna, certitudo impetrationis: multa enim peterent homines nescientes quid petant,& quæ absq; inconuenienti cōcedi nō possent.Credibile tamē est quod cū debitis limitationib.& circūstantiis habeat certā vim hoc sacrificiū ad impetradū:quia tamē illæ cōditiones sæpius desūt,idcirco nō obtinetur, quod petitur:sæpe tamē Deus dat loco illius aliquid vtilius ipsi petēti.

157 *Infertur quid sit dicēdum de bonis tēporalibus. Vasquez.* Hinc obiter etiam infertur quid dicendum sit de virtute huius Sacrificij in ordine ad bona temporalia;ad quæ certum est conferre hoc Sacrificiū,vt patet ex ritu,quo offertur,postulādo hæc bona tēporalia,sanitatē,pluuiā,serenitatē,&c.valet ergo ad hæc impetranda. P. Vasq *d disp.228.in fine*,notat, hæc bona solū quatenus cōducūt ad bona spiritualia.posse hoc Sacrificio obtineri quia Christus pro rebus temporalibus sine respectu ad spiritualia mortuus nō est Hoc tamē in tractatu de Gratia examinandu est vbi videbimus,licet Christus pro salute spirituali nostra solum mortuus sit; pertinere tamē ad eius dignitatem,vt bona etiam tēporalia, dare,& obtinere possit hominibus, quibus ij facile allicientur ad eius cultum, & reuerentiam. Quare licet is,qui petit bonū tēporale à Christo, vel per Christū,id nō referat ad salutem animæ, potest per Christum obtineri;cum illud beneficium de se sit vtile,vt homines ad Christum alliciantur.

Dubitatur sexto,vtrum remissio pœnæ temporalis obtineatur per hoc sacrificium,non solum vt propitiatorium est,& ex lege certa,modo explicato;sed etiam vt est impetratorium: an sicut possumus petere alia beneficia à Deo,sic possumus petere &impetrare hoc sacrificio remissionem pœnæ temporalis,non solum impetrando auxilia ad bene operandum,& satisfaciendum pro pœna de condigno,sed etiam vt absque satisfactione nostra cōceatur nobis,vel aliis,etiam defunctis,remissio pœnæ.Hoc dubiū tractat late Suar.*sect.6.*&allegatis vtrinq;rationibus dicit;posse pie sustineri partē affirmātē.quam ego etiā veram existimo. Sed quæstio est cōmunis sacrificio & aliis orationibus;an viatoreat,vel etiam beati possint impetrare pro aliis remissionem immediatam pœnæ,absq; eo,quod ponatur noua satisfactio: quod ex professo tractandū est,& probandum in tractatu de pœnitentia.

Dubitatur septimo;an hi alij affectus præter remissionem pœnæ qui non dantur infallibiliter ex lege certa,dicendi sint ex opere operato competere huic Sacrificio.Negat Suar,*sect.2.* quia effectus, qui certo,& infallibiliter consequitur,exigit propriam dispositionem,& legem factam:alij autem effectus nō infallibiles non exigunt talem legem,sed procedunt ex ipsa natura talis Sacrificij.Secluſa enim omni lege,& promissione,Sacrificium ipsum propter suam dignitatem habet virtutem ad impetrandū,vt constat.P.Vasq.*disp.229.c.2.*dicit,omnes illos effectus esse ex opere operato, quia omnia illa,quæ nō pendent ex bonitate,vel malitia ministri,vel offerentis, dicuntur procedere ex ipso opere, & per consequens non ex opere operantis, sed ex opere operato.

Hæc est quæst. mere de nomine,in qua iuxta ea, quę diximus suprà *disp.4.de Sacram.in genere sect.1.* breuiter dicendum videtur,conferri aliquid ex opere operato importare duo in cōmuni modo loquendi:scilicet,quod opus ipsum de se afferat illum fructum absque intuitu meriti,aut dignitatis ipsius operantis,vt dicebat P.Vasq.& rursus quod ita illum fructum afferat secum opus ipsum,vt, posito opere,ponatur & fructus absque vllo periculo frustationis:hoc enim videtur significare voces illæ,*ex opere operato*,nam si applicatio Reliquiæ alicuius Sancti afferat sanitatem vni, vel alteri ægroto ex centum,qui sibi eam applicant, non dicetur,quod illa reliquia est medium ad sanitatem conferendam ex opere operato nisi minus proprie, & lato modo,vt solum significat,id fieri absq; intuitu dignitatis ex parte illius qui applicat,vel cui applicatur.Addo tamen,cum dictum sit,collationem auxilii ad pœnitentiam, & contritionem de peccatis esse effectum huius Sacrificii,& quidem infallibilem,in certis tamen circumstantiis,& cum tali limitatione,potuit etiam dici eodem modo esse effectum ex opere operato; quod etiam de aliis effectibus dici posset, si ex lege Dei dentur saltem cum talibus,& talibus circumstantiis.

Restat breue dubium,vtrum Sacrificium,quod Christus per seipsum immediate obtulit in cœna habuerit eādē virtutē,& eosdē effectus,quos habet nunc,quando per ministros offertur. Nā Cano *lib. 12.de locis Theolog.c.13.in solut.4. argumenti* dicit, probabiliter posse negari, fuisse illud Sacrificium propitiatorium,& alii referūt, fuisse de hoc disputātū in Concilio Tridentino.& nihil fuisse definitū. Ratio vero dubitandi fortasse fuit,quia satisfactio, quæ annexa est de facto huic Sacrificio, oritur ex

Christi

Christi passione: quare quando nondum erat posita illa satisfactio, non videtur fuisse valor ad extinguendum debitum pœnæ, sicut est modo.

162. *Cano ipse affirmat fuisse vere propitiatorium.* Cæterum ipse Cano paulo inferius affirmat, fuisse vere propitiatorium, quod etiam supponũt alij Theologi. Suarez *disp. 74. sect. 2. §. Rationes, quas, & disp. 76. sect. 1. col. 1.* & alij Recentiores, & merito, quia ex statu viatoris, quem Christus habebat, non solum non impediebatur, sed potius certo modo facilior reddebatur valor ad satisfaciendum: tũc enim vere poterat Christus satisfacere per oblationem: nunc autem non potest satisfacere, sed applicare satisfactionem præteritam; quare tunc & poterat habere valorem ex ipsa satisfactione tunc exhibita, atque etiã ex satisfactione in cruce postea exhibenda, quam poterat Christus tunc offerre, & applicare, vt in virtute illius daretur tunc effectus aliquis, sicut antiquis Patribus collata fuerat gratia, & remissio peccati propter eius merita, & satisfactiones postea exhibendas.

SECTIO X.

De iis, quibus prouenire possunt effectus huius Sacrificij, quatenus pro ipsis offertur.

163. *Dupliciter potest aliquis participare fructũ huius sacrificij.* DVpliciter potest aliquis participare fructum huius Sacrificij; primo, quãdo pro ipso offertur; secundo, quãdo ipse offert. Rursus ij, pro quibus offertur, aliquando possunt participare effectũ per modum impetrationis: aliquando vero effectũ satisfactionis pro pœna temporali, quem diximus prouenire infallibiliter ex opere operato ab hoc Sacrificio illi, cui applicatur.

Circa primum fructũ huius sacrificij quem alijs offerendo ipse prouenit. Incipiendo ergo ab hoc vltimo, certum est in primis posse fructum huius Sacrificij aliis quam ipsi offerenti prouenire: quod constat ex natura Sacrificij, quod vt constat ex Paulo *ad Hebr. 5.* non solum pro offerente, sed & pro aliis offertur, constat etiã ex ipsa ordinatione Sacerdotis, in qua datur ei potestas offerendi pro viuis, & defunctis. Cæterum aliquæ exiguntur conditiones, vt hodie effectus obtineatur. Primo dubitatur, an necesse sit illum, pro quo offertur, esse baptizatum. Nõ enim desunt, qui velint id non requiri, vt catechumeno in gratia existenti prosit etiam effectus satisfactionis ex opere operato, si pro ipso offeratur; vnde si defunctus sit, iuuari poterit Missæ Sacrificio non minus, quam alij defuncti baptizati.

164. *Quidam volunt nullum fructum Sacrificij posse catechumenis applicari.* Alij è contra volunt, nullum prorsus fructum Sacrificij posse catechumenis applicari, scilicet nec satisfactionem, quæ prouenit ex opere operato, nec etiam impetrationem, quam habet Sacrificium independenter à dignitate offerentis. Ita Vasquez *disp. 227 c. 3. & 4.* Alij denique negant de fructu satisfactionis ex opere operato; concedunt tamen de toto effectu, quem causat per modum impetrationis. Ita Suar. cum aliis multis *disp. 87 sect. 2. & disp. 79. sect. 10.* quæ sententia etiã mihi verior videtur.

165. *Loquendo de impetratione non est dubium quin possit Catechumenis.* Et in primis loquendo de impetratione, quatenus prouenit ab ipso Sacerdote, vel aliis, qui cum ipso offerunt; non videtur dubium, quin possit iis Catechumenis prodesse: & hoc fatetur ipse Vasquez *n. 33.* dicens, fructum huius Sacrificij ex opere operantis non minus posse offerri pro catechumenis, quam alia bona, & pia opera, ieiunia, orationes, eleemosynas, &c. Difficultas sola est de fructu impetrationis, quem Vasquez appellat ex opere operato, an ad illum fructum communicandum possit pro iis offerri.

166. Rursus quod fructus satisfactionis ex opere operato non communicetur eiusmodi personis, concors est Theologorum sententia: & videtur ad minus id colligi ex locis, quæ afferemus pro sententia eiusdem Vasquez. Ratio autem est, quia Baptismus est ianua ad Sacramenta, eorumque fructum participandum; & quamuis fructus redemptionis, & passionis Christi, quæ per hoc sacrificium repræsentatur, extendatur ad omnes etiam non baptizatos, prout ab ipso Christo immediate procedit: prout tamen per Ecclesiam, & eius ministros applicatur, solum communicatur iis, qui sunt visibilis Ecclesiæ membra per Baptismum; ad eos enim pascendos data est potestas Ecclesiæ. Cum ergo vnum ex mediis, quibus Ecclesia quasi pascit fideles, & applicat eis fructum illum, sit hoc Sacrificiũ; consequens est, vt sicut iis, qui sunt extra Ecclesiam, non potest applicare alia media, nec indulgentias, & alia eiusmodi, sic nec possit fructum huius Sacrificij immediate applicare.

Fructus satisfactionis ex opere operato non communicatur his personis.

Ratio est quia baptismus est ianua ad Sacramenta.

167. *Obiicitur primo.* Obijcitur primo, quia hoc Sacrificium offertur ab omnibus fidelibus etiã non baptizatis; ergo omnes possunt recipere eius fructũ. Antecedens videtur colligi ex illis verbis Missæ: *Hanc igitur oblationẽ seruitutis nostræ, sed & cunctæ familiæ tuæ*, &c. Catechumeni enim fideles pertinent ad Dei familiam; ergo illa oblatio est etiã illorum. Respondetur negando antecedẽs: in illis autem verbis nomine *familiæ* intelligitur familia visibilis, ad quam nõ pertinet catechumenus, sed ad inuisibilem per fidem internam, cuius signaculum externum nondum accepit. Certum autem videtur, quod ij qui non sunt Ecclesiæ visibilis membra, non possunt offerre hoc Sacrificium. Nam Sacerdos non est Sacerdos Gentilium, sed solius Ecclesiæ; ergo solius Ecclesiæ est Legatus, & nuncius ad Deũ: ergo non possunt per eum offerre, nisi qui sunt de hac Ecclesiæ reipublica, cui Christus reliquit hoc sacrificium, atque ideo sicut extra Ecclesiam non potest offerri; sic qui sũt extra Ecclesiã, non possunt illud valide offerre.

Respondeo.

168. *Instantiã.* Dices; si Catechumenus stipem daret Sacerdoti, vt Missam celebraret, vel alias cooperaretur Sacrificio, videtur, quod aliquo modo offerret. Respõdeo, offerret affectiue, atque ideo si esset in gratia, mereretur per illud bonum opus, sicut per alia pia opera; non tamen offerret effectiue, nec haberet fructum satisfactionis ex opere operato; quia illud signum non est institutum pro ipso in ratione Sacrificij; atque ideo, prout ab ipso, non significaret vt Sacrificium: posset tamen vtiliter dare stipem Sacerdoti, vt Sacerdos applicaret Missam ad impetrandum pro ipso, vt postea dicemus.

Diluitur.

169. *Instabis.* Dices iterum: Oblatio Sacrificij pertinet in omni lege ad cultum Dei; atque ideo omnes, qui pie volunt Deum, debent, vel possunt, vel per se, vel per alios offerre illud, & exercere hunc actum cultus, & religionis erga Deum. Cum ergo de facto non possit licite offerri aliud Sacrificium, abrogatis iam omnibus, quibus hoc vnicum Sacrificium successit; consequens est, vt possint saltem hoc Sacrificium offerre Catechumeni ad hoc, vt possint debitũ religionis cultũ exercere. Respõdetur, sicut abrogata sũt omnia alia sacrificia: sic etiã abrogatæ sũt omnes aliæ leges, & præcepta, est Religio Christiana quã omnes profiteri, & ingredi debet Baptismũ, & in qua satisfacere possũt debito offerẽdi verũ Sacrificiũ; licet extra Ecclesiã nõ possint illud offere.

Respondeo.

170. *Obiicitur secundo.* Obijcitur secundo; quia hoc Sacrificiũ est Sacrificium laudis, & gratiarum actionis, offertur; pro Catechumenis, scilicet pro Sãctis, qui absque reali baptismo gloriam æternam adepti sunt per martyrium, vt pro S. Emerentiana, & aliis similibus;

item pro patribus antiquis, vt constat ex Liturgia S. Chrysostomi, in qua dicitur: *Offerimus tibi rationalem hunc cultum pro in fide requiescentibus maioribus Patribus, Patriarchis, Prophetis*, &c. ergo etiam prout est propitiatorium poterit offerri pro fidelibus non baptizatis.

Respondeo. Respondetur negando consequentiam. Ratio discriminis est, quia in primo casu nullus fructus Sacrificij applicatur immediate illis Sanctis, sed nos, qui offerimus, gratias agimus nostro nomine Deo pro beneficiis collatis in illos, ex quo indirecte redundat gloria, & honor ipsis: in secundo autem casu fructus satisfactionis deberet immediate ipsi applicari, non nobis.

171. *Obiicitur tertio.* Obiicitur tertio Innocentius tertius in c. *Apostolicâ*, de Presbytero non baptizato, vbi dicit, pro illo, qui putans, se esse baptizatum, absq; Baptismo obiit, debere hostias, & preces offerri.

Respondeo. Respondetur, potuisse illa sacrificia prodesse illi animæ saltem, vt impetratoria, vt statim videbimus.

172. *Quæsitum.* Peres; cur magis possit cõmunicari fructus satisfactionis ex hoc Sacrificio defuncto baptizato, quã catechumeno: neuter enim est iam ouis, aut subditus Ecclesiæ, quæ applicat hoc Sactificium. Sicut ergo Prælatus, qui non potest pascere nisi oues; adhuc communicat fructum Sacrificij defuncto baptizato, cur non poterit illum communicare catechumeno, licet non fuerit subditus Ecclesiæ.

Satisfit: Respondeo, applicationem huius Sacrificij non esse proprie, & in rigore actionem pascẽ di: alioquin nõ posset fieri, nisi à Prælato, vel Pastore illius, cui applicatur, sed est quasi pascere minus proprie. Cæterũ hic actus potest magis exerceri circa baptizatum defunctum quam circa nõ baptizatum: quia applicare fructum defuncto, est applicare partem satisfactionis, quæ prouenit Christo prout offerẽti, seu offerre nomine Christi pro tali defũcto: Christus autem æque potest offerre pro defuncto, ac pro viuo. Quare licet Pontifex nõ possit defunctis dare Indulgentias, sicut viuis, sed solum indirectè & per modum suffragij, vt videbimus in tract. de Pœnitẽtia; quia Pontifex non est Superior defunctorum, sed viuorum: hoc tamen Sacrificium immediate, & directè applicatur pro defũcto, sicut pro viuo; quia in eo Christus, qui offert, æque potest applicare suam satisfactionem vtrique; Sacerdos vero minister solum determinat oblationem Chr isti offerẽtis principalis ad hunc, vel ad illum. Cæterum, licet Christus æque posset offerre pro defuncto nõ baptizato, & applicare illi suam satisfactionẽ; noluit tamen: quia sicut catechumeni non sunt membra Christi visibiliter, & exterius, sed interius: sic Christus influit, & communicat illis effectus interiores, illos autem effectus, qui exterius, & per visibilia signa cõferũtur, quale est hoc Sacrificiũ, confert illis, qui etiam exterius, & visibiliter sunt eius mẽbra; quibus etiam visibilis influxus conuenit.

An possit hoc Sacrificium offerri pro non baptizatis, ad impetrandum.

173. *Præcipua difficultas.* Præcipua difficultas est, an hoc Sacrificiũ, quoad vim impetrationis, quam habet nomine Christi, possit pro defuncto, vel etiam viuente non baptizato offerri.

Sententia vera multipliciter probari potest In quo affirmandum censeo contra P. Vasq. supra citatum; quod multipliciter probari potest. Primo, ex vsu Ecclesiæ, quæ consueuit in Missa pro Catechumenis orare, imo & pro Regibus, & Principibus Ethnicis, vt constat ex multis locis, quæ affert idem Vasq. *c. 2. & 3.* ad quæ omnia vno verbo respõdet, posse quidẽ in Missa pro non baptizatis orari, non tamen posse Missã pro eis offerri. Ecclesia itaq; aliquando pro eis in Missa orat, sicut & pro infidelibus: non tamen pro eis Sacrificium offert.

Primo ex vsu Ecclesiæ. Vasquez *Respondet Vasquez.* Contra hanc tamen responsionem primo arguit potest; quia Ecclesia fere numquam explicat in actu signato, se offerre pro impetranda hac, vel illa re, sed solum orat pro illa re, dum sacrificium celebrat, & hoc ipsum est in actu exercito offerre ad illã impetrandam. Secundo pro catechumenis Ecclesia non solum orat, sed offert explicite, vt constat ex libro, qui inscribitur *Ordo Romanus*, in c. cui titulus est; *Incipit ordo, vel denunciatio scrutinij ad electos*, &c. vbi in Missa, dum Catechumeni præparantur ad futurum Baptisma in oratione infra Canonem sic habetur: *Hanc igitur oblationem seruitutis nostræ, sed & cunctæ familiæ tuæ, quæsumus Domine, vt placatus accipias, quam tibi offerimus pro famulis, & famulabus tuis, quos ad æternam vitam, & beatam gratiæ donum eligere, atque vocare dignatus es.*

Ad hunc locum P. Vasq. *n. 19. & sequentib.* multas tentat solutiones. Primo dicit, non potuisse Ecclesiã intendere pro iis offerre, quos paulo ante voce Diaconi ab Ecclesia eiecerat: cur enim nollet præsentes esse, pro quibus Sacrificium offertur? Ad quæ hoc tamen nos facile respondemus, non decere, quod adsint Sacrificio ij qui illud cum Sacerdote offerre non possunt. Nam populus præsens facit vnum cum Sacerdote, & per illum offert idem Sacrificium; ij autem qui non sunt baptizati, offerre non possunt, licet pro ipsis possit offerri: ideo nõ permittuntur adesse Sactificio.

Sed quid tãdem respondet ad verba adeo expressa, Dicit, Catechumenos illos fuisse infantes, qui per alios offerebantur. Offert ergo Ecclesia tunc directe pro illis, qui infantes adducebant; & hinc indirecte potuisse etiam bonum aliquod in ipsos paruulos redũdare. Alioquin quid poterat pro paruulis petere, qui capaces non erant fructus Sacrificij, quoad satisfactionem, neque etiam quoad illuminationem, vel inspirationem internã, quæ virtute illius Sacrificij daretur.

Hæc tamen responsio aperte reiicitur ex verbis illius orationis: nam statim post verba suprapositra recitabantur nomina electorum ad baptismum, & statim prosequebatur Sacerdos: *Hos Domine, fonte Baptismatis innouãdos Spiritus tui munere ad Sacramentorum tuorũ plenitudinem poscimus præparari: tu beas, dieſque nostros in tua pace disponas*, &c. ergo in præcedentibus verbis non de parentibus, sed de ipsis paruulis sermo erat; quibus licet nec illuminationes, nec satisfactio dari deberet; poterat tamẽ protectio, & susceptio Baptismi peti; purgatio etiã & exclusio diaboli quam tot exorcismis, & orationibus Ecclesia ante Baptismum procurat. Quem sensum videtur exprimere Oratio, quæ est post Cõmunionem, his verbis. *Adesto Domine quæsumus nostræ redemptionis effectibus, vt, quos Sacramentis æternitatis instituis, eisdem protegas dignanter aptando*; vbi per Sacrificium quo redemptionis effectus confertur, petitur protectio baptizandis.

Reiicitur deinde eadem responsio ex aliis verbis eiusdem Officij, nam in alia oratione Secreta paulo inferius sic oratur: *Remedij sempiterni munera, Domine, lætates offerimus; suppliciter exorantes, vt eadem nos & digne venerari, & pro saluandis congruenter exhibere perficiat.* Vides, pro baptizandis etiam offerri munera, & Sacrificium, nec aliis verbis clarioribus, aut magis directis offert vmquam Ecclesia pro baptizatis. Vnde idem Vasq. n. 21. aliter dicit posse responderi, Ecclesiam in illis orationibus sequutam fuisse in praxi sententiã illam probabilem, quod possit offerri hoc Sacrificium pro non baptizatis

baptizaeris, quam tamen solutionem ipse nec approbat, nec reprobat. Mihi tamen satis est, Ecclesiam Romanam eum ritum offerendi seruasse, vt credam, nihil falsitatis in eo contineri. Vnde enim potuit Concilium Tridentinum colligere, Canonem Missę nullum errorem continere, nisi quia à Pontificibus institutus est, prout id probat *sess.* 22. c. 4. Adde, hanc videri fuisse mentem etiam Ecclesiæ Græcæ, vt colligi potest ex antiquissimis Liturgiis, in quibus impetratio extenditur ad Christianos, & orbem vniuersum. Sic etiam in Canone nostro offerimus pro omnibus in Christo quiescentibus; & in oblatione calicis, pro nostra, & totius mundi salute: & Innocentius III. in dicto cap. *Apostolicam*, de presbytero non baptizato, vult hostias, & preces offerri pro non baptizato. Et Ambrosius in Orat. de obitu Valentiniani Imperatoris Catechumeni, hortatur, vt pro eius anima Sacrificia offerantur. Quæ verba Innocentij & Ambrosij sine violentia intelligi nó possùt de eleemosynis solum, & aliis operibus, quę late, & impropriè Sacrificia appellantur, vt explicat Vasquez *n.* 24 Nam Ambrosius loquitur de Sacrificio sacramentali. *Date*, inquit, *manibus sancta mysteria: date sacramenta cœlestia animam piam nostris oblationibus prosequamur.* Item Innocentius III. expresse loquitur de hoc Sacrificio: nam postquam auctoritate Augustini, & Ambrosij probauit, absque Baptismo potuisse illum saluari, sic concludit: *Sopitis igitur quæstionibus Doctorum, Patrum sententias teneas, & in Ecclesia tua iuges preces, hostiasque Deo offerri iubeas pro Presbytero memorato.* Non poterat clarius Missæ sacrificium præcipi, quam præcipiendo, vt in Ecclesia hostias offerrent pro illo.

178. Neque etiam locum habet alia responsio, quam indicat esse probabilem Vasquez ibidem, quod scilicet propter dubium, quod erat de Baptismo illius, offerri posset Missa pro illo: nam ex contextu constat, nullum fuisse tale dubium, sed compertũ omnino fuisse, quod obierit omnino absque Baptismo: nec Innocentius eam rationem affert suæ decisionis, sed doctrinã Patrũ docẽtiũ, posse haberi salutẽ absque Baptismo in re suscepto. Hoc ipsũ constat ex Tertullian. *lib. ab Scapulã c.* 2. vbi dicit: *Itaque sacrificamus pro salute Imperatoris, sed Deo nostro, & ipsius.* Et Chrysostomus *hom.* 77. *in Ioan.* versus finem: *Ideo*, inquit, *inuicem salutamus, vt multi vnum efficiamur, & communes pro non initiatis preces effundamus.* Quo etiam modo loquitur *in Epist.* 1. *ad Timoth. c.* 2. *hom.* 8. *& hom* 26 & Prosper *lib.* 1. *de vocatione Gentium c.* 12. alias 4. & alij plures; quæ verba non sine violentia explicat Vasquez de nuda oratione, non de oblatione Sacrificij: nam Tertullianus, vt vidimus, de actione ipsa sacrificandi loquitur. Nec obstat, quod Tertullianus addit: *Sed quomodo præcepit Deus, pura prece.* Hoc enim dicit, non ad excludẽdum verum sacrificium, vt notauit Pamelius ibi, sed ad excludendum Sacrificium cruentum, quale apud Gentiles erat, vt constat ex verbis sequentibus: *Non enim eget Deus condiior vniuersitatis odoris aut sanguinis alicuius: hac enim dæmoniorum pabula sunt.* Nec nouum est, hoc Sacrificium *preces* appellare, eo quod verbis consecrationis fiat, non iugulatione, aut mactatione reali, vt in superioribus vidimus.

179. Ratio denique manifesta hoc ipsum ostẽdit; quia hoc Sacrificium, vt impetratorium offerri potest pro quacunque re à Deo iuste obtinenda, atque adeo non solum pro baptizatis, sed etiam pro rebus inanimatis, & pro expertibus rationis, vt pro pluuia, pro fructibus, pro pecoribus, vt constat ex vsu Ecclesię, & definitione Trid. *sess.* 22. *can.* 3. vbi dicitur, *offerri debere pro viuis & defunctis, pro peccatis pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus.* Mirum ergo

P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

esset, quod posset offerri ad impetrandum sanitatẽ boui, aut equo, non tamen ad impetrandam salutem spiritualem filio, vel amico infideli. Ratio autem à priori, qua simul dissoluuntur argumenta, contraria, hæc est, quia impetratio non respicit immediate personam, cui confertur beneficium, sed illam, quæ postulat: vnde qui petit sanitatẽ equi, nõ dicitur offerre pro equo, sed pro se, vt impetret sibi immediate illud beneficium. Cum ergo non sit minus beneficium offerentis salus spiritualis filij, vel amici, quam sanitas equi, poterit etiam offerre ad illam impetrandam. Quamuis ergo immediate nõ posset offerri pro non baptizatis, quia ipsi capaces nõ sunt fructus huius Sacrificij; poterit offerri pro baptizato, qui postulat tamquã beneficium proprium illud quod non baptizato confertur.

Ratio à priorẽ qua dissoluuntur argumenta.

180. Hinc iam facile dissoluuntur, quæ pro sua sentẽtia late cõgerit P. Vasquez. Primo ergo affert verba Conc. Brachar. 1. *c.* 35 quibus dicitur: *Placuit, vt catechumenis sine redemptione Baptismi defunctis simili modo, neque oblationis sanctæ commemoratio, neque psallendi impendatur officium.* Sed mirum est, quod hoc testimonio quasi irrefragabili vratur, quod quidem non solum prohibet oblationem Sacrificij, sed etiam Psalmodiam, & alias preces publicas Ecclesiæ; cum tamen P. Vasquez etiam intra ipsam Missam dicat, potuisse pro Catechumenis orari, dũ oblatio non fieret pro ipsis. Omnes ergo respondere debemus, illam prohibitionẽ non fieri propter incapacitatem ad participandum fructum illarum orationum, aut sacrificij, sed propter alias rationes, sicut & præcedenti capite prohibetur, ne etiam offeratur oblatio, vel fiat psalmodia pro iis, qui propter sua delicta morte puniuntur, qui tamen capaces sunt proculdubio vtriusque fructus. Cum ergo statim dicat, *simili modo*, pro Catechumenis non esse offerendum, aut psallendum; intelligi debet in eodem sensu, scilicet vt alij diligentius, & serius curent Baptismum suscipere, nec se exponant periculo moriendi absque Baptismo. Sicut & ipse Vasquez fatetur *n.* 28. olim vsum fuisse orandi pro infidelibus, & hæreticis publicè in Missa, postea vero id non licere, nisi in die Parasceues propter Ecclesiæ prohibitionem; potuit ergo illa prohibitio fieri ante Conc. Brachar. quod celebratum fuit circa annum 626. & ideo reprehendi ibi, qui contra Ecclesiæ prohibitionem orabant vel offerebant publicè pro Catechumenis.

Facile hinc dissoluuntur quæ pro se congerit Vasquez. Concilium Brachar.

181. Secundo affert Chrysost. *in Epist. ad Philip. serm.* 3. *in exhortatione Morali*, vbi postquam dixit, orandum esse in Ecclesia pro defunctis, dum sacrificium propositum est, addit: *Verum istud quidem de illis dicimus, qui in fide abscesserũt. Catechumenos vero neque illo solatio dignamur; sed omni huiusmodi destituti sũt auxilio, vno quodam dempto. Quonam illo? Pauperibus illorum nomine dare licet, vnde illis nonnihil refrigerij accedit.* Respondetur, ex his verbis solum probari, quod tunc in ea Ecclesia non orabatur publice in Missa pro Catechumenis defũctis, licet pro illis publice eleemosynę fieri posśũt; quia licet paulo superius eos videatur Chrysostomus numerare cũ infidelibus, dũ dicit, *Defleto infideles, defleto eos, qui nihil ab infidelibus differunt, qui sine illustratione hinc obeunt sine signaculo: isti reuera digni sunt planctibus, digni lamentationibus; quippe qui extra regias cœlestes cũ iudicio obnoxij sunt, & condemnati.* Hęc tamen per quãdam exaggerationem & ad incutiendum terrorẽ dicta videntur; nam post pauca rigorem mitigans dicit: *Defleamus istos, iubeamus eos pro viribus, procuremus eis aliquid auxilij, modici quidem; attamen iuuemus eos.* Vbi iam ostendit, aliquam posse esse spem de aliquibus eorum, & ideo posse, & debere iuuari, modo tamen debito, vt postea declarat

Explicatur locus Chrysostom.

n verbis supra adductis. Ad summum ergo Chrysostomus voluit pro Catechumenis orationes publicas in Ecclesia non fieri; quia, vt dicit Sixtus Senensis *lib. 6. Biblioth. sacræ, Annotat. 331.* tunc temporis prohibebatur ad coërcendam eorum negligentiam in recipiendo Baptismo.

182. Tertio affert Augustinum *lib. 1. de Anima, & eius origine, c. 9. tom. 7.* vbi referens errorem cuiusdam dicentis, animas infantium non baptizatorum debere Sacrificij oblatione iuuari, vt æternam vitam assequantur, subdit hæc verba: *Ecce aliud, vnde numquam exiturus est, nisi eum dixisse pœniteat. Qui enim offerat corpus Christi, nisi pro eis, qui membra sunt Christi?* Ad hoc P. Suar. cum aliis respõdet, ibi Augustinũ loqui de defunctis, quibus per mortem prodesse non potest Sacrificium illud, si nõ fuerint baptizati, quia iam sunt extra statum salutis. Sed contra vrget Vasq. *n. 14.* primo, quod August. ad probandam conclusionem particularem de paruulis defunctis assumit propositionem magis vniuersalẽ, quod scilicet nõ possit offerri sacrificiũ Christi, nisi pro mẽbris Christi; alioquin probaret idẽ per idẽ. Secundo, quod idẽ August. *c. 11.* de omnibus non baptizatis in vniuersũ id negat his verbis: *Sed etiamsi hoc isti concedatur, quod salua fide Catholica, & Ecclesiastica regula, nulla ratione conceditur, vt pro non baptizatis cuiuslibet ætatis hominibus offeratur Sacrificium corporis, & sanguinis Christi, tamquam per huiusmodi pietatem suorum ad regnum cœlorum quo perueniant, adiuuentur.* Ecce, pro nullo non baptizato offerri posse aperte docet.

August. Ad loca Augustini quem affert, respondetur.

183. Adhuc tamen August. non est contra nos: ipse enim in vtroque loco agit solum de effectu expiationis, & purgationis à peccato ex opere operato, & immediato, quem, vt diximus, non possunt ab hoc Sacrificio participare, qui baptizati non sunt. Nam ille contra quem August. ibi agit, non negabat in paruulis peccatum originale, vt Pelagiani, vt constat ex fine illius *capitis noni.* sed dicebat, posse sacrificiis ab eo purgari post mortem. Contra quem recte August. docet, non posse ad eum effectum illi prodesse, cum non sint membra Christi per Baptismum. Et in eodem sensu eandem doctrinam extendit *ibi, & c. 11.* ad adultos non baptizatos, scilicet vt à peccato purgentur, & ingrediantur cœlorum regnum, provt significant verba illa *tamquam per huiusmodi pietatem suorum, ad regnum cœlorum quo perueniant, adiuuentur*, quod verissimum est; nam effectus ille immediatus non prouenit alicui absque Baptismo. De impetratione autẽ, qua illis adhuc in hac vita existentibus aliquid possumus impetrare, nihil dixit. Adde, hunc effectum impetrationis magis dari petenti, quam illi, cui postulamus, vt dixi; atque adeo sacrificium tũc non tam offerri immediate pro illo, quam pro ipso petente, cui immediate, & directe fructus impetrationis concedi debet.

Neque est cõtra nos Augustinus.

183 Ratione denique arguit n. 17. quia hoc sacramentum in ratione sacramenti non prodest, nisi baptizatis; ergo neq; in ratione sacrificij. Addi potest, quia neq; in ratione sacrificij prodest nõ baptizatis ad effectum satisfactionis, ergo neq; quoad effectum impetrationis. Respõdetur facile ex dictis, negãdo vtrãq; cõsequẽtiam; ratio est, quia effectus sacramẽti, vel etiã effectus sacrificij, quoad satisfactionẽ, sunt effectus immediati, qui non possũt dari, nisi subiecto capaci per baptismum; at vero impetratio, vt diximus, immediate confertur offerenti, seu postulanti, qui cum sit baptizatus, est capax, indirecte vero, & per resultãtiã redũdat illud cõmodũ in bonũ alterius nõ baptizati, sicut posset redũdare in bonum animalis bruti; quare non debet attendi ad eius capacitatem, vel incapacitatem.

Arguit deinde ratione.

Respondetur facile ex dictis.

An possit offerri pro excommunicatis.

Secundo dubitari potest de excommunicatis, & præcisis ab Ecclesia, an sint capaces fructus huius sacrificij, & an possit pro eis offerri; quod pertinet magis ad materiam de Excommunicatione, vbi late id tractat vltra alios P. Suar *tom. 5. disp. 9. sect. 1. & alijs sequentibus.* Breuiter dicendum est, Ecclesiam velle, quantum potest, excommunicatum excommunicatione maiori priuare communibus suffragijs, non priuatis, quibus vnus priuatus suã satisfactionem potest offerre pro excommunicato, cui proderit, si sit in statu gratiæ: potest item pro eo orare priuata oratione. Suffragia ergo communia sit orationes, quæ offeruntur nomine Ecclesiæ, Indulgentiæ, & sacrificium, quod etiã nomine Ecclesiæ offertur. Oportet ergo distinguere in Sacerdote id, quod ipse suo nomine facit, orat, vel offert, ab eo quod facit, orat, vel offert nomine Christi, vel Ecclesiæ nõ nomine proprio potest valide & licite orare pro excõmunicato, etiã in Missa, du sola mẽte id faciat, & non per orationes, quæ Ecclesiæ nomine dicuntur: potest etiam nomine suo priuatim offerre illud sacrificiũ pro excõmunicato, sicut potest alias priuatas orationes offerre pro illo, non tamen potest nomine Ecclesiæ vel vt minister Christi; cum hoc tamen discrimine, quod si velit nomine Ecclesiæ offerre, illicite, & inualide, id faciat; quia Ecclesia non habet intentionem offerendi pro excõmunicato, sed potius contrariam: si vero offerat vt minister Christi, & eius nomine; illicite quidem id faciat & contra Ecclesiæ prohibitionem, sed tamen valide; quia quoad illam actionem non dependet ab Ecclesia, sicut nec ad valide consecrandum, aut vngendum infirmum. Potest etiam in *Memento* secreto orare pro excommunicato dum nomine priuato id faciat, quidquid aliqui dubitauerint.

Difficultas est, an possit licite Sacerdos orare nomine Ecclesiæ, vel offerre vt minister Christi pro excommunicato non vitando, seu qui nec sit notorius percussor clerici, nec nominatim denunciatus. Negant multi, Suar. *de tom. 5 disp 9 sect. 1. n. 17* Vasq; *tract. de excommunicat dub. 2. n. 3.* & supponere videtur Thom. Sanch. *lib. 7. de Matrim. disp. 9. n. 13.* & alij multi; quia Concilium Constantiense solum concessit communicationem cum aliis excõmunicatis; orare autẽ, vel offerre pro aliquo nõ est communicare cum illo; nam absque vlla communicatione possũ ego apud Prælatũ intercedere pro excommunicato denunciato. Deinde, quia Concilium non intendit fauere in aliquo ipsis excõmunicatis, ergo non intendit communicare illis suffragia Ecclesiæ; imo addunt aliqui nec potuisse id fieri, nisi ablata excõmunicatione, cuius substantia est, excludere à participatione horum suffragiorũ.

Cæterum contraria sententia semper visa mihi est satis probabilis, quam docent Nauar. *in Man. c. 27. n. 36.* Henriq. *lib. 13 cap. 11. §. 2.* Sà verbo *Excommunicatio n. 36.* Vgolinus *de Censuris tabula 2. c. 9. §. 2. ad finem.* Graffius *to 1. lib. 4. c. 2. num. 10.* qui citant Ioannem Bapt. Antonucium *Cateches. Neapolit. lib. 5. c. 14. vel 15. n. 7.* Coninck. *disput. 14. de Excommunicat. dub. 6 n. 40.* Fauet Auila *in Compendio Nauarri* verbo *Hæreticus*, & de Censuris *2. p. c. 6. disput. 9. dub. 3.* & 6. & Conarus. *in c. Almæ matris p. 1. §. 4.*

Probant aliqui quia viri pij sæpe offerunt sacrificiũ pro prouinciis hæresi infectis. Hoc tamẽ parum probat;

probat, quia illi tunc directè non orant, vel offerunt pro hæreticis sed pro conseruatione, & propagatione fidei in illis prouinciis: non est autem dubium, quod possimus indirecte offerre etiam pro paganis, & excommunicatis vitandis, quatenus eorum bonum resultat in Ecclesiæ dilatationem.

Sed hoc fatis probat.

Adhuc tamen probari potest, quia per concessionem illam Concilij Constantiensis possumus excommunicatum occultum sepelire in loco sacro, vt concedit Suarez *disp.* 12. *de Censuris sect.* 4. *n.* 5. & alij communiter: non potest autem Ecclesiastico modo sepeliri, quin preces, & orationes pro eo offerantur: ergo concessa communicatione in sepultura, concessa intelligitur facultas offerendi pro ipso Ecclesiastica suffragia.

186. *Adhuc tamen probatur ex concessione Concil. Constant.*

Secundo, quia non est dubium, quod possit eiusmodi excommunicatus non vitandus admitti cum aliis quando Missa offertur: tunc autem Sacerdos orat pro omnibus circumstantibus, tum in *Memento*, in illis verbis, *& omnium circumstantium, pro quibus tibi offerimus hoc sacrificium*, &c. tũ in aliis Missæ orationibus. Tertio non est etiam dubium, quod possimus cum eiusmodi excommunicato non vitando recitare, vel cantare etiam in choro Officium Diuinum: tunc autem nomine Ecclesiæ oramus pro illo, dum dicimus: *Misereatur tui omnipotens Deus*, &c. Similiter quando Sacerdos ei communionem daret, oraret dicens: *Corpus Domini nostri Iesu Christi custodiat animam tuam in vitam æternam*, &c. Item si ad cantandum Euangelium admitteretur, orat etiam Sacerdos pro eo, dum dicit: *Dominus sit in corde tuo, & in labiis tuis*, &c. Cum ergo illa omnia permissa nobis sint in Concilio Constantiensi, consequens est, vt & permissa sit oratio pro illo, sine qua illa omnia non fiunt. Deinde eo ipso, quod permissum sit orare cum illo, videtur permitti orare pro illo; nam per orationem communem oramus communiter pro illis, qui simul orant. Sic enim qui simul recitant Litanias, v. g. non dicunt singuli, *Ora pro me*, sed *Ora pro nobis*, *Libera nos Domine*; *Te rogamus audi nos*: in quibus verbis sicut coniungimus orationem, sic etiam petimus, quod omnes audiamur, & impetremus; ergo singuli orant pro sociis simul orantibus; ergo non potuit permitti communicatio in oratione, quin concederetur orare etiam pro illis.

190. *Ratio à priori qua soluitur contrarium fundamentum.*

Ratio denique à priori, qua simul soluitur fundamentum contrarium, desumitur ex generalitate verborum, quibus Concilium Constantiense permisit communicare cum eiusmodi excommunicatis *in quibuscumque Diuinis, vel extra*, & eos *non vitare*. Nam licet, stricte loquendo, orare pro aliquo, vel offerre pro illo, non sit loqui cum illo, est tamen communicare cum illo saltem in significatione latiori sed vere Ecclesiastica. Sic enim loquitur Innocentius tertius in cap. *A nobis* 38 de sententia Excommunicationis, vbi propositæ sibi quæstioni, an excommunicatus, cum pœnitentiæ indiciis, sed, absque absolutione mortuus habendus sit pro absoluto, & pro eo offerenda sint suffragia? respondet Pontifex, debere illum post mortem rite absolui à Censura, & tunc offerenda pro ipso suffragia. *Nec obstat*, inquit, *quod legitur: Non communicetur mortuo, cui non est communicatum & viuo; cum etsi communicatum nõ fuerit, communicandum tamen illi fuisset*, &c. In quibus verbis aperte supponit, illam oblationem pro mortuo, & orationem publicam esse quoddam genus communicationis: alioquin quorsum contra licentiam offerendi suffragia obiiceret, non licere communicare mortuis, quibus viuis communicare non licebat? Cui obiectioni non respondit, negando, illam esse communicationem, sed dicendo, quod licita erat, quia communicandum illis fuisset, si viuerent. Adde sepulturam in rigore loquendo, & stricte, non videri esse communicationem cum excommunicato; nam contrectare cadauer non est communicare cum illo, nec est prohibitum; & tamen quia illa actio sepeliendi in loco sacro videtur significare vnionem aliquam cum illo; cuius cadauer admittimus ad commune sepulchrum; Innocentius tertius in cap. *Sacris*. 12. de sepulturis, dicit, debere negari Ecclesiasticam sepulturam excommunicato non absoluto, *vt quibus non communicauimus viuis, non communicemus defunctis*; ergo nomine *communicationis*, quam Concilio Constantiense permittit cum toleratis, possumus intelligere oblationem etiam suffragiorum, quæ non minus significat vnionem nostram cum illis, quam sepultura, licet neutra sit stricta communicatio. Per quod patet ad fundamentum contrariæ sententiæ. Quod verò Concilium non intenderit fauere ipsis excommunicatis, parum refert, quia possunt tamen indirecte iuuari ex fauore nobis præstito, vt possimus absque scrupulo cum eis communicare, nec teneamur in sacris, vel profanis eos vitare; quod nobis directe Concilium indulsit.

191.

An offeratur pro solis viatoribus, & iustis.

Tertio dubitari potest, an hoc sacrificium offerri possit pro solis viatoribus. In quo certum est, offerri posse pro iis, qui sunt in Purgatorio, quibus prodest vt satisfactorium, & impetratorium: certũ etiam est, non prodesse iis, qui sunt in statu damnationis æternæ; quod late probat Vasquez *disp.* 227. *cap.* 5. Pro beatis autem non dicitur offerri, nisi improprie, vt explicui latius *disp.* 29. *de Incarnat. sect.* 2. vbi dixi, posse quidẽ offerri in gratiarũ actionem pro beneficiis in sanctos collatis; posse etiam offerri ad impetrandam gloriam, & venerationem alicuius sancti in terra: hoc tamen non sufficere, vt dicamus, offerri Missam pro tali sancto; quia hoc videtur significare imperfectionem, & indigentiã in illo, pro quo offertur, & indiget mediatore, vt impetret à Deo liberari ab aliquo periculo; aut malo, quod timet. Quando ergo apud aliquos antiquos reperitur ille modus loquendi, quod offerimus pro sanctis; explicandus est in sensu minus proprio, quod vel offerimus loco illorũ, hoc est ad reddendas gratias pro beneficiis à Deo in eos collatis, quas gratias ipsi libẽter agerẽt, vel quod offerimus, vt redundet in eorũ honorem; quem sensũ significant illa verba Missæ, *vt illis proficiat ad honorẽ, nobis autem ad salutem*, vel denique, quod illos inuocamus in oblatione sacrificij, vt ipsi pro nobis intercedant; quem etiam sensum significat Ecclesia in verbis sequentibus: *Et illi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam agimus in terris*: & eumdem sensum expressit Concilium Trident. *sess.* 22. *c.* 3.

192. *Certum est offerri posse pro dentibus in Purgatorio. Vasquez.*

Vnde obiter aduerte, in rigore loquendo, eum, qui offert in gratiarum actionem pro beneficiis in se, vel in alium à Deo collatis, non dici ex eo capite proprie offerre pro illo, in quem beneficia collata sũt, quia offerre pro aliquo, est offerre in fauorẽ, & cõmodũ illius: gratiarũ autẽ actio non tendit ex se in commodum agentis gratias, sed benefactoris

193. *Qui offert in gratiarum actionem, non offert in rigore pro illo cui beneficia sunt collata.*

tis,cui gratitudo exhibetur.Quam doctrinam bene tradidit P,Suarez *in præsenti disp.78. sect.1. in princip.*dicens,sacrificu m hoc provt est honoris & laudis,non offerri proprie pro aliis, quia solum ordinatur ad exhibendum cultum,& gratitudinem Deo,qui respectus sunt ad solum Deum;quod idē de sacrificio laudis,seu gratiarum actionis diximus in prędicto loco *de Incarnatione*.Hoc tamen impugnat P.Vasq *d.disp.127.n.2.*quia sicut actus bonus gratiarum actionis adhuc est meritorius, & impetratorius:sic potest offerri Deo ad satisfaciendum, vel impetrandum pro alio.Sic enim Christus obtulit pro nobis actus etiam illos,quibus Deo gratias agebat pro beneficiis ab eo acceptis:ergo potest idem sacrificium, quod Deo ad cultū,vel gratiarum actionem offertur,applicari etiam pro aliis ad impetrandum,vel satisfaciendum.Cæterū propter hoc non debuit reiici doctrina illa P. Suarez qui nunquam negauit,posse idem sacrificiū,quod offertur ad honotem,& gratiarum actionem,offerri etiam ad impetrandum,vel satisfaciendum pro aliquo,nec de hoc est dubium:sed loquutus est in sensu formali,quod scilicet sub ea ratione,& secūdum illam considerationem,& habitudinem, solū refertur adDeum,quem colimus, vel laudamus pro beneficiis, atque ideo secundum eam considerationem non dicitur offerri pro aliquo , licet secundum aliam possit bene offerri pro alio;tūc autem iam consideratur,vt impetratorium vel satisfactorium.

Vasq.

194. *Certum est quoad impetrationē etiā peccatoribus prodesse.*

Quarto dubitatur,an possit prodesse exsistentibus in peccato,an solis iustis Certū est,quoad impetrationem posse etiā peccatoribus prodesse,imò ad hoc offertur,vt Deus eorum misereatur , eosq; conuertat.Quoad satisfactionem vero pro debito pœnæ,quam affert ex opere operato, non prodest nisi iis,qui sunt in statu gratiæ.In quo omnes etiā conueniunt : nam licet aliqui , cum quibus sentit Nauar.dixerint,posse in statu peccati aliquem satisfacere in statu peccati mortalis pro pœna debita ex venialibus iam prius remissis quoad culpā & ideo P.Suarez *disp.79.sect.* 10. tribuat Nauarro quod idem senserit de effectu remissionis pœnæ virtute huius Sacrificij *c.19.de Orat.n.73*.Cæterū in eo loco Nauarrus loquitur de impetratione sola non de effectu satisfactionis immediatæ,quam affert ex opere operato,de hac enim præmiserat,nō prodesse eis,qui non sunt incorporati Ecclesiæ per fidē,& charitatem,nec posse applicari ei,quem non credimus esse in gratia.Subdit tamen,eum,qui est in mortali,participare fructum orationum , & earum valorem posse ei applicari , quoad effectum satisfactorium,vt posit ei tempore,quo liber erit à peccato;imo & quando ei obnoxius est,secundum opinionem,quam contra S.Thomam ipse Nauarrus cum aliis tenuit *in c.1.in principio n.45.& seq. de Pœnitentia,dist. 6* Hæc Nauarrus ibi , in quibus solum loquitur de fructu orationis,& eius valore ad satisfactionem pro pœna;qui provt oritur ab oratione,semper debet esse per modum impetrationis;vt notauit bene P,Vasquez *disp.231.c.7 n.43*.

Suarez. Nauar.

Nauarrus eo in loco loquitur de sola impetratione.

Cur requiratur status gratiæ ad illū effectum satisfactionis.

Ratio autem,quare requiratur status gratiæ ad illum effectum satisfactionis, pendet ex doctrina generali : quod scilicet,durante statu peccati,nulla pœna remittatur,siue ex opere operantis,siue ex opere operato,quæ doctrina spectat ad tractatum de Pœnitentia:quare sequenti tomo vniuersaliter probanda erit.

195. Hinc tamen oritur quintum dubium,an hic effectus satisfactionis,qui debebat prouenire ex Sacrificio,& impeditur,cōferatur postea,quando aufertur peccati obex.Nauarrus enim *c.illo 19.n.79.* affirmauit.Contrarium tamen commune est apud Theologos,Suarez dicta sect.10. §. *Tertio inquiri potest*.Vasquez *dicto c.7 n.51.* & alios ; quod videtur omnino verum;tum quia hoc sacramentum vt sacramentum non confert suum effectum postea ablato obice,vt diximus *disp.9 de Sacram.in genere,sect.6.*quia cum ex institutione sua sit iterabile etiam intra eamdem diem (secluſa Ecclesiæ prohibitione)non erat,cur caussaret post ea suum effectum;quę ratio militat eodem modo in Sacrificio, cum etiam hoc sacrificium ex sua institutione reiterari possit intra eamdem diem (secluſa Ecclesiæ prohibitione)quare non est fundamentum illius effectus postea caussandi;tum etiam , quia sequeretur , Sacerdotem per totam vitam in statu peccati sacrilege celebrantem , & offerentem pro se , si postea in articulo mortis cum attritione remissa confiteatur , acquirere totum fructum satisfactionis ex omnibus Missis sacrilegeoblatis atque adeo liberum ab omni reatu pœnæ temporalis manere ; quod ex se non apparet credibile.

De dispositione illius , pro quo offertur.

Circa hoc ipsum dubitatur sexto,an præter statum gratiæ requiratur aliqua deuotio actualis in eo pro quo offertur Sacrificium,vt possit acquirere eius fructum.Respondetur negatiue cum Suarez dicta sect.10 §.*Tria vero*.Vasq.*dicto c.7.numero* 45 .& aliis communiter:quia ille pro quo offertur non concurrit actiue , sed habet se passiue , sicut ille , pro quo aliquis iciunat , vel offert alia pia opera : non ergo requiritur eius cooperatio , sed ignorans,& nihil agens poterit illum fructum acquirere.Cæterum Suarez,licet non exigat consensum , vel acceptationem formalem ex parte eius, pro quo offertur ; videtur tamen exigere nescio quem consensum virtualem , & interpretatiuum, *qui nullī*,inquit,*deest.vnusquisque enim cupit a pœnis liberari,& libenter hoc beneficium remissionis acceptat*.Ego tamen non video,ad quid hic consensus virtualis exigatur,sed potius cōsequenter dicendū cēseo,si aliæ conditiones non desint, acquirendum esse hunc effectum,etiam si ille , pro quo offertur,positiue dissentiret,& diceret,se velle retinere totum debitum pœnæ,vt habeat occasionē agendi pœnitentiam.

196.

197. Probatur,quia nō potest aliquis,quādo baptizatur, impedire, ne Baptismus afferat remissionē pœnæ,etiamsi positiue nolit illud beneficium;si tamē vult rite baptizari:quod idem de martyre dicendū est,non posse per dissensum impedire remissionem totius pœnæ,quam affert martyrium:ergo nec poterit quis impedire remissionem pœnę:quam affert Sacrificium pro eo oblatum:tam enim prouenit ex mera satisfactione Christi applicata,& ex opere operato in hoc casu,quam in illis.Ratio autem est, quia ego non possum impedire,ne alius pro me offerat Sacrificium,cum oblatio non sit actio mea, sed solius offerentis: Sacrificium autem pro me oblatum affert secum illum effectum , sicut baptismus , vel martyrium , ergo non possum impedire effectum ad quem ego nullo modo concurro.

Confirmatur,quia non potest aliquis impedire quod

quod Sacrificium pro ipso oblatum habeat effectũ impetrationis in ordine, v.g ad sanitatem, vel quid simile, nisi forte per accidens, reddendo se magis indignum, pro quo exaudiat Deus, & acceptet Sacrificium, ergo nec poterit impedire per merum dissensum fructum satisfactionis, qui magis necessario oritur à Sacrificio, quam impetratio: ratio enim est vel maior, vel eadem quia sicut non possum impedire, quòd Deus moueatur sacrificio ad concedendum, quod petitur pro me, sic non possum impedire, quod sacrificio oblato, Deus placetur pro me.

199. Sed dubitatur vlterius septimo, an melior dispositio illius, pro quo offertur, faciat, quod fructus Sacrificij sit maior. Et quidem an melior dispositio offerentis augeat valorem Missæ, dicemus *sect. sequenti*: nunc solum agimus de illo, pro quo offertur; de quo P. Suarez dicta sect. 10. *Nihilominus*, dicit, ex inæquali eius dispositione non augeri, vel minui fructum sacrificij; quam sententiam sequitur etiã Coninch. *dub 9. n. 171. & 172.* saltem quoad effectũ remissionis pœnæ temporalis; quia hæc remissio datur per modum donationis; sicut quando vnus homo applicat alteri satisfactionem proprij ieiunij, quæ quidem non erit maior in eo, cui applicatur, pro meliori eius dispositione, sed solũ attenditur ad eum, qui applicat, ex cuius intentione determinatur quantitas applicanda.

Suarez. Coninch.

P. Vasq. *disp. 231 c. 7. n. 49.* dicit, requiri quidem intentionem Sacerdotis applicantis, ipsum tamen fructum determinari ex deuotione illius, cui applicatur, non ex quacũque deuotione, sed illa, quam erga hoc Sactificium habet, vel habuit; nã ratione huius deuotionis non consideratur, vt mere recipiens, sed vt aliquo modo concurrens, & offerens, quatenus est membrum Ecclesiæ. quæ per Sacerdotum dicitur offerre.

200. Mihi probabilius est, quod absolute crescat effectus etiam remissionis pœnæ in eo, pro quo offertur, ex meliori ipsius dispositione siue habituali, siue etiam actuali. Quæ videtur esse sententia S. Thomæ *q. 79. art. 5.* vbi de hac oblatione dicit, *quod sit satisfactoria illis, pro quibus offertur, vel etiam offerentibus secundum quantitatem deuotionis, & art. 7. ad 2.* dicit *illis tamen prodest plus, vel minus, secũdum modum deuotionis eorum.* Nec oppositum indicauit *in 4. dist. 45. quæst. 1. art. 4. quæstiunc. 1.* vbi loquitur solum de suffragiis, & satisfactione ex opere operantis, quam vnus pro alio offert.

Cuius tamẽ effectus crescat ex meliori dispositione. *S. Thom.*

201. Ratio præcipua desumitur ab exemplo sacramentorum, quæ quidem effectum suum conferunt maiorem, vel minorem, secundum mensuram dispositionis, & deuotionis illius, cui confertur: non apparet autem verisimilis ratio diuersitatis inter effectum sactamenti, & Sacrificij, cum vterque sit ex opere operato, vterque fiat per applicationem meritorum, & satisfactionis Christi, quæ inæqualiter poterunt applicari, &c.

202. Dicunt aliqui, differentiam esse inter gratiam, quę est effectus sacraméti, & remissionẽ pœnæ, quę est effectus Sacrificij; quia per gratiam homo perficitur intrinsece, & sit melior, remissio autem pœnæ est condonatio extrinseca, & ideo non requirit dispositionem positiuam in subiecto. Sed contra hoc est, primo, quod effectus remissionis pœnæ secundum se, licet non perficiat intrinsece subiectum, pendet tamen plerumque in sua quantitate à dispositione subiecti: nam qui maiorem gratiam, & sanctitatem habet, sicut per actum ieiunij, cæteris paribus, plus gratiæ meretur, quam alius, qui est minus gratus: sic per idem ieiunium magis satisfacit: ad vtrumque enim effectum attenditur dignitas personæ merentis, & satisfacientis; & ideo opera Christi habebant infinitum valorem in ratione meriti, & in ratione satisfactionis.

Obiectio aliqua. *Dispositum.*

Secundo, sacramentum Pœnitentiæ non solum confert maiorem effectũ gratiæ sanctificantis homini melius dispositio, sed etiam maiorẽ effectũ remissionis pœnæ temporalis per satisfactionem sacramentalem, vel etiam per absolutionem; quando simul cum culpa remittitur, & commutatur pœna æterna in temporalem; commutatur enim in minorem, si subiectum sit melius dispositum: ergo effectus etiam ille potest pendere à mensura dispositionis, cur ergo non pendebit, quando per Sacrificium confertur?

203. *Responsio secundo.*

Hinc sumi potest ratio à priori; quia sicut sacramenta taliter applicant merita Christi ad effectum gratiæ, vt quasi substituantur pro merito proprio ipsius hominis, vt sicut homo per propriam contritionem iustificaretur, & acciperet plus, vel minus gratiæ secundum mensuram contritionis; sic per sacramentum, quasi per meritum proprium, accipiat gratiam iuxta mensuram propriæ deuotionis: ita similiter ad satisfactionem applicant satisfactionem Christi, quæ substituatur loco satisfactionis propriæ, quare sicut hæc causaret plus, vel minus remissionis pœnæ iuxta mensuram deuotionis, & dispositionis: sic sacramentum causet eumdem effectum inæqualiter. Cum ergo Sacrificium applicet etiam satisfactionem Christi, & faciat illam nobis quasi propriam satisfactionem, debet sequi eandem mensuram & inæqualitatem in causando, quam haberet propria satisfactio.

Hinc sumitur ratio à priori.

204. Obiicit primo Suarez, quia hic effectus totus pendet ex intentione applicantis Sacerdotis; ergo tantus est, quantum vult Sacerdos, & non pendet ex dispositione alterius, cui applicatur: ille enim solum se habet, vt is, cui donatur remissio pœnæ: donatio autem mensuratur solum ex volũtate donantis. Respondeo, etiam in sacramento, Pœnitentiæ Sacerdos condonat pœnam per satisfactionem, quam imponit; & tamen cõdonatio illa mensuratur non solum ex intentione Sacerdotis condonantis, sed etiam ex dispositione suscipientis. Sic ergo fieri poterit in Sacrificio, in vtroque enim casu Sacerdos solum applicat causam, scilicet sacramentum vel Sacrificium: quod ex se postea operatur effectum iuxta suam institutionem. Vnde non se habet Sacerdos, sicut Papa cõcedens Indulgentiam: hic enim non solum applicat causam, sed determinat effectum, dum concedit remissionem tantæ, vel tantæ pœnæ: at vero Sacerdos non ita determinat effectum sed solum applicat causam ad totum effectum, quem ex sua institutione potest operari.

Obiicit primò Suarez. *Respondeo.*

205. Vnde colligi etiam potest ratio differentiæ inter Sacrificium, & satisfactionem propriam, quam aliquis alteri applicat: hæc enim non habet maiorem effectum pro meliori dispositione eius, cui applicatur; quia totum suum valorem accipit à dignitate, & honestate operantis, & operis; quæ cum sit finita, non potest dare maiorem, & maiorem effectum sine termino: aliunde vero ille, cui datur satisfactio, non potest influere valorem, cum nullum habeat influxum in illud opus. At vero in sacrificio valor licet provt consideratur prouenire à Sacerdote offerente, sit finitus, & ideo hic, etiamsi applicetur, alteri nõ possit crescere ex meliori eius dispositione; si tamen consideretur, provt respõdet

Discrimen inter Sacrificii & satisfactionem propriam.

Christo

Christo offerẽti,& applicãti sua merita, & satisfactiones,non habet hanc limitationẽ,sed potuit applicari à Christo ad maiorem,& maiorem effectũ. Quãuis ergo noluerit communicare efficaciã infinitã,congruũ tamẽ fuit,vt sicut in Sacramẽtis applicuit merita infinita ad effectũ finitũ, determinándum tamen iuxta dispositionem suscipientis;sic in Sacrificio applicaret satisfactionem ad effectũ quidẽ finitum,determinandum tamen iuxta dispositionẽ illius,cui confertur.

206. *Obiicitur secundo.* Secundo obiicitur,quia Sacerdos ita potest pro sua libertate applicare effectum oblationis, vt possit illum diuidere inter duos per æquales partes,& tũc singuli habebunt æqualem effectum,licet vnus sit sanctior alio,& magis deuotus:ergo non pendet ex dispositione suscipientis,sed ex mera applicatione & distributione Sacerdotis. *Respondetur.* Respõdetur,Sacerdotẽ dupliciter posse facere eam diuisionem:primo diuidendo valorem,& virtutem , ac efficaciam quasi in actu primo,& tunc dimidia pars efficaciæ habebit maiorem effectum in vno;quam in alio;quia ę. qualis efficacia potest magis operati in subiecto magis dispositio:& hoc modo communiter fit illa diuisio.Secundo posset Sacerdos intendere , quod de facto æqualis pœnæ pars remittatur vtriq; in actu secundo,& ad hoc non deberet applicare valorem Sacrificij per partes ęquales , sed per æquales , vel inæquales,provt Deus videt congruere ad operandum effectum æqualem in vtroq; Numquam ergo Sacerdos determinat immediate effectum,sed partẽ causæ,vel efficaciæ in actu primo ad causandum talem,vel talem effectum.

207. *Inæqualitas effectus non solum desumitur ex deuotione quam quisq; habet erga hoc sacrificium.* Hinc infero , hanc inæqualitatem effectus non debere desumi solum ex deuotione , quam quisq; habet erga hoc sacrificium,vt volebat P,Vasq.Nam si aliquid probat exemplum,quo ipse vtitur ex effectu sacramentorum;probat,desumendam esse ex quolibet excessu deuotionis,aut sanctitatis, provt in sacramentis desumitur. Et quidem verba etiam illa Canonis , quæ ipse affert: *& omnium circunstantium,quorum tibi fides cognita est , & nota deuotio* , quæ indicare videntur illam inæqualitatem effectus,non loquuntur solum de deuotione, erga hoc sacrificium, sed omni prorsus deuotione , & fide.

208. *Ratio P. Vasq. id nõ probat.* Nec ratio, qua P. Vasquez mouetur , id probat ex eo , quod per illam deuotionem erga hoc sacrificium videntur aliquo modo concurrere , & offerre. Alius enim est fructus , qui illi correspondet vt offerentibus cum Sacerdote ; alius, qui datur eis ex oblatione pro eis applicata. Primus daretur independenter ab hac applicatione speciali. Secundus vero è contra daretur , etiamsi nullo modo vellent offerre per Sacerdotem ; & de hoc quæritur , an sit inæqualis iuxta mensuram dispositionis : nam ille alius exiguus est , & communis omnibus fidelibus baptizatis. Non ergo attenditur ad inæqualitatem secundi fructus, quod ipsi offerant , sed quod pro ipsis offeratur, sub qua consideratione deuotio illa specialis erga hoc sacrificium,licet faciat illos magis offerentes,vt ita dica non tamen sola illa reddet habiles,vt pro illis offeratur.

107. Dubitatur octauo , an requiratur in eo, pro quo offertur , indigentia actualis. Respondetur affirmatiue cum communi , Suarez *dicta sect.* 10. Vasquez *disput.* 231. *in fine*, & alijs. Nam sicut Indulgentiæ non acquiruntur pro peccatis futuris , nec satisfactio sacramentalis tollit reatum pœnæ pro peccatis postea committendis ; sic nec hoc sacrificium debuit soluere pro pœna nondum debita : hoc enim esset dare quandam impunitatem peccandi ; & solutio ex natura sua supponit debitum. Vnde reprobatur consuetudo illorum , qui applicant Missas tunc pro illis, qui postea illas petent, & eleemosynam, seu stipem offerent. Quod merito prohibendum dixit Henriquez cum alijs *lib. 9. de sacrificio c.* 21 §. 2. & prohiberi de facto præcepit Congregatio Concilij Tridentini in responsione missa ad Cardinalem de Gueuara Archiepiscopum Hispalensem 15. Nouembr anno 1605. sub Paulo quinto in hæc verba. *Omnes vno ore in eam sententiam iuerunt , vt huiusmodi vsus his Missas applicandi,qui postea eas petunt,vel in id ipsum collaturi sunt tanquam periculosus,scandalosus,atque aduersus veruſtissimum Ecclesiæ morẽ in ipsa regnet noua aliquot Theologorum opinione non ita pridem inuectus prosus tollatur, atque eliminetur.* Quod refert Granado de Eucharistia *Controuers.6. tract* 14 *disp.* 7. *n.* 15. Aduerto tamen ,licet hæc indigentia prærequiratur ad fructũ remissionis pœnæ participandum propter rationes assignatas,eas tamen non procedere circa fructum impetrationis : nam licet non possum ego hodie satisfacere pro peccato nõdum commisso, possum tamen hodie orare pro auxilio in necessitate futura ; sicut orabat Dauid Psam.70. *Ne proiicias me in tempore senectutis,cum defecerit virtus mea,ne derelinquas me.* Similiter ergo poterimus hodiernũ sacrificium offerre ad impetrandum auxilium Diuinum pro necessitatibus futuris.

Suar. Vasq. *Requiritur Indigentia actualis in eo pro quo offertur*

Qualis applicatio requiratur in Sacerdote.

Dubitatur nono de applicatione Sacerdotis requisita, vt prosit sacrificium iis,pro quibus offertur.Et in primis dubitari solet, an Deus attendit ad eius intentionem habitam, an ad debitam;hoc est , an ad illam quam vel iuxta Prælati præceptum, vel iuxta aliam obligationem debebat habere, an vero ad illam,quam de facto habet. Non desunt enim , qui dicunt, non posse Sacerdotem valide offerre contra intentionem Prælati præcipientis, vt offerat pro alio.Scotus & Gabriel , quos, affert Vasquez *disp.* 231.*cap.6.n.*31.qui hoc ipsum dicunt,quando Sacerdos ex iustitia tenebatur offerre pro alio.Alij id affirmant, saltem quando Religiosus offert contra præceptum Prælati. Ita Ledesma,quem affert Vasquez *vbi supra num.*32.Eadem sententiam tenent Corduba *lib.*1.*q.*3.*opin.*6. Fraxinellus, & Gauantus, quos affert Diana 1.*tom. tract. de celebrat. Missarium, resolut* 72.qui eamet sententiam probabilem existimat.

Merito tamen illam reiiciunt Theologi recentiores fere omnes ; Suarez *disp.*79.*sect.*9. Vasquez *vbi supra* , & alij fere omnes. Ratio potissima est, quia in sacramentorum administratione voluntas subditi non pendet à voluntate superioris quoad valorem actionis (excepto sacramẽto Pœnitentiæ, in quo requiritur essentialiter iurisdictio, cuius collatio dependet à voluntate superioris) Baptelmus enim erit validus , etiamsi fiat contra Prælati præceptũ , & sic de alijs sacrame ntis;ergo & oblatio sacrificij erit rata & valida , licet fiat illicite cõtra Prælati intẽtionẽ& volũtatẽ.Alioquin frivolitas Prælati,vel debitũ iustitię prælati,consequens est,vt qui contra illud debitu Missas alijs applicuit, ad nihil postea tenearur; quia quidquid ipse cõtra

tentauerit, sacrificium pro illis fuit acceptatum, quibus debebatur.

212. *Modernus aliquis dixit receptionem sacramenti contra voluntatem Prælati fore inualidam.*

Non defuit Modernus aliquis, qui argumento contrariæ sententiæ conuictus dixerit receptionē ipsam sacramenti contra Prælati intentionem fore inualidam, atque ideo si Religiosus contra voluntatem Prælati, nolentis eum ordinari, tentaret Ordinem sactum suscipere, quantumcunque Episcopus vellet conferre, & subditus vellet recipere, non recepturum tamē Characterem, nec Ordinem; quia voluntas subditi subordinatur omnino voluntati Prælati, qui potest irritare subditi consensum; sine consensu autem valido eius, qui ordinatur, sacramenti collatio inualida est.

213. *Hæc doctrina ex multis abſurdis reiicitur.*

Cæterum falsitas huius doctrinæ ostendit falsitatem illius sententiæ, ex qua hæc corollaria deducuntur. Si enim semel velis, æque subordinari voluntates subditorum in hac materia voluntati superioris, ac in aliis; inde etiam alius inferre poterit, ordinationem, aut sacramentum collatum à ministro excommunicato, præciso, hæretico, &c. non esse validum, quia Ecclesia præscindit eos, & reddit inhabiles, quantum potest, ad omnes actiones sacras exercendas. Sicut ergo potest Ecclesia reddere voluntatem subditi inhabilem ad contractum, ad professionem, & alia eiusmodi, ita vt actio sequuta non sit valida; potuit reddere inhabiles illas personas ad volēdum conferre, vel etiam suscipere sacramenta; atque adeo eorum collatio, vel susceptio etiam non erit valida, quod nemo concederet. In Matrimonio quidem id fieri potuit; quia qua parte contractus ciuilis erat, subiacet legibus humanis, & potuit Ecclesia reddere aliquos inhabiles ad volendum talem contractum in talibus circumstantiis in Sacramento autem, qua Sacramentum est, nemo id concedere potest.

214. *Ratio à quibusdam desumenda ex potestate ad seruitutem.*

Ratio autem à priori huius differentiæ non videtur desumenda ex eo solum, quod in Sacramentis homo non videatur tam agere, & contrahere cum aliis hominibus, quam cum Deo; quare licet in ordine ad alios homines possit dirigi, & irritari eius voluntas per Superiorem, non tamen in ordine ad Deum: hæc inquam, differentia non videtur sufficere; quia per votum etiam homo non agit cum hominibus, sed cum Deo; & tamen valor voti dependet à voluntate Prælati, qui potest directe irritare voluntatem Religiosi subditi, ita vt non valeat votum, siue hoc sit per ius naturæ, siue per ius Ecclesiæ; quæ hanc facultatem dedit iis Prælatis; de quo late Thom. Sanchez *lib. 4 de voto. c. 24. n. 28. & sequentibus.* Potuisset ergo ex hac parte subiacere etiam voluntari Prælati voluntas subditi in ordine ad conferenda, vel recipienda Sacramenta. Vnde nō videtur omnino certum id, quod Suarez in præsenti loco citato supponit non posse etiam dependere à Prælato voluntatem subditi in ordine ad applicandam aliis satisfactionem suorum operum ex opere operantis, sed hanc fore ratam, & validam, etiam contra Prælati voluntatem: Hoc inquam, nō videtur ita certum, saltem loquendo de possibili: nam sicut potest Prælatus subditum nimis propēsum ad vota emittenda reddere inhabilem, & irritare eius consensum, non apparet, cur subditū imprudentem, & prodigum in applicanda sua satisfactione aliis non posset coërcere, & irritare antecedenter eius consensum.

Quidquid tamen de hoc sit; ratio differentiæ in casu nostro desumenda est ex ipsa Sacramentorum institutione: nam etiam in humanis certum est, quoties Superior aliquis supremus aliquid subdito committit, quod eius nomine faciat, vel aliquid subditis concedit; non pendet subditus in vsu commissionis, vel facultatis à voluntate Prælati, vel Superioris immediati. Si v.g. Generalis alicui committat, vt eius nomine visitet, inquirat, præcipiat, &c. in aliqua causa determinata; non potest Prælatus inferior impedire, vel irritare gesta per subditum quoad illam causam; quia quoad illam operatur auctoritate, & nomine Prælati supremi, per quam iam eo ipso eximitur à potestate inferioris quoad illam causam. Similiter si idem Generalis concedat subdito immediate facultatem donandi, accipiendi, vel vendendi aliquid non potest Prælatus inferior impedire valorem illius donationis, vel contractus, quia quoad illam non pendet voluntas subditi ab eius voluntate. Cum ergo Christus Princeps supremus Sacramentorum ministros sibi assumat, vt suo nomine immediate tales actiones exerceant, cum etiam facultatem det omnibus accipiendi gratiam, & Characterem immediate per talia media, consequens est, vt tam cōferentes, quam suscipientes, quoad valorem collationis, vel susceptionis Sacramentorum, non dependeant à potestate Prælatorum inferiorum; quia ea omnia fiunt ex potestate, & voluntate Christi immediata. Quod autem dicimus de valore Sacramenti, dicendum est patiter de valore oblationis pro aliquo factæ; quia quoad hoc operatur etiam Sacerdos vt minister Christi, & ex potestate ab ipso accepta.

216. *Instat aliquis.* *Respondetur.*

Respondent aliqui, oblationem sacrificij non posse, quoad substantiam, pendere à voluntate Prælati; posse tamen pendere, quoad applicationem pro hoc, vel illo. Sed contra; quia vtrumque fit immediate ex potestate à Christo accepta, vt constat ex forma ipsa Ordinationis, qua non solum datur Sacerdoti potestas consecrandi, sed etiam applicandi Sacrificium, illis verbis: *Accipe potestatem offerendi Sacrificiū pro viuis & defūctis*; ergo quoad applicatio em etiam operatur vt minister Christi, & ex commissione, ac potestate ab ipso accepta.

217. *Retorquetur argumentum quo vtuntur ex aliis actionibus hominū.*

Addo, etiamsi daremus, posse Prælatū inhabilem reddere subditum ad applicandum sacrificium pro alio, quam pro Petro, atque ideo non posset iam valide pro alio applicare; adhuc non posset dici, quod Sacrificium illud prodesset Petro, nisi Sacerdos positiue pro ipso offerret. Ad hoc enim retorqueri potest argumentum, quo ipsi vtuntur ex aliis actionibus humanis: nam licet Ecclesia possit reddere inhabilem aliquem ad professionem emittendam in alia Religione præter istam; si tamen ipse de facto profiteatur in alia; eius quidem professio erit irrita, non tamen acceptabitur à Deo pro illa alia Religione, in qua Ecclesia volebat, nisi ipse etiam positiue velit in eo profiteri. Aliud enim est, posse irritare eius voluntatem, ne habeat effectum: aliud vero dirigere efficaciter illam, vt habeat effectum, quem ipse non vult; quod quidem Superior facere non potest. Cum ergo oblatio Sacrificij pro aliquo sit actio ipsius Sacerdotis; non potest Prælatus facere, quod ipse de facto offerat pro Petro, si ipse expresse vult non offerre pro Petro, sed pro Ioanne. Non potest ergo acceptari illa Missa à Deo pro eo, quem Prælatus vult; licet non acceptaretur pro illo, quem Sacerdos vult contra Prælati voluntatem.

218. *Hæc doctrina valet etiam quoad hoc*

Imo hæc doctrina, quoad hoc vltimum, eodem modo locum habere debet in applicatione satisfactionis propriæ ex opere operantis, quam esto quod non posset valide applicare Religiosus contra

pro applicatione satisfactionis propria ex opere operantis.

tra voluntatem,& irritationem Prælati,non posset tamen Prælatus facere,vt contra voluntatem subditi illa satisfactio alicui applicaretur: sicut licet possit Prælatus irritare voluntatem subditi ad vouendum, non potest tamen facere quod obligetur voto contra intentionem ipsius vouentis,quia hęc omnia requirunt consensum personalem,qui alienа voluntate non potest suppleri.

219. *Dubitatur decimo. Suarez.*

Circa eamdem applicationem dubitatur decimo, vtrum Sacerdos debeat offerre pro omnibus, qui sunt Ecclesiæ membra. P. Suarez *disp.78 sect. 2. & disp.79.sect 9.§. Secundo inquiri*,docet,obligari quidem ad offerendum pro omnibus,non tamen ad applicandam illis aliquam partem satisfactionis pro pœna,quæ ex opere operato prouenit ex hoc sacrificio: sufficit enim applicare impetrationem vniuersaliter pro omnibus.P.Vasquez *disp 231.c. 6.n. 35.* dicit ad vtrumque effectum debere offerri pro omnibus;imo nō posse separari vnum ab alio. Quamuis enim pendeat à voluntate Sacerdotis, quod offeratur pro hoc homine,vel non offeratur: si tamen applicat,& offert pro illo,non potest determinare efficaciam Sacrificij ad vnum effectum, & non ad alium, quia Sacrificium semel applicatum ex se operatur.

Vasquez

220. *Primo hæc obligatio est ex voluntate Ecclesiæ.*

In hoc puncto existimo in primis hanc obligationem non esse ex iure Diuino, & institutione Christi,sed ex voluntate Ecclesiæ;quia licet Sacerdos sit minister publicus; non est tamen necesse quod semper intercedat pro omnibus:ad procuratorem enim publicum pertinet etiam nunc agere pro isto, postea pro illo, iuxta necessitates occurrentes. Aliunde vero si ex Christi institutione esset,q od semper offerret pro omnibus,non posset Ecclesia prohibere, provt aliquando prohibet, ne offerat pro aliquibus,scilicet pro excommunicatis, & præcisis.

221. *Secundo non est obligatio communicandi satisfactionem, sed impetrationem.*

Secundo existimo, non esse obligationem communicandi omnibus,& singulis membris Ecclesiæ satisfactionem, quæ prouenit immediate ex opere operato per hoc sacrificium: satis est offerre pro omnibus, ad impetrandum non solum alia bona, sed etiam remissionem pœnæ,quæ impetratio non minuet effectum illum immediatum,quem per modum satisfactionis confert hoc sacrificium iis,quibus ad hoc applicatur.Cum enim supponam,hunc effectum non esse infinitum,sed proportionem determinatam,& finitam;dicendum videtur non esse obligationem diuidendi illum pro omnibus Ecclesiæ membris;tum quia hoc esset in magnum detrimentum eius,cui specialiter applicatur,tum etiam,quia deberet Sacerdos taxare, quantam partē velit singulis applicare,an singulis tantam, quantam ei,pro quo specialiter offert,an dimidiam partem omnibus simul,vel alio modo.Sacrificiū enim de se est indifferens, vt hoc vel illo modo eius fructus distribuatur.

222. *Nec obstat argumentū supra indicatū, ad quod respondetur*

Nec obstat argumentum supra indicatum, quo vtitur Vasquez,quod non possit offerri pro aliquo, quin applicetur ad omnes effectus sacrificij. Respondetur enim,imo posse offerri pro aliquo,& nō applicare totum effectum sacrificii; vt quando applicatur duobus ex æquo. Sicut ergo effectus satisfactionis potest applicari non totus, sed media pars:sic effectus diuidi potest, & applicari alicui impetratio,non satisfactio.Nō enim se habet,quoad hoc, sicut sacramenta: nam sacramentum non potest applicari alicui, quin applicetur ad totum effectum;nec potest applicari duobus,vt inter eos diuidatur effectus,vt fit in sacrificio.Ratio autem est, quia in sacramento non est necessaria intentio applicandi diuersa,sed solum faciendi illud, statimque de se operatur effectum: vnde sacramentū Eucharistiæ etiā absque intentione applicādi illud Petro,daret effectū Petro,si ab eo licite sumeretur. At vero sacrificium potest quidem fieri,& nō prodesse aliis,nisi eis applicetur ab offerēte,quia vltra intentionē offerendi requiritur intentio applicadi alicui,quæ intentio in aliis sacrificiis habet operari iuxta determinationem applicantis.Cum ergo hoc sacrificium sequatur naturam, & conditionem sacrificij,oportuit,vt exigeret applicationem ministri ad determinandam eius indifferentiam, quia sicut de se est indifferens ad operandum, vel non operandum in aliis nisi applicetur iis; sic est indifferens,ad operandum tantum,vel talem effectum,cū possit diuersa intentione offerri sacrificium pro aliis,scilicet vel ad impetrandum,vel ad expiandū, vel ad gratias agendas,&c. Quamuis ergo Ecclesia velit quod Sacerdos offerat pro omnibus Ecclesiæ membris non obligat, vt distribuat inter illos effectum illum satisfactionis:ille enim etiam dicitur offerre pro aliquo, qui per sacrificium vult impetrare illi auxilium,quo liberetur à malis,quæ patitur,vel timet:& in hoc sensu dicimur vere offerre pro omnibus fidelibus viuis, atque defunctis,quibus etiam impetrare volumus condonationem pœnæ debitæ modo supra explicato per modum impetrationis.

Hinc oritur dubium vndecimum, an si Sacerdos contra hanc Ecclesiæ voluntatem, aliquem à fructu sacrificij excluderet,factum teneret. Suarez *disp.78 sect.2.§.sed quæri rursus potest*,dicit validam fore exclusionem, quoad fructum, qui prouenit posset ex opere operato,vel ex priuata intercessione Sacerdotis,non vero quoad fructum, qui prouenire potest ex parte Ecclesiæ impetrantis,& offerentis;quia cum intentio Ecclesiæ sit orare,& offerre pro omnibus, Sacerdos eo ipso, quod verbis Ecclesiæ,& in eius persona orat, non videtur habere potest. tem excludendi aliquem. Idem docet Conink *art.1.dub.9 n.170*

Contrarium tamen mihi verius videtur, quod scilicet factum tenebit, & excludetur ille etiam à proueniente fructu ex parte Ecclesiæ;quia licet legatus vtatur verbis Regis apud Pontificem, si tamen non habeat animum significandi per verba, quod ipsa sonant,& hoc totum sit Pontifici, certe non petit totum id, quod verba sonant, nomine Regis:nam petere nomine Regis non fit, nisi per verba, quibus velit significare Regis voluntatem. Si ergo non vult significare totum,quod verba sonant,sed aliquid aliud, non petit totum illud nomine Regis.Adde,Ecclesiam non offerre immediate hoc sacrificium,sed per Sacerdotem,qui immediate offerret.Si ergo Sacerdos non vult offerre immediate pro tali persona, non potest Ecclesia offerre mediate pro illa; quia causa mediata non causat mediate,quod causa immediata non causat immediate.Si ergo Sacerdos habet voluntatem positiuam excludendi aliquem à fructu sacrificij, seu non offerendi pro illo, quæ voluntas sit magis efficax, quam illa alia implicita quam habet, offerendi iuxta Ecclesiæ intentionem, & proferendi verba omnia cum intentione,quam Ecclesia habet in illis verbis,valida erit illa exclusio,licet sit illicita,& contra debitum charitatis,& obedientiæ.

Dubitatur

225. Dubitatur duodecimo, si Sacerdos non applicet sacrificium pro aliquo, quid fiat de fructu illo; & an reponatur in Ecclesiæ thesauro. Suarez dicta sect. 5. §. *Tertio inquiri potest*, dicit nemini dādū fructum in illo casu, sed vel reponendum in Ecclesiæ thesauro, vel verius non extrahendum ab illo: iam enim erant omnes satisfactiones Christi prius in ipso thesauro. P. Vasq. *disp.* 231. *c.* 3. *n.* 10. & 11. dicit, sacrificium nec offerenti, nec alteri prodesse per modum sacrificij, nisi pro ipso offeratur, & ideo Christo non profuisse suam mortem per modū sacrificij, quia eam non obtulit pro se, sed pro nobis.

Dubitatur duodecimo, si Sacerdos non applicet sacrificium pro aliquo, quid fiat de fructu illo; & an reponatur in Ecclesiæ thesauro. Suarez dicta sect. 5. §. *Tertio inquiri potest*, dicit nemini dādū fructum in illo casu, sed vel reponendum in Ecclesiæ thesauro, vel verius non extrahendum ab illo: iam enim erant omnes satisfactiones Christi prius in ipso thesauro. P. Vasq. *disp.* 231. *c.* 3. *n.* 10. & 11. dicit, sacrificium nec offerenti, nec alteri prodesse per modum sacrificij, nisi pro ipso offeratur, & ideo Christo non profuisse suam mortem per modū sacrificij, quia eam non obtulit pro se, sed pro nobis.

Hunc modum dicendi impugnaui *disp.* 29. *de Incarnation sect.* 2. *num.* 21. Nunc addo, licet vt sacrificium prosit aliis per modum sacrificij, necesse sit, quod offeratur pro illis: id tamen non videtur verum respectu ipsius offerentis. Nam sicut ieiunium meum non proderit alteri, nisi offeram illud pro ipso, mihi tamen absque vlla tali relatione proderit etiam vt ieiunium, & afferet satisfactionē: sic oblatio Sacrificij ex opere operantis; loquendo de aliis Sacrificiis, non proderit alteri, nisi pro illo ab offerente offeratur, ipsi tamen offerenti absque vlla alia relatione proderit, sicut alia bona opera: & per consequens afferet meritum, & satisfactionem propriam, etiam vt tale opus est, & per consequens etiam vt Sacrificium: neque enim Sacrificium habet diuersum modum causandi hos effectus ab eo, quem habent alia opera bona. Si ergo affert satisfactionem, proderit offerenti per modum Sacrificij.

226. Hic modus dicendi aliis, etiā à nobis impugnatus. Probatur enim saltem nisi offerenti exemplo iumēti.

227. Non habebit tunc specia lē effectum impetrationis.

Loquendo autem de nostro Sacrificio, fateor si Sacerdos nulli illud applicet, non habiturum specialem effectum impetrationis, qui habetur, quando specialiter volumus per Sacrificium impetrare. Nam licet omnia opera bona habeant aliquod genus impetrationis minus propriæ, non tamen illam propriam, quæ correspondet orationi: nam qui nihil petit, non dicitur impetrare, stricte loquendo: Qui ergo per Sacrificium nihil à Deo petit, non impetrabit eo genere impetrationis. Cæterum loquendo de effectu satisfactionis pro pœna temporali, probabile videri potest. Sacrificium habiturum suum effectum in ipso offerente, si nulli alteri ab ipso applicetur. Nam sicut alia sacrificia hoc ex sua natura habent, vt, quantum possunt; prosint offerenti, etiamsi ipse hoc non intendat: sic debuit hoc Sacrificium institui iuxta conditionem, & naturam aliorum Sacrificiorū, vt prodesset etiā ex opere operato offerenti, dum ipse suam partem aliis non applicat.

De effectu satisfactionis aliter dicendum.

228. Oppositum tamen videtur dicendū.

Aliunde tamen oppositum videtur dicendum: nam licet illud argumentum, & exemplum probet de effectu, qui Sacerdoti vt offerenti respondet, non videtur probare de effectu, qui correspondet Christo, vt principali offerenti: hic enim non oritur ex oblatione Sacerdotis, vt est ipsius, sed ex oblatione Christi, qui tamē voluit, vt Sacerdos applicaret hanc suam portionem, cui vellet: quod si eā non applicat, non est cur proueniat ipsi Sacerdoti, cum non sit ipse solus offerens, sed etiam Christus, qui suam portionem potest applicare, cui velit; quod si non applicetur, debuisset potius prouenire ipsi Christo offerenti, si ipse indigeret, non eius ministro. Sicut si dominus per famulum det eleemosynam, & committat etiam famulo, vt applicet satisfactionē illius eleemosynæ pro defuncto, aut viuo, prout voluerit; tunc si famulus nulli applicet, habebit quidem ipse famulus partem satisfactionis correspondentem sibi iuxta partem, quam habet in illa eleemosyna: satisfactionem vero correspondentem domino non acquiret sibi, nisi ex commissione sibi facta eam specialiter sibi applicet, sed potius redibit illa pars ad dominum, cuius est illud opus bonum, & cui debet prodesse. dum alteri non applicatur. Sic ergo dicēdum videtur de effectu huius Sacrificij, qui correspondet Christo vt offerenti. Cæterum de facto credibile, totum hoc prouenire in illo casu ipsi Sacerdoti vel etiā aliis: quia sēper videtur habere intentionem generalem, quod prosit, quantum possit illud Sacrificium ipsi, & aliis omnibus: quam intētionā satis explicēt illa verba: *Offero tibi pro innumerabilibus peccatis meis, &c. & pro omnibus fidelibus Christianis; viuis, atque defunctis, vt mihi & illis proficiat ad salutē.* &c. Quare dum nō applicat specialiter portionē Christo correspondētē pro aliis, videtur velle, quod omnibus, pro quibus offert, accrescat.

De facto tamē sempervidetur habere intentionem generalem.

229. Potest etiam offerri pro energumenis.

Dubitatur decimotertio, an possit offerri pro energumenis. De hoc tamen bene Vasquez *disp.* 227. *c.* 1. *n.* 4. qui ostendit, non fuisse id prohibitum in Concilio Eliberit. *can.* 29. vbi solum prohibetur, quod ministrent huic Sacrificio, vel quod eorum oblationes, & nomina recitentur inter Missarum solēnia. Deniq; dubitari posset, an sufficiat intērio habitualis, vel requiratur virtualis ad applicandum fructum huius Sacrificij pro alio. De hoc tamen diximus late *supra disp.* 8. *de Sacr. in gene. sect.* 5. & 6.

SECTIO XI.

De iis, quibus, vt offerentibus, proueniunt fructus huius Sacrificij.

230. NOn loquitur de Christo, qui (vt vidimus *sect.* 6.) est principalis offerens, sed de aliis, inter quos primum locum obtinet minister immediatus, seu Sacerdos consecrans, & celebrans. Deinde, qui ministrant, vt Diaconus, Subdiaconus, & alij ministri; postea alij circumstantes: illi etiam, qui stipem dant Sacerdoti, vel alio modo concurrunt ad oblationem Sacrificij.

Hæ personæ præter celebrantem etiā offerre Sacrificium certū est. Primo colligitur ex verbis Missæ. Secundo probatur.

Porro, has personas præter celebrantem in aliquo sensu, saltem mediate, offerre Sacrificium, & non solum pro iis offerri; dubitari non potest: Primo, quia id colligitur ex verbis Missæ, in qua Sacerdos loquitur sæpe in plurali de omnibus: *Offerimus tibi, Domine.* &c. & de circumstantibus dicit: *qui tibi offerunt*, &c. & Diaconus simul cū Sacerdote in oblatione calicis dicit: *Offerimus tibi, Domine, calicē salutaris*, &c. Secundo quia offerre Sacrificiū est actus quidam religionis, quo colitur Deus: hic autem cultus non exhibetur à solo Sacerdote, sed ab omnibus aliis, qui per oblationem Sacrificij protestantur, Deum esse auctorem vitæ, & mortis; ergo omnes offerunt Sacrificium. Tertio quia ille, qui vult audire Missam, non vult solum audire materialiter illas voces, & videre quæ aguntur, alioquin cœcus, & surdus nō obligaretur illo præcepto, nec etiam vult solum adesse corporaliter in Ecclesia; potest enim aliquis absque intentione audiendi Missam, velle adesse ibi ex alio fine. Vult ergo offerre illud Sacrificium simul cum Sacerdote; alioqui non restat, ad quid terminetur illa intentio audiendi Missam. Quarto, quia si audire Missam solum esset, quod Sacerdos pro me offerat vt præsente; sequeretur, quod posset Sacerdos facere, quod ego vere nō satisfecerim præcepto audiendi Missā; nec Missā audierim, quātūuis debito modo affuerim Sacrificio: posset enim Sacerdos, saltē illicite, excludere me, & nolle vllo modo pro me offerre

Tertio.

Quartō.

Sacrificiũ: quo tamen casu nemo dicet, me non audiisse Missam, & satisfeciſſe præcepto; quia nimirũ licet Sacerdos non obtulerit pro me, ego tamen obtuli simul cum Sacerdote.

231. *Quæritur ergo an omnes isti participent fructum Sacrificij ex opere operato.* *Prima sententia affirmat.* Suarez. Henriq. *Probatur primo.*

Hoc ergo supposito, difficultas est, an omnes alij, qui offerunt præter Sacerdotem, participent fructum huius Sacrificij ex opere operato, an illi soli, quo quibus à Sacerdote offertur, & applicatur. Prima sententia docet, omnibus iis, præter fructũ, quem habent ex opere operantis, prouenire fructũ ex opere operato, si sint in statu gratiæ. Hanc tenet Suarez Disp. 79. Sect. 8. §. *Quarto de cæteris.* Henriquez *lib. 9. de Missæ Sacrificio c. 20. num. 2.* & alij, quos citant. Primo, quia oblatio huius Sacrificij est fructuosa ex opere operato; ergo omnes, qui offerunt, participant eius fructum; sicut quia susceptio Sacramenti est fructuosa, omnes qui suscipiunt, participant illum fructum. *Secundo,* Secundo, quia alioquin, qui audit Missam, non accipit maiorem fructum, quam qui nõ audit, si Sacerdos pro vtroque æqualiter offerat. *Tertio.* Tertio addere possumus, hoc Sacrificium successisse omnibus antiquis, & in gradu excellenti illa antecellere: ergo eius oblatio non limitatur ad solum fructum, quem deuotio singulorum afferret ex opere operantis: hoc enim antiqua etiam habebant. *Quarto:* Denique, quia si vnus audiat veram Missam, & alter cum æquali deuotione ex parte sua audiat Missam Sacerdotis ficti, non est credibile, quod non accipiat aliquid plus virtute veri Sacrificij ille prior, quam hic posterior. Cum ergo nõ repugnet hæc eleuatio oblationis, & aliũde expedierit ad illiciendos homines, vt frequenter adessent huic Sacrificio, credibile est, Christum ita id instituisse.

232. *Hinc colligitur duplicem Sacerdoti fructũ respõdere, primum vt priuatæ, secundum vt publicæ personæ.*

Hinc infert Suarez, Sacerdoti duplicem fructũ respondere ex opere operato: alterum ipsi, vt est priuatæ personæ; alterum, vt offert nomine Christi, & in eius persona, quam portionem solam debet applicare illi, cui Missam debet: priorem vero potest sibi retinere. Rursus prior fructus non datur si Sacerdos sit in peccato, posterior datur, quia Christus offerens non debet eo priuari. Deinde prior crescit ex meliori dispositione offerentis; posterior semper est æqualis, quia semper respondet Christo offerenti.

233. *Hæc sententia probabilis est.* *Cõtraria tamen probabilior est.* *Probatur.*

Hæc sententia probabilis est, & deseruit ad cõmendandam magis vtilitatem audiendi Missam: sed non video fundamentum firmum ad eam persuadendam. Quare magis inclino in eam partem, vt sola oblatio Sacerdotis afferat fructũ ex opere operato illi cui à Sacerdote applicatur. Quam sententiam defendit Vasquez *disp. 231. cap. 3. n. 12. & sequentibus.* Coninch *dicto dub. 9. n. 161.* & alij, quos citãt: Quia tota efficacia huius Sacrificij in ordine ad effectum ex opere operato, videtur oriri ex eo, quod offeratur in persona Christi: ideo enim est hęc oblatio mũda, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentiũ inquinari potest, quia nimirum prout est à Christo offerente, semper est munda, & acceptabilis: si autem non esset à Christo posset esse immunda in ordine ad omnes offerentes, si omnes immundi essent, & malo animo offerrent: & ideo Tridentinum *sess. 22. cap. 2.* efficaciam huius Sacrificij fundat in eo, quod eadem est nunc hostia, & idem offerens sacerdotum ministerio, qui se ipsũ in cruce obtulit. Si præscindatur ergo, & consideretur prout est oblatio huius vel alterius personæ, non est cur habeat virtutẽ operandi ex opere operato. Quamuis enim res oblata de se sit infiniti valoris; hoc non sufficit, vt oblatio habeat effectum ex opere operato, vt cõstat ex oblatione quã B. Virgo obtulit filium suum intemplo, & magis ad rem nostram exemplum potest adhiberi in eadẽ Virgine, Apostolo Ioanne, & aliis piis fœminis, quæ aderant iuxta crucem Sacrificio cruento, sicut nos adsumus incruento in Missa: & tamen licet oblatio illius Sacrificij haberet infinitum valorem, provt à Christo Summo Sacerdote, illi tamen, qui aderant, licet animo offerrent Deo Sacrificium illud, non tamen habebat eorum oblatio virtutem ad causandum ex opere operato; licet res oblata esset eadem, & valeret infinitum: prius enim respicit Deus ad offerentem, & postea ad munera; provt respexit ad Abel, & ad munera eius. Quia ergo solus Sacerdos offert in persona Christi; consequens est, vt oblatio non provt à persona sacerdotis, sed provt à Christo, habeat eiusmodi virtutem, & efficaciam.

Nec obstant rationes in contrarium adductæ. Ad primam enim dicimus, non quamlibet oblationem huius Sacrificij esse fructuosam ex opere operato, sed illam, qua Christus per Sacerdotem se offert: in Sacramentis autem quælibet susceptio est fructuosa, si non sit obex in suscipiente. Ad secundum nego sequelam: nam qui audit Missam, habet in eo casu fructum etiam specialem ex opere operantis: habet item fructum alium specialem ex opere operato, quatenus per modum saltem impetrationis Sacerdos offert specialiter pro circumstantibus, in quibus superat, cæteris paribus eum qui non audit Missam, si aliunde pro vtroque æque applicet Sacerdos Missam. Si autem comparetur ille, pro quo specialiter offertur Missa, & illam non audit, cum eo qui audit, & pro quo non offertur, nisi applicatione illa vniuersali pro omnibus circumstantibus; & quæratur, vtri plus emolumenti afferat, & quid sit vtilius homini audire Missam; vel petere, vt pro se absente offeratur; existimo, habere se sicut excedens, & excessum: nam quod attinet ad effectum remissionis pœnæ, plus proderit Missa absenti specialiter applicata; quoad impetrandum vero auxilia, præseruandum à periculis, & alia similia, consulerem regulariter magis, quod audiretur Missa, quam quod in absentia pro ipso offerretur. Cum enim impetratio hæc non sit semper infallibilis, vt supra vidimus, crederem cæteris paribus, facilius exaudire Deum pro eo, qui reuerenter, & deuote adest Sacrificio: sic enim videtur fuisse congruum ad conciliandum reuerentiam, & deuotionem erga Sacrificium istud: & hoc ipsum non raro miraculis, & signis extraordinarijs videtur Deus ipse comprobasse.

Ad tertiam; vt hoc Sacrificium excedat Sacrificia antiqua, non est necesse, quod sub quacumque consideratione habeat effectum ex opere operato: satis est, quod illum habeat, provt est à Christo offerente; & quod cum æquali deuotione afferat etiam maiorem effectum ex opere operantis, provt reuera affert propter maiorem excellentiam rei oblatæ. Ad vltimam denique dicimus, maiorem fructum habere, cæteris paribus, eum, qui audit Missam veri Sacerdotis, quam qui audit Missam fictam: habet enim ille ad minus ex opere operato fructum, quem per modum impetrationis applicat Sacerdos specialiter omnib. circũstantibus, quem fructum nõ habet, qui audit Missam fictam.

Hinc infero primo, fructũ illum, qui correspõdet Sacerdoti provt personæ priuatæ offerenti, vel aliis, qui aliquo modo offerunt concurrendo ad Sacrificium, deperdi omnino, quod attinet ad remissionem

nem pœnæ, si offerens sit in statu peccati; quia peccator non est capax remissionis pœnæ, nec pro se, nec pro alio, per communicationem suffragij; non perire tamen omnino fructum, qui eis correspondet per modum impetrationis, quia peccator potest pro se, & pro aliis etiam aliquid impetrare. Quare peccator audiens Missam, potest virtute illius liberari à multis periculis, & impetrare sibi auxilia ad impetrandum pro aliis, licet neutra impetratio sit infallibilis.

237. *Infertur secundo.* Infero secundo; licet omnes fideles aliquo modo sint offerentes in singulis Missis, quatenus sacerdos offert ex commissione Ecclesiæ, & offert eius nomine, quæ constat ex omnibus, & singulis fidelibus; hoc tamen non sufficere, vt ex singulis Missis singuli iusti habeant fructum remissionis pœnæ ex opere operato: quia ille modus offerendi, vt diximus, non affert illum effectum ex opere operato. Affert tamen effectum impetrationis ex opere operato, quia omnes per sacerdotem orant, & ipse etiam orat, & offert ad impetrandum pro omnibus. Sed neque possunt singuli iusti per omnes Missas satisfacere pro debito pœnæ ex opere operantis: quia licet illa Missa sit illis voluntaria in causa, seu in voluntate illa confusa, qua volunt offerre sacrificium per omnes Ecclesiæ Sacerdotes: ipsa tamen Missa nō affert nouam pœnalitatem huic homini, ratione cuius censeatur dignus vt accepretur illa volūtaria punitio pro aliquo debito pœnæ: nec est credibile, quod per singulas Missas continuo liberetur quilibet iustus ab aliqua parte debitæ pœnæ.

238. *Defertur tertio.* Infero tertio cum Suarez loco citato; licet effectus, qui correspondet sacerdoti vt offerenti nomine suo, & aliis offerentibus, crescat pro meliori dispositione actuali, vel habituali offerentis, effectum tamē, qui fit ex opere operato, & correspondet Sacerdoti, vt offerenti in persona Christi, non variari pro diuersis meritis offerentis, sed illius pro quo offertur. Hoc est contra Henriquez *lib. 3. de sacrificio, c. 10. n. 2.* & alios quos refert Vasquez *disp. 231. c. 7. n. 45.* sed probari potest ex dictis; quia quoad illam partem Sacerdos se habet sicut in collatione Sacramenti: nam licet ad eum spectet applicare satisfactionem Christi vt offerentis; illa tamē oblatio Christi prout Christi, nullo modo respicit Sacerdotem, sed Christum. Vnde sicut Tridentinum dixit, illam oblationem nulla indignitate, aut malitia offerentis inquinari posse; sic dici potuit, nulla malitia, aut indignitate offerentis minui posse, aut debilitari; si debilitaretur enim, iam læderetur malitia, & indignitate offerentis. Constat hoc etiam in aliis materiis: nam si dominus per famulum det eleemosynam, licet famulus sit in peccato, vel peccet in ipsa exsequutione; eleemosyna tamen non erit minus satisfactoria prout à Domino quam si famulus esset sanctus: vnde si dominus illam eleemosynam pro defuncto applicaret, non minus prodesset defuncto, quam si actio etiam prout à famulo esset bona, & sancta. Denique hæc esse videtur fidelium mēs, vt licet propter impetrationem propriam ipsius Sacerdotis, quærant aliquando magis sanctos; propter valorem tamen sacrificij ex parte Christi, de hoc non sunt solliciti, dummodo à legitimo sacerdote offeratur.

Henriq.

Hoc etiam constat in aliis materiis.

SECTIO XII.

Vtrum hoc sacrificium habeat valorem infinitum.

239. *Considerari* IN hoc dubio supponenda sunt aliqua faciliora, vt ad punctum controuersiæ accedamus. Sup-

P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

ponendum est ex supradictis in hoc sacrificio posse considerari valorem ex opere operantis; sicut in quolibet alio pio opere & valorem etiam ex opere operato, quem habet peculiariter annexum ex institutione Christi vltra meritum operantis, & de hoc valore procedit præsens dubium: nam de illo primo valore certum est esse omnino finitum, sicut in aliis piis operibus nostris.

potest valor ex opere operantis & ex opere operato.

Rursus supponendum est secundo, valoté huius sacrificij posse cōparari, vel in ordine ad offerentē, vel in ordine ad eos, pro quibus offertur. Offerentes sunt multi, vt diximus; nam principalis offerēs est Christus Dominus, & quidem de Christo certum est, non mereri, vel satisfacere nunc actu per oblationem huius sacrificij; quia nunc non est in statu merendi; vel satisfaciendi. Meruit quidē per voluntatem illam, quia primo instituit hoc sacrificium: nunc autē, licet habeat actualem etiam voluntatem offerendi hic, & nunc per hunc ministrū; & hæc voluntas sit bona, & laudabilis, non tamen est meritoria ratione status, vt suppono ex materia de merito Christi. Deinde minister immediatus seu Sacerdos, est etiam offerens, & potest mereri, & satisfacere; & impetrare per hoc sacrificium, quare sacrificium, etiam prout ab ipso, habet valorem ex opere operantis: ad hunc tamen valorem attenditur sanctitas ministri; si enim sit in peccato, non potest mereri, aut satisfacere de condigno, licet possit vtcumque impetrare; imo regulariter loquēdo nec poterit deseruire ad impetrādū; quia Sacerdos celebrās in peccato, peccat regulariter loquēdo in ipsa celebratione: nō potest ergo oblatio ipsa peccaminosa deseruire ei ad impetrādum nomine suo.

Valor huius sacrificij potest diuersimode comparari.

240. *Ipsa Ecclesia est etiam offerens prout vtitur sacerdote.* Præterea est etiam offerēs ipsa Ecclesia, quæ quatenus vtitur Sacerdote, vt ministro publico ad offerendum, dicitur etiam offerre per ipsum: & quidem ab Ecclesia non accipit oblatio valorem ad merendū, vel satisfaciēdum; quia Ecclesia nunc nō exercet libertatem actualem in actu oblationis, sed solum se habet, sicut Rex, qui misit legatū ad Pontificem; habet tamen hæc oblatio etiam prout ab Ecclesia, valorem ad impetrandum: ad hoc enim nō requiritur libertas actualis; sed manifestare suam voluntatem illi, à quo petit, siue hæc manifestatio fiat immediate, siue mediate per internuncium, quo pacto orationes & preces, quas Sacerdos dicit in Missa nomine Ecclesiæ, habent valorem ad impetrandum à Deo; etiamsi ipse Sacerdos sit in peccato: hæc autem vis, & valor augetur pro maiori numero, & sanctitate eorum, qui actu exsistant in gremio Ecclesiæ, quorum omnium nomine loquitur Sacerdos.

241. *Inter offerētē specialius cōputantur illi qui deseruiūt:* Denique inter offerentes specialius computantur illi, qui deseruiunt, & ministrant Sarcerdoti celebranti, vel qui stipem conferunt ipsi, vt celebret: hi enim cooperantur magis ad sacrificium, atque illa oblatio prout ab iis habet valorem ad meritum, & satisfactionem pro ipsorum maiori, vel minori dignitate. Imo omnes, qui assistunt Sacro, aliquomodo etiam offerunt cum ipso Sacerdote, atque ideo ab ipsis etiam accipit valorem oblatio, iuxta eorum dignitatem. Sed totus hic valor est ex opere operantis, atque ideo totus est finitus, & limitatus, siue qui prouenit ab Ecclesia, siue qui à Sacerdote, siue qui à ministrantibus, siue qui ab assistentibus, cū fundetur in dignitate finita ipsorū.

242. *Dubiū est de valore prout prouenit à Christo principaliter offerente.* Dubium ergo solum est de valore, qui huic Sacrificio prouenit prout à Christo principaliter offerente, vel applicante sua merita; qui valor licet non fundetur in merito aliquo actuali Christi, vt diximus, fundatur tamen in meritis præteritis quæ habuerunt valorem infinitum; quæ merita Christus

voluit annecti huic Sacrificio, vt, mediante hac oblatione, nobis applicarentur; atque ideo videtur ex hac parte hoc Sacrificium habere valorem infinitum ex opere operato. Cæterũ adhuc in hoc distinguendum est de duplici valore: alter enim est ad impetrandum, alter ad satisfaciendum: suppono enim ex dictis, non conferri gratiam ex opere operato immediate per hoc Sacrificium, vt Sacrificium est, sed solum quatenus Sacramentum est. Primus ergo valor est ad impetrandum; & iste non est infinitus in eo sensu, quod per hoc Sacrificium impetremus aliquid infinitum simpliciter; cum enim Deus numquam producat tale infinitum, non potest etiam impetrari de facto. Potest tamen dici valor infinitus secundum quid seu syncathegorematice ad impetrandum, quatenus numquam possumus aliquid petere, quo non possumus petere aliquid maius, nec vmquam pro tot, quin possimus pro pluribus; & ad totum datur valor ex parte ipsius Sacrificij: sed tamen nõ est valor inferens infallibiliter effectum, vt constat ipsa experientia, licet credibile sit, semper obtineri aliquid à Deo, etiãsi non obtineatur id, quod de facto petimus. Secũdus effectus est ad satisfaciendum, seu ad ablationẽ pœnæ temporalis, quam debemus pro peccatis iam condonatis, quem effectũ tribuit huic Sacrificio Concilium Tridentinum *Sess. 22. c. 2. & can. 3.* qui effectus iuxta communem Theologorũ sententiam habetur semper infallibiliter per hoc Sacrificium, & hic effectus non pendet à dignitate ministri: nam in hoc sensu dixit Trident. vbi supra c. 1. *hanc oblationem nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari posse.*

Cõc. Trid

243. *Hic effectus augetur pro meliori dispositione.*

Diximus etiam supra, hunc effectum satisfactionis augeri pro meliori dispositione eius, pro quo offertur, vel cui datur; vnde etiã patet, quomodo in hoc Sacrificio detur quædã infinitas valoris syncathegorematica; potest enim crescere valor sẽper ex meliori dispositione offerẽtis, vel illius, pro quo offertur, quæ deuotio cũ semper possit crescere, poterit etiam eodem modo crescere valor synacathegorematice.

244. *Dubiũ est an hic valor sit infinitus. Certũ est nõ esse intensiue.*

Dubium ergo præsens est, an ex se, & independenter à meliori dispositione sit hic valor infinitus? Et quidẽ intensiue certum est, nõ esse: numquam enim remittitur per hoc Sacrificium ex opere operato debitum pœnæ infinitæ simpliciter, imo nec debitum pœnæ æternæ; hæc enim iam supponitur remissa per contritionem. Sed quæstio est de effectu extensiuo, an scilicet oblata Missa pro quatuor habeat maiorem effectum remissionis pœnæ extensiue, quam si offeratur pro vno; an vero inter illos quatuor diuidatur ille effectus, qui tribueretur vni: v. g. si vni defuncto remitteretur vnus annus Purgatorij, ille annus diuidatur inter quatuor defunctos, ita vt singulis remittatur quarta pars anni?

245. *Caietani sententia.*

Celebris Caietani sententia est, hoc Sacrificium prodesse tantum multis, quantum singulis, si pro singulis offerretur, propter infinitatem extensiuam quã habet sicut Sacrificium crucis, quod nõ minus prodest singulis, quã si pro singulis seorsim Christus mortuus esset. Auctores huius sententiæ refert & sequitur Vasq. *dicta disp. 231. c. 2.* qui tamen ingenue fatetur, quamplures ex iis Auctoribus solum agere de effectu impetrationis, aut de effectu respondente iis, qui offerunt, non vero de effectu respondente iis, pro quibus offertur.

246. *Sententia vetior negat hãc infinitatem.*

Sententia communior, & verior negat simpliciter hanc infinitatem in Missæ Sacrificio. Auctores etiã istius refert idẽ Vasq. *c. 1* quos sequitur Suar. *disp 79. sect. 12.* & Coninck *in præsẽti dub. 10.* probatur, quia sequeretur frustra, aut fere frustra applicari Sacrificium pro aliquo defuncto in particulari: si enim rẽ- Prima tũ prodest omnibus, & singulis, quantum si pro vno tantũ applicetur; cur nõ applicãtur omnes Missæ pro omnibus defunctis, imo & pro omnibus viuis & pro omnibus aliis necessitatibus? Rursus sequitur, Sacerdotẽ, qui debet Missã duobus, vel tribus satisfacere offerendo vnã pro omnibus, cum tam prosit eis, quam si pro singulis offerretur.

Respondet Vasq negando sequelam, primo, quia Sacerdos tenetur ex iustitia applicare pro eo, à quo 1. Resp. accepit stipendiũ, impetrationem Ecclesiæ & aliat Vasq. orationes quæ quia finitam habent virtutẽ, nõ æqui Resp. prodessent illi, si diuidatur inter plures. Sed contra, quia hæc impetratio nomine Ecclesiæ valde per accidens se habet ad substantiam Sacrificij, quare Sacerdos excõmunicatus, vel præcisus ab Ecclesia, si celebret pro eo à quo accepit stipendium, licet tũc non oret nomine Ecclesiæ valde per accidens se habet ad substantiam Sacrificij; quare Sacerdos excõmunicatus, vel præcisus ab Ecclesia, si celebret pro eo, à quo accepit, stipendium, licet tunc non oret nomine Ecclesiæ, non tamen tenetur iterum celebrare, vel restituere ei, à quo accepit, sti, endiũ: iam enim sufficienter satisfecit, nec vllus vmquam obligabit eiusmodi Sacerdotem ad restitutionem, vt cõstat ex praxi omnium;

Respondet secundo idem Vasq. Sacerdotem ideo 2. peccare non celebrando pro singulis seorsim; quia Resp. cum iste infinitus Missæ valor sit sub opinione, nõ Vasq. debet exponere huic periculo fructum illius, qui stipendium dedit, sed debet certum omnino fructũ Resp. ei dare. Sed contra primo, quia hoc ipsum ostendit falsitatem contrariæ sententiæ, cum ab initio nascentis Ecclesiæ omnes Sacerdotes existimauerint, se teneri ad offerendum pro singulis singula Sacrificia, antequam controuerteretur hæc quæstio.

Præterea non apparet, cur Sacerdos nõ satisfaceret suo debito, conformando se cum illa opinione, 2. quam aduersarij fatentur esse probabiliorem: sicut, Resp. qui promisit ieiunium, satisfaceret ieiunando tali Dicast. vel tali modo, etiamsi esset sub opinione, an illud Resp. esset ieiunium, dum tamen probabile esset, quod erat ieiunium: ergo qui promisit Sacrum applicare pro aliquo, satisfacit applicando applicatione probabili. Item sub opinione est, an Missa cantata die applicata à Sacerdote pro aliquo vere prosit illi, si eras non influit illa voluntas hodierna ad faciendum Sacrum, provt vidimus supra *disp. 8. de Sacramentis in communi sect. 6.* & tamen Sacerdos, qui eo modo applicuisset Missas pro iis, quibus eas debet, non obligaretur ad offerendas alias pro eisdem.

Respondet tertio idem Vasquez, peccare Sacer- 3. dotem in prædicto casu contra iustitiam; quia sti- Resp. pendium nec datur, nec dari potest ei in pretium Vasq. sacri, sed in sustentationem quare cum iam ab alio sustentationem acceperit, non potest ab alio secundã sustentationẽ accipere: nam hæc accipietur cõtra voluntatem dantis, & per consequens contra Resp. iustitiam. Sed contra, primo, quia in die Natalis Sacerdos potest accipere stipendium ab eo, cui applicat secundam Missam, vel tertiam, licet iam acceperit stipendium, & sustentationem pro illa die ab eo cui applicuit primam Missã. Contra secundo, si primus non dedit mihi stipendium pro Sacro, sed solũ petit Sacrũ, & ego promisi; secundus vero dedit stipendium potero pro vtroque celebrare sine, iniuria secundi qui dedit stipendiũ: tunc enim nõ accipio duplicem sustentationem. Idem erit, si debebam ex voto celebrare hodie pro quodam defuncto vel ex alia causa; potero enim adhuc accipere stipendiũ ab alio & celebrare pro vtroque, quę omnia

zeue

æque absurda reputantur in praxi, ac si acciperetur stipendium ab vtroque. Fatendum ergo est, Missã oblatam pro multis non tantum eis prodesse ac si pro singulis offeretur.

251 Ratio à priori desumitur ex supradictis.

Ratio autem à priori desumitur ex supradictis; quia oblatio huius Sacrificij, pro vt fit à Christo neque est actio meritoria, nec satisfactoria cum Christus nunc nec meretur, nec satisfaciat: solum ergo habet vim tollendi debitum pœnæ, quatenus ex institutione Christi habet annexas satisfactiones præteritas ipsius Christi: hæc autem annexio non debuit ita fieri, vt haberet virtutem infinitam; imo congruebat aliter fieri cum virtute limitata; quia Christus voluit hoc Sacrificium frequentari, & sæpius offerri: si autem habuisset valorem illum infinitum, vnum Sacrum sufficeret pro omnibus defunctis, & pro omnibus viuis; ac per cõsequẽs inutiliter multiplicarentur Capellaniæ, & obligationes aliæ, quas fideles pie fundare solent in commodum animarum suarum. Neque in hoc debuit assimilari hoc Sacrificium sacrificio Crucis: illud enim non erat reiterabile; quare debuit per vnam obligationem extẽdi ad omnes ad modum causæ vniuersalis, præsertim cum illa oblatio in se ipsa formaliter haberet valorem infinitum ad satisfaciendum: at vero oblatio Missæ non est actio Christi satisfactoria vt vidimus; sed prodest per satisfactionem crucis sibi annexam, quæ potuit limitato modo annecti, nec fuit cur non ita fieret.

252. Obiicit Vasq.

Obicit Vasquez pro sua sententia; quia multiplicatis iis, qui assistunt Sacro non minus prodest singulis, quam si singuli soli adessent: ergo eadẽ ratio est de iis, pro quibus offertur. Probatur cõsequẽtia; quia iis, quia assistunt, non aliter prodest ex opere operato actificium, nisi quatenus Sacerdos pro illis offert magis in particulari. Respondetur negando consequentiam; in primis, quia licet daremus, hoc Sacrificium non aliter prodesse assistentibus, nisi quatenus pro ipsis offert Sacerdos, negaremus tunc prodesse illis, nisi quoad effectum impetrationis, nõ vero quoad satisfactionem ex opere operato. Deinde negamus, non aliter prodesse, nisi vt pro iis offertur; nam, vt supra dixi, ipsi, qui assistunt, sunt offerentes; quare nõ mirum, quod multiplicetur fructus pro singulis, quia ille fructus respondet singulis offerentibus: nam licet res oblata sit eadem, oblationes tamen videntur multiplicari pro multitudine offerentium, & singulis oblationibus respondet suus fructus; sicut si eadem aqua & eadem aspersione baptizarentur simul duo homines, esset duplex sacramentum, & duplex effectus: imo si duo Sacerdotes simul consecrarẽt vnam hostiam, essent duæ oblationes, & singuli possent applicare Missam pro diuersis: at vero ad multiplicationem præcisè eorum, pro quibus offertur, non multiplicantur oblationes, sed eadem omnino oblatio diuiditur inter omnes. Dices, etiam qui dat stipendium, offert suo modo cum Sacerdote; ergo multiplicabuntur offerentes, & per consequens multiplicabitur etiã fructus. Respondeo, fructum illum, qui respondet iis, vt offerentibus, multiplicari posse, non tamẽ illum, qui pendet ex applicatione Sacerdotis, v gerit personam Christi, qui tamen est præcipuus fructus Sacrificij.

Respondetur.

Dixerim.

Dixerim.

253. Instabis.

Instabis; ergo adhuc vtilius erit audire Sacrum, cui assistunt pauciores saltem ratione illius fructus, qui prouenit eis ex applicatione etiam Sacerdotis, quatenus offert pro circunstantibus. Sacerdos enim offert pro illis, & pro Papa, ac pro aliis personis, quibus applicat aliquem fructum Missæ, qui si est finitus, eo minus obuenier singulis, quo plures sunt. Respondeo, quando Sacerdos in *Memento* orat pro circumstantibus, non est necesse quod applicet eis fructu satisfactionis ex Missa, sed impetrationis; alioquin in sententia ipsius Vasquez qui ponit totam substantiam Sacrificij in sola consecratione, peteris conditionis essent defuncti pro quibus oratur post consecrationem; & per consequens iam non potest illis applicare satisfactionẽ Sacrificij præcedentis. Fatendum ergo est, in vtroque *Memento* solum applicari fructum impetrationis pro illis; qui cum non sit finitus, nõ prouenit detrimentum singulis ex consortio aliorum; nisi peraccidens, quatenus multitudo eorum facit, quod Sacerdos non possit ita distincte & sigillatim, ac studiose orare pro singulis, ac si essent tot: hoc tamen est nimis accidentale in ordine ad fructum substantialem Sacrificij.

Respondeo. In vtro Memento applicatur fructus impetrat. cuius qui est infinitus.

254 Secundo arguitur. Respondetur.

Secundo arguitur ab aliis; quia res oblata in hoc sacrificio habet infinitum valorem. Hoc tamen parum refert ad arguendum infinitum valorem in oblatione: oblatio enim non tam sumit valorem ex re oblata, quam ex offerente; iuxta illud Gregorij: *Non appendit Deus, quantum in eius Sacrificio, sed ex quanto offeratur.* Alioquin oblatio, qua B. Virgo suum Filium obtulit in templo, haburisset etiam infinitum valorem. Dices, in oblatione Missæ potest esse infinitus valor etiam ex parte offerentis. Sed ad hoc iam diximus, Christum nunc non satisfacere, sed applicare satisfactionem ad suas præteritas; quas tamẽ nõ vult nisi cũ limitatione applicare.

Gregor.

255. Tertio arguitur.

Tertio arguitur, quia sol, vel lucerna non minus illuminat plures, quam paucos, & vox non minus auditur à multis, quam à singulis; & Angelus, quia spiritualis est potest idem esse in toto spatio & totus in singulis partibus: ergo eodem modo valor huius sacrificij potest ita communicari multis, ac si singulis solis prodesset. Respondetur, potuisse quidem Deum id efficere, non tamen id effecisse, sed voluisse valorem Missæ esse sicut in pecunia, vel in ieunio nostro; quæ diuisa inter multos, minus prosunt. Hæc autem Dei voluntas colligitur ex iis quibus probauimus nostram conclusionem. Alia argumenta leuiora vide apud Vasquez, qui ingenue fatetur non habere vim pro sua sententia; & illa dissoluit.

Respondetur

256. Adducitur Hieronymus. Explicatur.

Vltimo loco adducitur Hieronymus relatus in cap. *Non mediocriter.* 24 de consecrat dist. 5. vbi habet hæc verba: *Dum igitur pro centum animabus Psalmus, vel Missa dicitur, nihil minus quam si pro vno quolibet ipsorum diceretur, accipitur.* Respondetur, hæc verba nusquam reperiri, in Hieronymo, vt fatetur ipse Vasquez *num.* 28. solum inueniuntur alia verba præcedentia eiusdem textus in Regula Monachorum; quæ licet non sit Hieronymi, extat tamen *in tom.* 4 suorum Operum: *ibi* inquam, *cap. de Contemplatione & Orat.* Inueniuntur hæc verba, quæ etiam sunt in dicto capite. *Non mediocriter. Melior,* inquit, *est quinque Psalmorum decantatio cum cordis puritate, & serenitate, & spirituali hilaritate, quam totius Psalterij modulatio cum anxietate cordis, & tristitia.* Illa autem verba, quæ sequuntur in illo Canone, non inueniuntur in Hieronymo, vel alio Auctore. Quod si inueniretur, possent explicari iuxta intentũ, de quo ibi agitur, scilicet tantum prodesse ipsi dicenti Psalmum vel Missam, sicut si pro centum animabus diceret, vel non magis prodesse si pro vno aliquo dicatur cum anxietate, quam si pro centum diceretur cum puritate, & serenitate. Si vero Auctor ille, quis-

quis sic aliter intelligat, reiiciendus erit omnino vtpote contrarius Concilio Constantiensi *sess.* 8. vbi damnatur articulus iste, qui erat 19. inter articulos VViclefi, scilicet speciales orationes pro aliquibus applicatas non magis prodesse, quam orationes generales. Et quidem quidquid sit de valore Missæ; de Psalmis tamen, & orationibus negari non potest, habere valorem finitum.

257. *Quid sit secunda intentio in Miss.* Ex dictis infertur primo, quid sibi velit secunda intentio in Missa, quæ solet pro aliis applicari; nam re vera applicare secundam intentionem pro aliquo, est applicare conditionaliter, si ille, cui primò cui primo applicatur, non indigeat; vel etiã extendere impetrationem ad illud, quæ vt diximus, ad plures extendi potest; vel denique est applicare etiam primario satisfactionem casu, quo vera sit opinio contraria, iuxta quam Sacerdos potest extendere suam applicationem ad multos, & prudenter faciet extendendo, valeat quantum valere possit

258. *Infertur secundo.* Infertur secundo, licet probabilis concedatur ea opinio, quæ ponit in Missa infinitum valorem, nõ tamen debere censeri probabile, quod Sacerdos per se loquendo possit vno sacro satisfacere multis, à quibus stipendium acceptt: quia quidquid sit de bonitate consequentiæ, Auctores tamen illius sententiæ nolunt admittere sequelam, vt vidimus. Non autem sufficit esse probabile principium, ex quo probabiliter aliquid infertur, vt sit etiam probabile consequens, si Auctores, qui admittunt antecedens, negant sequi illud consequens. Dixi tamen, *per se loquendo*; quia fortasse per accidens aliquando licetet ex natura rei aliquid compensare propter paupertatem Sacerdotis, vel quid simile, de quo tamen dicemus *infra disp.* 21.

DISPVTAT. XX.

De tempore, loco, & aliis circumstantiis huius sacrificij.

SECTIO I. *De tempore huius sacrificij celebrandi.*

SECTIO II. *De loco apto ad offerendum hoc sacrificium; & de Altaris ornatu.*

SECTIO III. *Vtrum in mari possit aliquando celebrari.*

SECTIO IV. *De vasis, & vestibus sacris, ac aliis ad hoc sacrificium requisitis.*

DIximvs de iis, quæ sunt magis intrinseca huic sacrificio, nunc dicemus de aliis circumstãtiis extrinsecis, quæ fere pertinent ad Theologos Morales: sed oportet eorum doctrinam & fundamenta aliquantulum examinare.

SECTIO I.

De tempore huius sacrificij celebrandi.

1. *Primũ dubiũ* SVb hoc titulo plura dubia breuiter expediemus. Primum, & magis vniuersale est, an Sacerdos habeat obligationem aliquando celebrandi, an vero possit à celebratione abstinere. Sententia satis communis affirmat, Sacerdotem obligatum esse ad celebrandum. Hanc docent Durand. vterq; Soto, Palud. Maior, Antonius, Sylvest. Angelus, Nauar. & alij, quos refert Suar. *disp.* 80. *sect.* 2. & eandem sequitur Vasq. *disp.* 232. *c.* 1. Conink *quæst.* 83. *art.* 2. *dub.* 1. & multi Recentiores; quibus fauet S. Thomas *quæst.* 82. *artic.* 10. & *in* 4. *disput.* 12. *quæst.* 3. *artic.* 2. *quæst.* 1.

Alij negant, secluso scandalo, & obligatione proueniente ex Beneficio, Capellania, Præbenda, &c. Sacerdotem præcise ex sua ordinatione obligari ad celebrandum. Hanc tenent Alexand. Bonauent. Caietanus, & alij, quos refert Suarez vbi supra, qui eam sententiam probabilem dicit, & nullum argumentum contra illam vrgere, quibus addè Victoriam, & Bonacinam, quos refert, & sequitur Diana 1. *tom. tract. de celebrat. Missa. resolut.* 19. Et ego fateor, pro prima sententia me nullum argumentum conueniens adhuc inuenire, saltem vt eam obligationem sub peccato mortali agnoscamus.

Pater Vasquez *n.* 3. dicit, non loqui consequenter eos, qui in hoc casu negant peccatum mortale: & fatentur culpam venialem; quia vel nulla, vel certe mortalis esse debet: quæcumque enim culpa sit, debet prouenire ex obligatione, & præcepto celebrandi, quod Sacerdos habet: cum autem præceptum hoc sit de materia graui, qualis est celebratio Missæ, debet esse præceptum graue multo magis, quã præceptum communicandi in Paschate, cum celebratio Missæ grauior sit, quam simplex communio, vt constat.

Hæc tamen ratio non ex efficax: posset enim intelligi culpa venialis in omittenda celebratione, licet materia de se sit grauis, & capax obligationis maioris; quia nimirum aliud est, eam materiam omittri, contra obedientiam; aliud vero contra aliam virtutem, quæ minus obligat. Sic qui comedit gallinam in die ieiunij, peccat mortaliter; qui autem eam comedit ex gula, peccat solum venialiter; quia virtus abstinentiæ, seu temperantiæ minus grauiter obligat, quam obedientia. Sic ergo posset Sacerdos non celebrando peccare culpa prodigalitatis spiritualis, & desidiæ, seu otiositatis vitiosæ, non exercendo potestatem acceptam, & amittendi absque causa lucrum talenti acceptiex quibus capitibus difficile inueniretur culpa mortalis, licet materia de se esset apta ad obligationẽ grauem, si sub præcepto ex obedientia præciperetur.

Igitur, quod ea obligatio simpliciter sit sub peccato mortali, probant aliqui ex Ambrosij verbis: *Grauue est, quod ad mensam tuam mundo corde, & manibus innocentibus non venimus; sed grauius, si dum peccata lugemus, etiam Sacrificium non reddamus.* Verum P. Vasquez fatetur, illa verba in Ambrosio non reperiri; & licet reperirentur, debent intelligi, non de culpa mortali; alioquin falsa esset sententia ibi contenta; nam grauius peccatum est celebrare in peccato mortali, quam omittere celebrationem Sacrificij.

Secundo probari solet ex Innocentio III. in capite *Dolentes*, de celebratione Missarum, vbi inter alia quorumdam Sacerdotum peccata refert, quod vix quater in anno celebrabant, & postea subiungit: *Hæc, & similia sub pœna suspensionis penitus inhibemus.* Hoc etiam argumentum P. Vasquez fatetur inefficax; & merito, quia nusquam apparet præceptum pluries quam quater celebrandi: quare illa pœna solum cadit super iis, quæ postea